

**DIAGNOZA ŚRODOWISKOWA, SPOŁECZNA,
GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA
GMINY SZTUTOWO**

SZTUTOWO 2021-2022

DIAGNOZA ŚRODOWISKOWA, SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA
GMINY SZUTOWO

Opracowane przez

www.CentrumFunduszyUE.pl

Spis treści

1. CEL DIAGNOZY I METODY BADAŃ.....	4
2. STREFA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	5
2.1. Położenie administracyjne i geograficzne	5
2.2. Zasoby środowiska naturalnego	9
2.3. Ochrona środowiska naturalnego	12
2.4. Działania na rzecz ochrony środowiska	16
3. STREFA SPOŁECZNA.....	21
3.1. Demografia	21
3.2. Edukacja.....	31
3.3. Ochrona zdrowia	36
3.4. Pomoc społeczna	38
3.5. Kultura	42
3.6. Aktywność społeczna	46
3.7. Porządek i bezpieczeństwo	51
3.8. Administracja.....	53
4. STREFA GOSPODARCZA	59
4.1. Przedsiębiorczość	59
4.2. Rynek pracy	64
4.3. Turystyka	69
5. STREFA PRZESTRZENNA	79
5.1. Infrastruktura techniczna	79
5.2. Zasoby mieszkaniowe.....	83
5.3. Transport i komunikacja	88
6. Analiza SWOT	96
Spis map	100
Spis rycin.....	100
Spis tabel	100

1. CEL DIAGNOZY I METODY BADAŃ

Zadaniem diagnozy jest przeanalizowanie sytuacji Gminy Sztutowo (dalej: Gmina) oraz zidentyfikowanie problemów i potrzeb jej mieszkańców. Analiza diagnostyczna obejmuje cztery sfery funkcjonowania Gminy Sztutowo: przyrodniczą, społeczną, gospodarczą oraz przestrzenną. Pozwoli to na sformułowanie wniosków, które posłużą następnie jako podstawa do opracowania strategii rozwoju Gminy na najbliższe lata.

Do przygotowania diagnozy sytuacji środowiska przyrodniczego, społecznego, przestrzennego i gospodarczego Gminy Sztutowo wykorzystano analizę danych zastanych. Polega ona na przetwarzaniu danych ze źródeł wtórnych zebranych z biuletynów Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), Banku Danych Lokalnych (BDL), dostępnych publikacji, katalogów, itp. Badaniem diagnostycznym objęto lata 2014-2019, wzorując się na dotychczas obowiązującym dokumencie strategicznym dla Gminy. Dane te publikowane są systematycznie na stronie BDL. Ponadto skorzystano z raportów i innych analiz statystycznych zamieszczanych na stronie GUS, a zwłaszcza jego gdańskiego oddziału. Powoływano się także na dane zamieszczone na portalu Systemu Analiz Samorządowych (SAS). Baza ta opiera się bowiem na danych GUS, co więcej – jest uzupełniana na bieżąco przez urzędników różnych jednostek samorządu terytorialnego (JST). W związku z czym dane te mogą się nieznacznie różnić. Niekiedy powoływano się na dane zamieszczane na stronie „Polska w liczbach”, która jako źródło danych podaje również GUS, ale nie pozwala na zastosowanie metody benchmarkingowej (porównawczej). Dlatego też dane ze strony GUS zostały przyjęte jako te najbardziej spójne i wiarygodne.

Prezentując dane podawano nie tylko wartości bezwzględne, ale również te względne, co dało możliwość porównawczą, zgodnie z metodą benchmarkingową. Zapewniło to lepszy obraz analiz zjawisk. Tym samym uzyskano więcej informacji na temat Gminy, które później zestawiono z danymi z powiatu nowodworskiego, województwa pomorskiego oraz całej Polski.

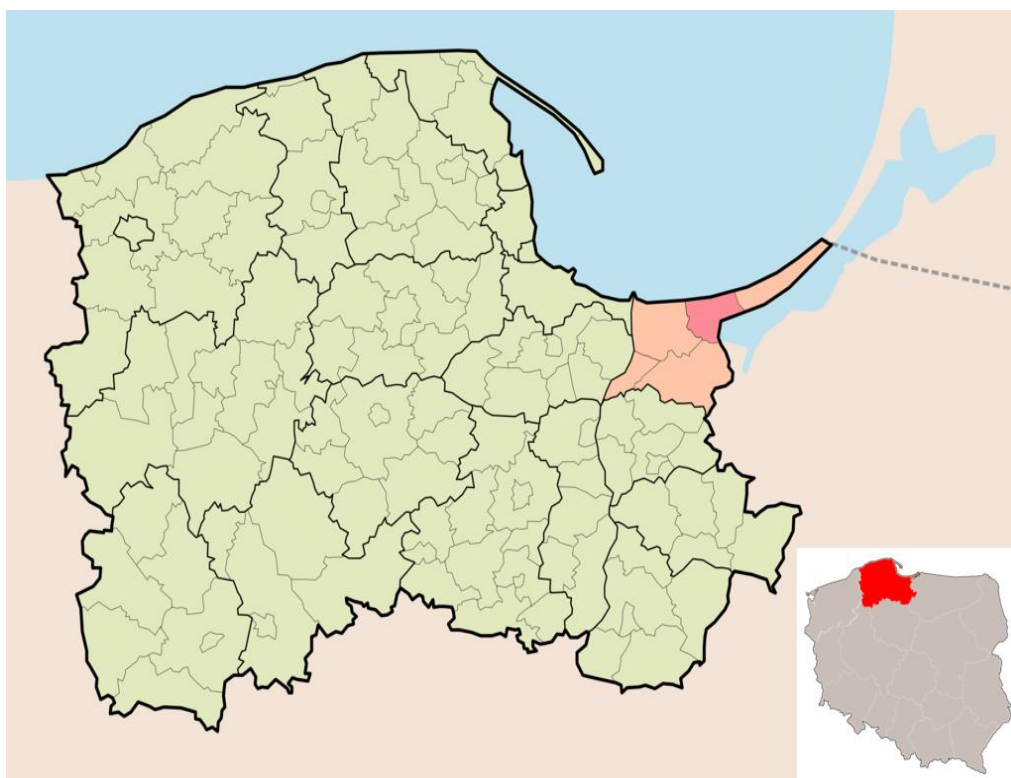

2. STREFA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Sztutowo położona jest w północnej części Polski, w powiecie nowodworskim, we wschodniej części województwa pomorskiego. To gmina wiejska o powierzchni 10 749 ha i o charakterze turystyczno-letniskowym, co pokazuje poniższa mapa. W bliskim sąsiedztwie, w odległości 55 km, znajduje się Gdańsk, z kolei Elbląg, położony w województwie warmińsko-mazurskim, oddalony jest o 40 km, zaś Nowy Dwór Gdański o 19 km od Sztutowa.

Mapa 1 Położenie geograficzne gminy Sztutowo na tle Polski, województwa pomorskiego i powiatu nowodworskiego

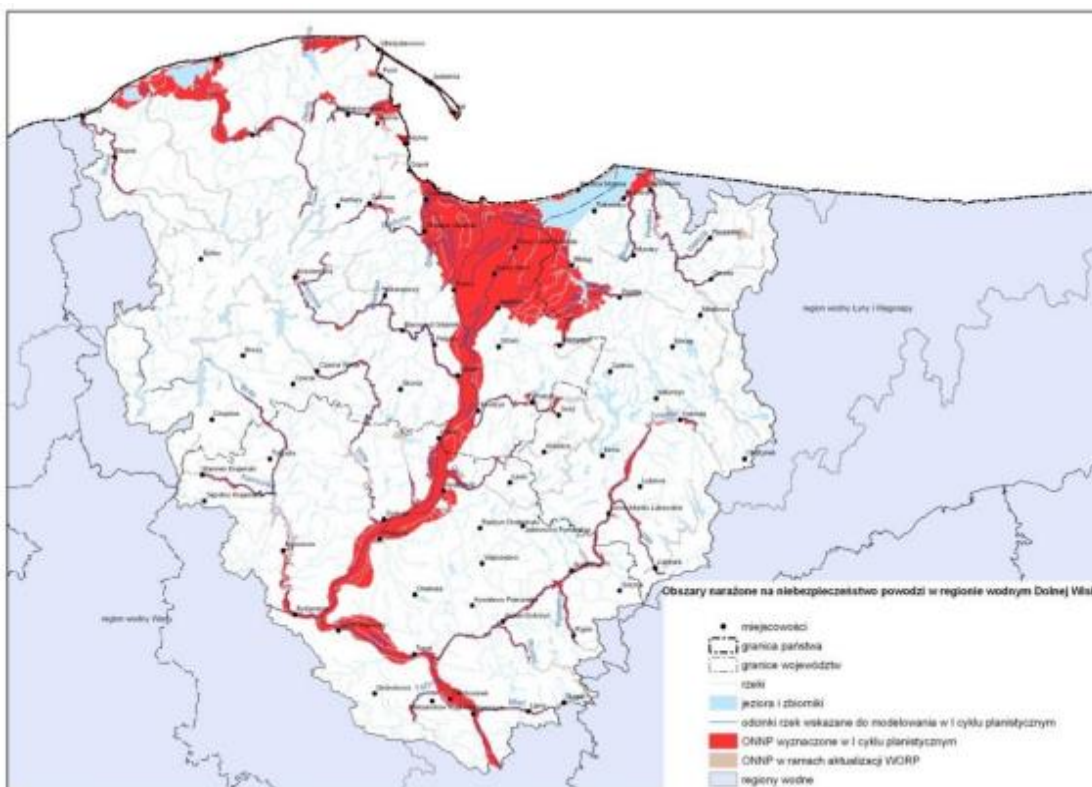

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Sztutowo\(gmina\)#/media/Plik:Map_-_PL_-powiat nowodworski_-_Sztutowo.PNG](https://pl.wikipedia.org/wiki/Sztutowo(gmina)#/media/Plik:Map_-_PL_-powiat_nowodworski_-_Sztutowo.PNG) (dostęp: 31.05.2021).

Sztutowo leży na terenie Żuław Wiślanych zajmujących 830 km², które są zagrożone powodzią (zob. mapa poniżej)¹. W tej części Wisły występują powodzie o charakterze odmorskim (powódzie sztormowe) oraz mieszanym lądowo-morskim lub morsko-lądowym (sztormowo-zatorowe, sztormowo-opadowe, sztormowo-roztopowe). Obszar ten jest stale osuszany dzięki rozbudowanemu systemowi melioracyjnemu.

Mapa 2 Mapa regionu wodnego Dolnej Wisły, na której są zaznaczone obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły część 2 z 2, str.673.

Gmina Sztutowo znajduje się w regionie wodnym Dolnej Wisły, na którym obowiązuje Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły opublikowany Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. poz. 1911 i 1958 oraz Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły opublikowany Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. poz. 1841. Na chwilę obecną przygotowywany jest projekt II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz projekt

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły część 2 z 2, str. 659.

I aktualizacji Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, które będą obowiązywać w latach 2022- 2027. Plan gospodarowania wodami działa zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), a mianowicie dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r., która ustanawia ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str.1; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 5, str. 275 z późn. zm.). Kolejnymi dyrektywami, które mają ulepszyć działanie obecnie funkcjonujących systemów planowania i zarządzania w gospodarce wodnej jest dyrektywa 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (Dz. U. UE L 372 z 27.12.2006, str.19) oraz dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz. U. UE L 288 z 6.11.2007, str. 27). Zasadniczym celem RDW jest ochrona zasobów wodnych dla przyszłych pokoleń oraz zapewnienie zintegrowanej polityki wodnej.

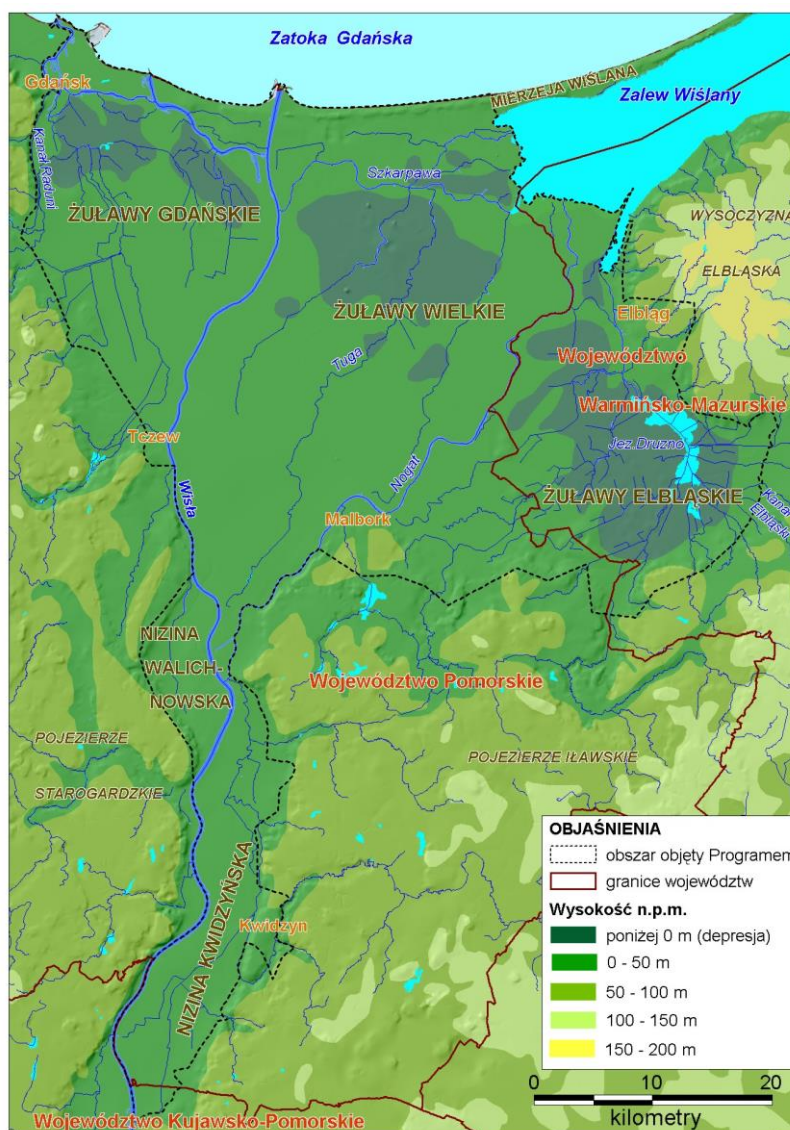
Plan Zarządzani Ryzykiem Powodziowym został opracowany w ramach projektu „Wsparcie przygotowania krajowych dokumentów planistycznych w zakresie polityki ochrony środowiska zapewniającej skuteczną realizację polityki spójności - Etap II”. Plan ten obejmuje wszystkie możliwe elementy zarządzania ryzykiem powodziowym. Wraz z działaniami służącymi zapobieganiu powodzi i ochronie przed powodzią oraz dostępnych informacji odnośnie stanu wystarczającego przygotowania w sytuacji wystąpienia powodzi.

W województwie pomorskim Żuławy Wiślane stanowią aż 80% tego terenu województwa (poniższa mapka). Więcej informacji na ten temat zostanie przedstawionych w podrozdziale dotyczącym ochrony środowiska przyrodniczego².

² <http://www.rzgw.gda.pl/?mod=content&path=329,331> (dostęp: 31.05.2021).

Mapa 3 Żuławy Wiślane

Źródło : <http://www.rzgw.gda.pl/?mod=content&path=329,331> (dostęp 31.05.2021).

Od zachodu gmina Sztutowo graniczy ze Stegną, od wschodu z gminą Krynica Morska, zaś od południa z gminą Nowy Dwór Gdański. W skład gminy wchodzi następujące sołectwa: Kąty Rybackie, Kobyla Kępa, Płonina, Łaszka, Grochowo Pierwsze, Grochowo Trzecie, Sztutowo oraz Groszkowo (zob. poniższa mapa)³.

³ https://sztutowo.bipgmina.pl/jednostki_pomocnicze/1/solectwa (dostęp: 31.05.2021).

Mapa 4 Mapa Gminy Sztutowo z uwzględnieniem sołectw

Źródło: <https://www.infor.pl/akt-prawny/U79.2013.073.0001973,uchwala-nr-xxv2412013-rady-gminy-sztutowo-w-sprawie-uchwalenia-statutu-gminy-sztutowo.html> (dostęp: 31.05.2021).

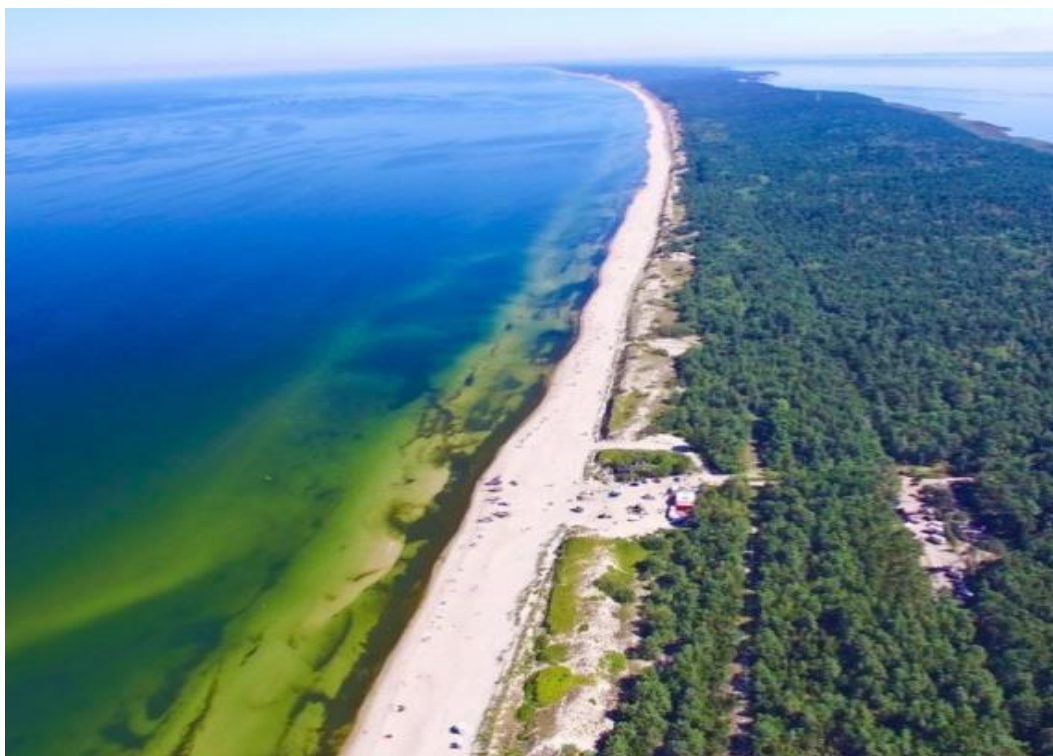
2.2. Zasoby środowiska naturalnego

Powierzchnię Gminy w większości zajmują wody i lasy. Cały teren znajduje się w otulinie i na obszarze Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” (poniższa rycina). Jego granice są w pełni wyznaczone naturalnymi punktami. Od północy Sztutowo graniczy z Bałtykiem, od strony południowej z rzeką Szkarpawą, od wschodu z Zalewem Wiślanym, zaś od południowo-zachodniej części z rzeką Wisłą Królewską⁴.

⁴ https://www.sztutowo.pl/?page_id=184 (dostęp: 31.05.2021).

Ryc. 1 Mierzeja Wiślana

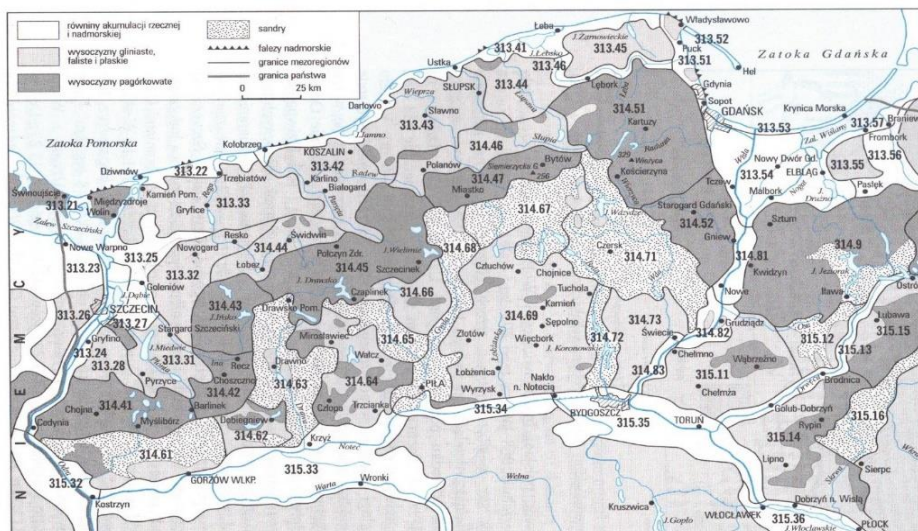
Źródło: https://www.piaski.info.pl/atrakcje/7/mierzeja_wislana (dostęp: 27.08.2021).

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną opracowaną przez J. Kondrackiego, Sztutowo położone jest na Mierzei Wiślanej (313.53) (zob. poniższa rycina), która stanowi piaszczysty wał z obecnością wydmy. Taka forma powstała na skutek fal i dryfu piasków pochodzących z abrazji brzegów Półwyspu Sambijskiego. Wydmy na mierzei porasta bór mieszany z przewagą sosny. W Kątach Rybackich znajduje się starodrzew sosnowy z miejscem gniazdowania kormoranów⁵

⁵ J. Kondracki Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000, str.63-64.

Ryc. 2 Przybrzeże Południowobałtyckie i pojezierza pomorskie

Ryc. 9. Pobrzeża Południowobałtyckie i pojezierza pomorskie
Mezoregiony: 313.21 — Uznam i Wolin, 313.22 — Wybrzeże Trzebiatowskie, 313.23 — Równina Wkrzańska, 313.24 — Dolina Dolnej Odry, 313.25 — Równina Goleniewska, 313.26 — Wzgórze Szczecińskie, 313.27 — Wzgórze Bukowe, 313.28 — Równina Wętyńska, 313.31 — Równina Pyrzycko-Stargardzka, 313.32 — Równina Nowogardzka, 313.33 — Równina Gryficka, 313.41 — Wybrzeże Słowińskie, 313.42 — Równina Białogardzka, 313.43 — Równina Sławińska, 313.44 — Wysoczyzna Damińska, 313.45 — Wysoczyzna Żarnowiecka, 313.46 — Pradolina Leby i Redy, 313.51 — Pobrzeże Kaszubskie, 313.52 — Mierzeja Helmska, 313.53 — Mierzeja Wiśłana, 313.54 — Żuławy Wiślane, 313.55 — Wysoczyzna Elbląska, 313.56 — Równina Warmińska, 313.57 — Wybrzeże Staropomorskie, 314.41 — Pojezierze Myśliborskie, 314.42 — Pojezierze Choszczeńskie, 314.43 — Pojezierze Ińskie, 314.44 — Wysoczyzna Łobeska, 314.45 — Pojezierze Drawskie, 314.46 — Wysoczyzna Polanowska, 314.47 — Pojezierze Bydgoskie, 314.51 — Pojezierze Kaszubskie, 314.52 — Pojezierze Starogardzkie, 314.61 — Równina Gierzowska, 314.62 — Pojezierze Dobiegniewskie, 314.63 — Równina Drawska, 314.64 — Pojezierze Waleckie, 314.65 — Równina Walecka, 314.66 — Pojezierze Szczecińskie, 314.67 — Równina Chładowska, 314.68 — Dolina Gedy, 314.69 — Pojezierze Krajewskie, 314.71 — Bory Tucholskie, 314.72 — Dolina Brdy, 314.73 — Wysoczyzna Świecka, 314.81 — Dolina Kwidzińska, 314.82 — Kotlina Grudziądzka, 314.83 — Dolina Fordońska, 314.9 — Pojezierze Iławskie, 315.11 — Pojezierze Chelmińskie, 315.12 — Pojezierze Brodnickie, 315.13 — Dolina Drwęcy, 315.14 — Pojezierze Dobrzyńskie, 315.15 — Garb Łubawski, 315.16 — Równina Urszulewska, 315.32 — Kotlina Freienwaldzka, 315.33 — Kotlina Gorzowska, 315.34 — Dolina Środkowej Noteci, 315.35 — Kotlina Toruńska, 315.36 — Kotlina Płocka

Źródło: J. Kondracki *Geografia regionalna Polski*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000, str.46.

Gminę Sztutowo w znacznej części zajmują wody, które stanowią aż 48%, lasy 17%, użytki rolne 32% i pozostałe grunty 3%. 10 745 ha tego terenu zajmuje obszar chroniony, co obejmuje 99,96% całej powierzchni gminy⁶.

Sztutowo posiada malownicze tereny, bogate w zjawiskowe plaże i nadmorskie lasy ciągnące się wzdłuż linii brzegowej. Ponadto na tym terenie utworzył się bioklimat, charakterystyczny dla miejscowości nadmorskich. Obecność tych zasobów naturalnych przyczyniła się do rozwoju turystyki w tym regionie. Warto wykorzystać te walory, zapewniając dodatkowo szeroki wachlarz atrakcji dla turystów, np. w postaci tras rowerowych czy nordic walking, które cieszą się dużym zainteresowaniem. Obecność turystów to miejsca pracy dla mieszkańców, którzy mogą oferować miejsca noclegowe dla przyjezdnych. Dzięki temu do gminy napływają pieniądze, które później mogą być inwestowane w rozwój społeczny i gospodarczy tego obszaru.

⁶ Raport o stanie gminy Sztutowo za rok 2020, opracowania własne gminy Sztutowo, str. 6.

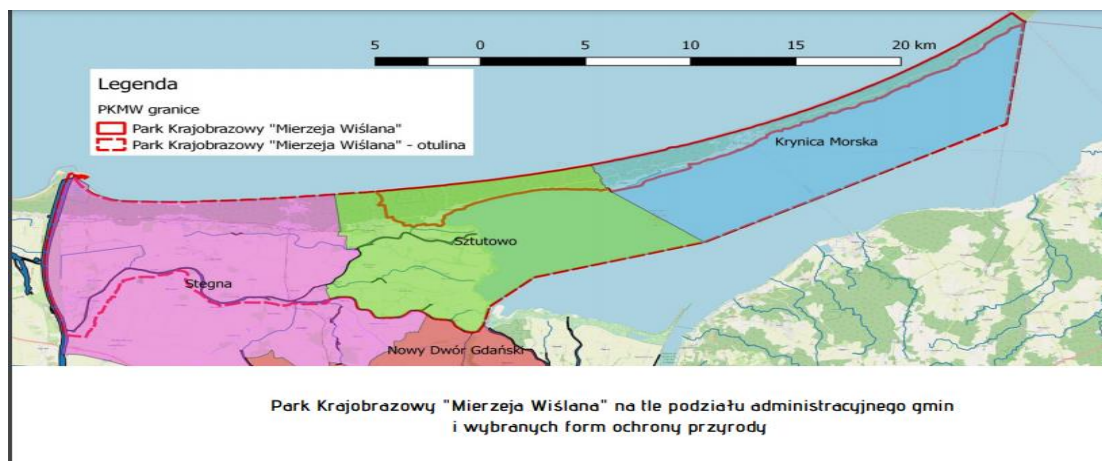

2.3. Ochrona środowiska naturalnego

W Gminie Sztutowo występuje kilka form ochrony przyrody, które zostaną przedstawione w tym podrozdziale. Tworzenie i funkcjonowanie takich form wpisuje się w ogólnopolskie cele dotyczące ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Obszary te funkcjonują w oparciu o wieloletnią praktykę krajowej ochrony przyrody. Każdy z nich odgrywa inną rolę, służy odmiennym celom i różni się zakresem ograniczeń w korzystaniu z nich.

Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana” został objęty ochroną prawną po to, aby zachować walory przyrodnicze, historyczne, krajobrazowe i kulturowe tego terenu w nienaruszonym stanie (zob. poniższa mapa). Zajmuje on 4 410 ha powierzchni. Znajduje się we wschodniej części Mierzei Wiślanej wraz z wydmami, które porośnięte są borem sosnowym, niekiedy borem mieszanym, zaś w jego centralnej części pojawiają się torfowiska przejściowe oraz brzeziny bagienne. Przed czynnikami zewnętrznymi Park chroniony jest przez otulinę, która zajmuje obszar 22 703 ha.

Mapa 5 Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana wraz z otuliną

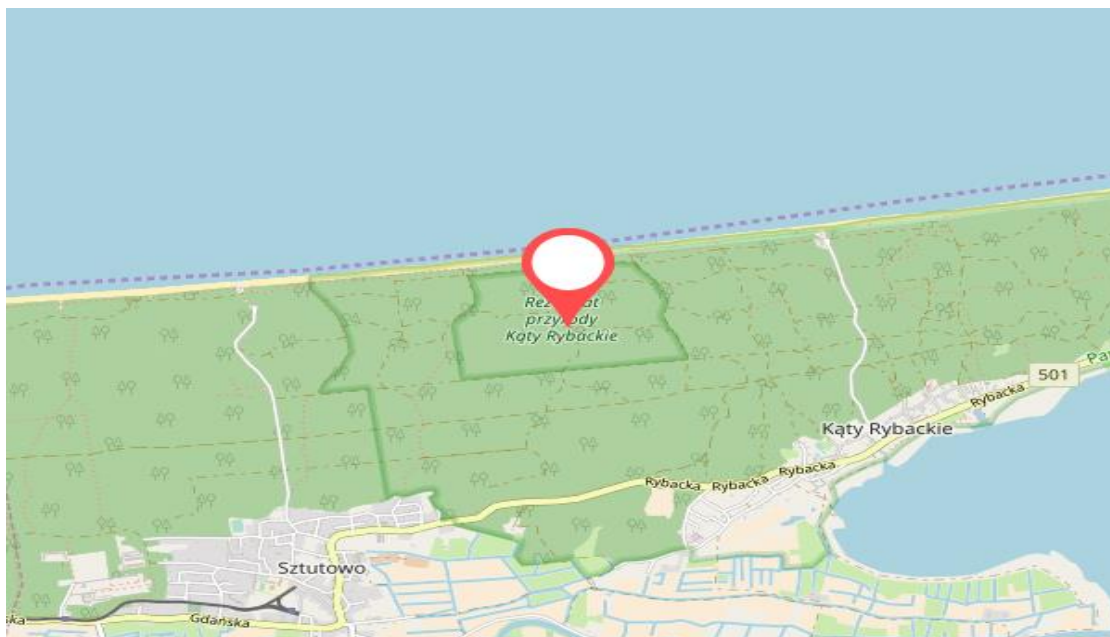

Źródło: Opracowanie projektu Planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Mierzeja Wiślana, oprac. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Gdańsk, 2020.

Rezerwat Kąty Rybackie to rezerwat faunistyczny, zajmujący powierzchnię 102,54 ha. Celem utworzenia tego rezerwatu była ochrona miejsc lęgowych kormorana czarnego (*Phalacrocorax carbo*) oraz czapli siwej (*Ardea cinerea*). Poniżej znajduje się mapka ze wskazaniem wspomnianego rezerwatu.

Mapa 6 Rezerwat Przyrody Kąty Rybackie

Źródło: https://www.nocowanie.pl/rezerwat_przyrody_katy_rybackie,139331.html (dostęp 31.05.2021).

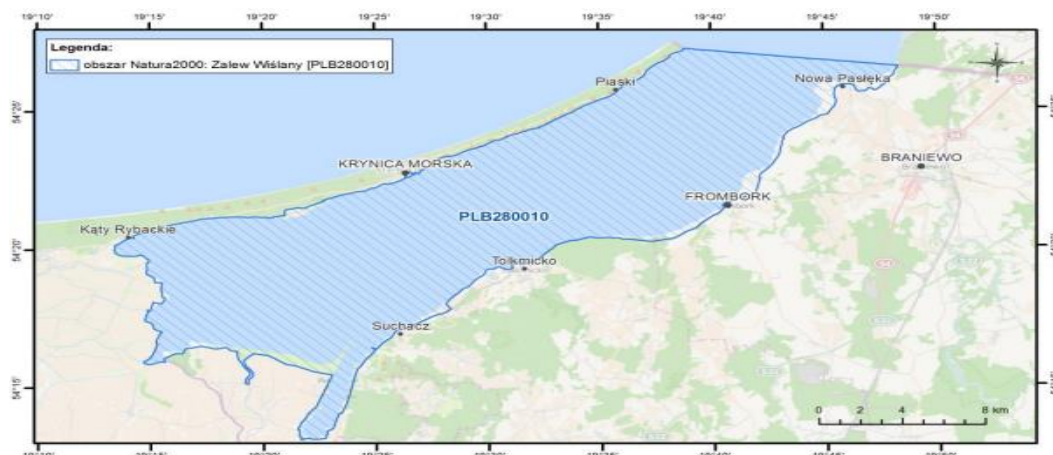
W ramach programu sieci obszarów objętych ochroną przyrody na terytorium Unii Europejskiej „Natura 2000”⁷, za cel wzięto ochronę siedlisk przyrodniczych, a także gatunków zagrożonych. Jeśli chodzi o Gminę Sztutowo, w ramach tego programu objęto specjalną ochroną ostoję ptasią, która zajmuje część płytkiego zalewu przymorskiego po polskiej stronie o głębokości od 2,3 m do 4,6 m. Specjalny obszar ochrony ptaków jest rozgraniczony od Morza Bałtyckiego Mierzeją Wiślaną. Teren ten ma 32 223,86 ha powierzchni. Ta część Zalewu Wiślanego należy do Dyrektywy Ptasiej, która zajmuje się specjalną ochroną ptaków. Pojawia się tutaj co najmniej 27 gatunków ptaków z I Dyrektywy Ptasiej, w tym 9 okazów z Polskiej Czerwonej Księgi. Jako gatunek zagrożony wyróżnia się różeniec (*Anas acuta*), świstun (*Mareca penelope*), łęczak (*Tringa glareola*) czy batalion (*Calidris pugnax*)⁸ (zob. poniższa mapa).

⁷ <https://natura2000.gdos.gov.pl>.

⁸ Strategia Rozwoju Gminy Sztutowo na lata 2014-2020, opracowania własne gminy Sztutowo, str.36.

Mapa 7 Położenie obszaru Zalew Wiślany (PLB280010)

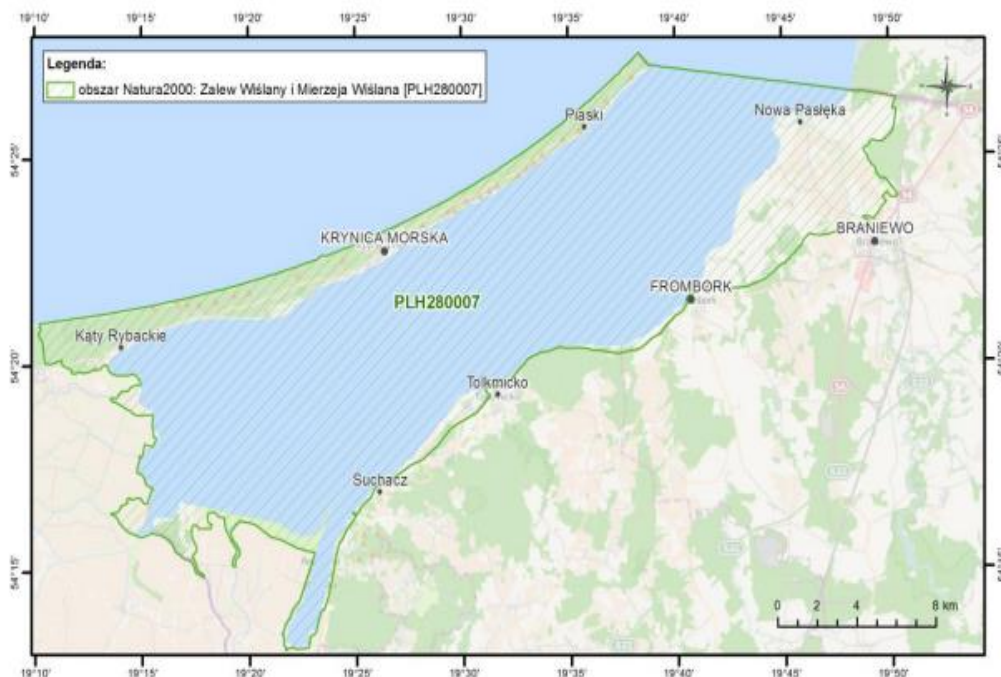

Źródło: Program zarządzania dla obszarów Natura 2000 w rejonie Zalewu Wiślanego oraz Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana (PLH 280007), A. Barańska i A. Osowiecki, Gdańsk 2014.

Dodatkowo w ramach sieci Natura 2000 znajduje się obszar ochrony siedlisk zwany Dyrektywą Siedliskową, który obejmuje Zalew Wiślany i Mierzeję Wiślaną i zajmuje powierzchnię 40 862,31 ha. Obejmuje ona płytką 2,3 m głęboką część zalewu przy morskiego, która oddziela Bałtyk Mierzeją Wiślaną, a także znikomy pas depresyjny, który znajduje się po stronie południowej Zalewu. Ponadto do ostoi należy także półwyspowy fragment Mierzei Wiślanej, począwszy od Kątów Rybackich do granic Polski. Do Dyrektywy Siedliskowej należy 18 rodzajów siedlisk oraz gatunków z I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Można tu wyróżnić m. in. parposzę (*Alosa fallax*), minoga rzeczny (*Lamperta fluviatilis*) czy fokę szarą (*Halichoerus grypus*) (zob. poniższa mapa).

Mapa 8 Położenie Obszaru Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana (PLH 280007)

Źródło: Program zarządzania dla obszarów Natura 2000 w rejonie Zalewu Wiślanego: Zalew Wiślany (PLB 280010) oraz Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana (PLH 280007), A. Barańska i A. Osowiecki, Gdańsk 2014.

Obszar Chronionego Krajobrazu Rzek Szkarpowych i Tugi ma w swoim zasięgu tereny chronione, między innymi doliny rzeczne delty rzeki Wisły, która jest bogata w walory przyrodnicze i fizjonomiczne równiny aluwialnej. Teren ten stanowi korytarz ekologiczny, który zapewnia połączenie doliny rzeki Wisły z Żuławami Wiślanymi, a także doliną rzeki Nogat i Zalewem Wiślanym. Objęcie tego terenu ochroną miało na celu zachowanie w stanie nienaruszonym ekosystemu brzegowego międzywała dolin rzecznych Szkarpowy i Tugi jak również dla zachowanie specyficznego obszaru Żuław Wiślanych.

Pomnik Przyrody **Buk pospolity** (*Fagus silvatica* L.) rośnie w Nadleśnictwie Elbląskim w Leśnictwie Kąty Rybackie (zob. poniższa rycina). Wymiary buku wynoszą: 10 m wysokości i obwód 3,20 m.

Ryc. 3 Buk pospolity *Fagus silvatica* L.

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewpomnikprzyrody.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.PP.2210052.7865> (dostęp: 02.06.2021).

2.4. Działania na rzecz ochrony środowiska

Bardzo istotne dla usystematyzowania działań na rzecz ochrony środowiska w Gminie Sztutowo była aktualizacja Programu Ochrony Środowiska (POŚ) Gminy Sztutowo na lata 2020-2023 (z perspektywą na lata 2024-2026), przyjęta Uchwałą Rady Gminy 14 maja 2020 r. Dokument stanowi podstawowe narzędzie do opracowania działań na rzecz ochrony środowiska Gminy Sztutowo.

Sporządzenie takiego programu ma na celu poprawę stanu środowiska naturalnego, ponadto wyznacza odpowiednie kierunki do zarządzania środowiskiem, a także umożliwia warunki do przeciwdziałania niszczeniu przyrody przy jednoczesnym wdrażaniu obowiązującego prawa w tym zakresie. Co więcej, dzięki temu dokumentowi, będzie możliwe przeciwdziałanie degradacji środowiska w gminie, jego ochrona, rozwój bogactw środowiska naturalnego, jakimi dysponuje gmina oraz ich właściwe zagospodarowanie.

Działania proekologiczne w Gminie Sztutowo oparte są również na takich dokumentach, jak: Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Kanalizacyjnych dla Gminy Sztutowo na lata 2021-2023, Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych dla Gminy Sztutowo na lata 2018-2021, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sztutowo na lata 2015-2020 czy Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032.

Główne kierunki działania na terenie Gminy Sztutowo odnośnie ochrony środowiska obejmują:

- gospodarkę wodno-ściekową,
- gospodarkę odpadami,
- ochronę powierzchni ziemi i gleby
- ochronę powietrza,
- ochronę przed hałasem,
- ochronę przed promieniowaniem elektromagnetycznym
- ochronę przyrody,
- edukację ekologiczną.

Na podstawie opracowanego przez gminę raportu o stanie Gminy Sztutowo za rok 2020 możliwe było opisanie bieżącego stanu oraz stanu docelowego środowiska przyrodniczego w Gminie Sztutowo. Ponadto w dokumencie tym wyznaczono nadrzędne cele, które posłużyły do stworzenia listy przedsięwzięć w obszarze środowiska naturalnego gminy

do roku 2026. Posłuży to do realizacji planów ochrony siedlisk i gatunków ujętych w ramach różnych form ochrony przyrody.

Plan gospodarki niskoemisyjnej (PGN) Gminy Sztutowo ma na celu redukcję poziomu gazów cieplarnianych przy jednoczesnym zwiększaniu udziału energii, która będzie pochodziła z odnawialnych źródeł. Celem jest dążenie do redukcji zużycia energii finalnej, która zostanie osiągnięta przy podniesieniu efektywności energetycznej i pozwoli na poprawę jakości powietrza w Gminie. Celem strategicznym PGN na rok 2020 dla Gminy Sztutowo było ograniczenie emisji dwutlenku węgla około o 8% w odniesieniu do roku bazowego 2014⁹.

Działania, które umożliwią poprawę jakości powietrza wg PGN to:

- całościowa modernizacja budynków mieszkalnych,
- modernizacja istniejących urządzeń sieciowych, tak aby zapewnić bezpieczeństwo dostaw ciepła i energii elektrycznej,
- unowocześnienie technologii, które pozwoliłyby na ogrzewanie budynków oraz użycie instalacji ekologicznych,
- upowszechnianie i wsparcie dla wykorzystywania energii odnawialnej, zwłaszcza instalacja kolektorów słonecznych i pomp ciepła, jak i wykorzystanie biomasy,
- modernizacja oświetlenia ulicznego, dzięki zastosowaniu odnawialnych źródeł energii,
- tworzenie ścieżek rowerowych,
- odpowiednie przygotowanie planów dotyczących przestrzeni urbanistycznych,
- upowszechnianie informacji na temat redukcji emisji dwutlenku węgla oraz korzystania z technologii, wykorzystujących odnawialne źródła energii.

Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032 obejmuje takie działania jak: usuwanie oraz unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, zmniejszanie negatywnych skutków zdrowotnych, wywołanych obecnością azbestu oraz likwidacja szkodliwego

⁹ Raport o stanie gminy Sztutowo za rok 2020, opracowania własne gminy Sztutowo, str.54-56.

oddziaływania azbestu na środowisko. W dniu 28 listopada 2019 r. Rada Gminy Sztutowo uchwałą Nr XII/125/2019 zaktualizowała „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Sztutowo na lata 2019-2032”.

W 2019 r. oraz 2020 r. w ramach tego programu unieszkodliwiono 4,34 Mg wyrobów zawierających azbest, pochodzących z obszaru gminy. Dofinansowanie tego programu realizowane jest dzięki Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku oraz Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Głównym walorem Gminy Sztutowo pod względem przyrodniczym, jak i gospodarczym i społecznym, jest jej usytuowanie w północnej części kraju z dostępem do Morza Bałtyckiego. Zwiększa to jej atrakcyjność, jeśli chodzi o rozwój turystyki, a również atrakcyjność osiedleńczą oraz wpływa na rozwój różnych okołoturystycznych form prowadzenia biznesu. Dzięki wsparciu władz samorządowych w działaniach proekologicznych, można liczyć na poprawę stanu środowiska naturalnego, ale również i życia mieszkańców gminy. Dzięki takim działaniom mogą być tworzone nowe miejsca pracy np. w gastronomii czy hotelarstwie dla lokalnej społeczności bez naruszania środowiska naturalnego. W konsekwencji zwiększa się napływ turystów, a co za tym idzie zwiększa się ilość pieniędzy, które pozostają w Gminie, a które mogą być wykorzystane na cele rozwoju gospodarczego i społecznego połączonych z ochroną walorów środowiskowych.

Walory przyrodnicze Gminy Sztutowo są jednocześnie mankamentem w rozwoju społeczno-gospodarczym. Przy wykorzystaniu potencjału zasobów środowiska naturalnego w realizacji działań prorozwojowych, należy wziąć pod uwagę ograniczenie, które wynika z faktu, iż znaczna część obszaru gminy (99,96%) objęta jest ochroną przyrodniczą i krajobrazową i stanowi teren w większości o niskim stopniu zagospodarowania. Ograniczenia związane z ochroną prawną przyrody zmniejszają możliwości rozwojowe w obszarze budowy infrastruktury transportowej, telekomunikacyjnej, gospodarczej, w tym wytwórczej i handlowej. Kolejne działania prorozwojowe gminy powinny być realizowane z poszanowaniem zasobów przyrody, zmniejszeniem i kompensacją ewentualnych zniszczeń środowiska przyrodniczego, co z pewnością będzie wymagało dodatkowych nakładów finansowych oraz wieloaspektowego planu działania.

W tabeli poniższej zawarto podsumowanie rozważań zaprezentowanych w rozdziale odnośnie strefy środowiska przyrodniczego w postaci analizy SWOT, tj. najczęściej wykorzystywanego narzędzia analizy strategicznej. Analiza ma na celu określenie najlepszych kierunków rozwoju dla Gminy Sztutowo i polega na zaprezentowaniu mocnych i słabych strony z szansami i zagrożeniami dla gminy.

Tab. 1 Analiza SWOT dotycząca strefy środowiska przyrodniczego

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Gmina Sztutowo położona jest w Parku krajobrazowym „Mierzeja Wiślana” i w jego otulinie- charakteryzuje się on unikalnymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi - bogactwo fauny i flory - niski poziom zanieczyszczenia środowiska naturalnego (brak podmiotów gospodarczych istotnie uciążliwych dla środowiska naturalnego) - występowanie bioklimatu leczniczego (uzdrowiskowego)	- peryferyjne i niedogodne komunikacyjnie położenie względem większych ośrodków - zagrożenie przeciwpowodziowe na Żuławach Wielkich - ograniczenia działań prorozwojowych wynikające z ochrony prawnej przyrody (99,96% powierzchni Gminy jest nią objęte)
SZANSE	ZAGROŻENIA
- państwowe i unijne wsparcie na wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych - program czyste powietrze, mający na celu znaczne ograniczenie niskiej emisji w gospodarstwach domowych	- zmiany klimatu i nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe (w tym powódzie) - niewystarczające prawne warunki ochrony korytarzy ekologicznych

Źródło: opracowanie własne.

3. STREFA SPOŁECZNA

3.1. Demografia

Niniejszy podrozdział jest poświęcony sferze demograficznej, a zatem kwestiom związanym z ludnością oraz zmianom w zakresie liczby mieszkańców Gminy Sztutowo. Uwzględnione zostaną takie kwestie, jak: stan i liczba ludności, struktura ludności według płci, wieku i niektórych cech społecznych, ruch naturalny (urodzenia i zgony) oraz ruch wędrowniczy (migracje zewnętrzne i wewnętrzne).

W roku 2020, wg danych GUS, Gmina Sztutowo liczyła 3 622 osób, co stanowi 10,22% ogółu ludności powiatu nowodworskiego oraz 0,15% województwa pomorskiego. Jak wynika z poniższej tabeli, w latach 2014-2020 w Gminie Sztutowo odnotowano spadek liczby ludności, który wynosił -1,49%. Jednocześnie zauważalna jest tendencja obserwowana od kilku lat w kraju, polegająca na wzroście liczebności populacji wiejskiej przy jednoczesnym i systematycznym spadku liczebności populacji miejskiej. Warto zaznaczyć, iż w ujęciu procentowym spadek liczebności populacji w Gminie Sztutowo w wymienionych latach (-1,50%) przekracza znacznie wartości krajowe (-0,55%), ale jest niższy niż analogiczna wartość dla powiatu (-2,25%). Z kolei w województwie pomorskim odnotowano wzrost liczby ludności (1,93%) (poniższa tabela).

Tab. 2 Liczba ludności (jednostka: osoba)

Jednostka		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Sztutowo		3 677	3 685	3 684	3 655	3 668	3 634	3 622
pow. nowodworski	wieś	24 904	24 809	24 733	24 625	24 526	24 406	24 286
	miasto	11 350	11 345	11 285	11 266	11 220	11 174	11 152
	razem	36 254	36 154	36 018	35 891	35 746	35 580	35 438
woj. pomorskie	wieś	808 791	820 991	828 800	839 414	847 912	855 801	863 890
	miasto	1 493 286	1 486 719	1 486 811	1 484 837	1 485 611	1 488 127	1 482 781
	razem	2 302 077	2 307 710	2 315 611	2 324 251	2 333 523	2 343 928	2 346 671
Polska	wieś	15 262 250	15 270 810	15 303 500	15 324 305	15 343 904	15 349 510	15 359 918
	miasto	23 216 352	23 166 429	23 129 492	23 109 253	23 067 244	23 033 066	22 905 095
	razem	38 478 602	38 437 239	38 432 992	38 433 558	38 411 148	38 382 576	38 265 013

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (07.06.2021).

Według „Raportu o stanie Gminy Sztutowo w 2020 roku”, najwięcej mieszkańców liczyły wsie: Sztutowo (1882 osoby), Kąty Rybackie (689 osób), Łaszka (354 osoby), Grochowo Trzecie (174 osób) oraz Grochowo Pierwsze (128 osób), Groszkowo (123 osoby), zaś najmniej wsie: Kobyła Kępa (107 osób) oraz Płonina (37 osób).

Tab. 3 Gęstość zaludnienia (jednostka: osoba/km²)

Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Sztutowo	33	33	33	33	33	33	32
pow. nowodworski	54	54	54	53	53	53	53
woj. pomorskie	126	126	126	127	127	128	128
Polska	123	123	123	123	123	123	123

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 07.06.2021).

W roku 2020 gęstość zaludnienia w Gminie Sztutowo wyniosła 32 osoby/km². W porównaniu do ostatnich sześciu lat widać tu nieznaczny spadek wynoszący -3,03%. Jest to naturalna konsekwencja spadku liczby mieszkańców w gminie. Powiat nowodworski również odnotowuje spadek tej wartości -1,85% (2020 r.). Jeśli chodzi o Polskę, obserwuje się stabilny od lat wskaźnik gęstości na poziomie 123 os./km². Z kolei w województwie pomorskim zaobserwować można było nieznaczny wzrost gęstości zaludnienia. (zob. powyższa tabela).

Tab. 4 Bezwzględne i względne współczynniki ruchu migracyjnego ludności w Gminie Sztutowo w latach 2014-2019

Współczynnik	2014	2015	2016	2017	2018	2019
saldo migracji wewnętrznych ogółem	8,00	-28,00	-1,00	-19,00	9,00	-23,00
saldo migracji wewnętrznych na 1 000 osób ogółem	2,20	-7,60	-0,30	-5,20	2,50	-6,30
saldo migracji zagranicznych ogółem	3,00	bd	5,00	1,00	7,00	2,00
saldo migracji zagranicznych na 1 000 osób ogółem	0,82	bd	1,35	0,27	1,92	0,55

Współczynnik	2014	2015	2016	2017	2018	2019
saldo migracji ogółem	11,00	bd	4,00	-18,00	16,00	-21,00
saldo migracji na 1 000 osób ogółem	3,00	bd	1,10	-4,90	4,40	-5,70

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 08.06.2021).

Powyższa tabela przedstawia dane bezwzględne i względne dotyczące skali migracji wewnętrznych i zewnętrznych (zagranicznych) w Gminie Sztutowo w latach 2014-2019. Obserwuje się ujemne saldo migracji, co świadczy o tym, że więcej osób odpływa niż przybywa do gminy.

Tab. 5 Migracje na pobyt stały według kierunku (miasto, wieś) w Gminie Sztutowo

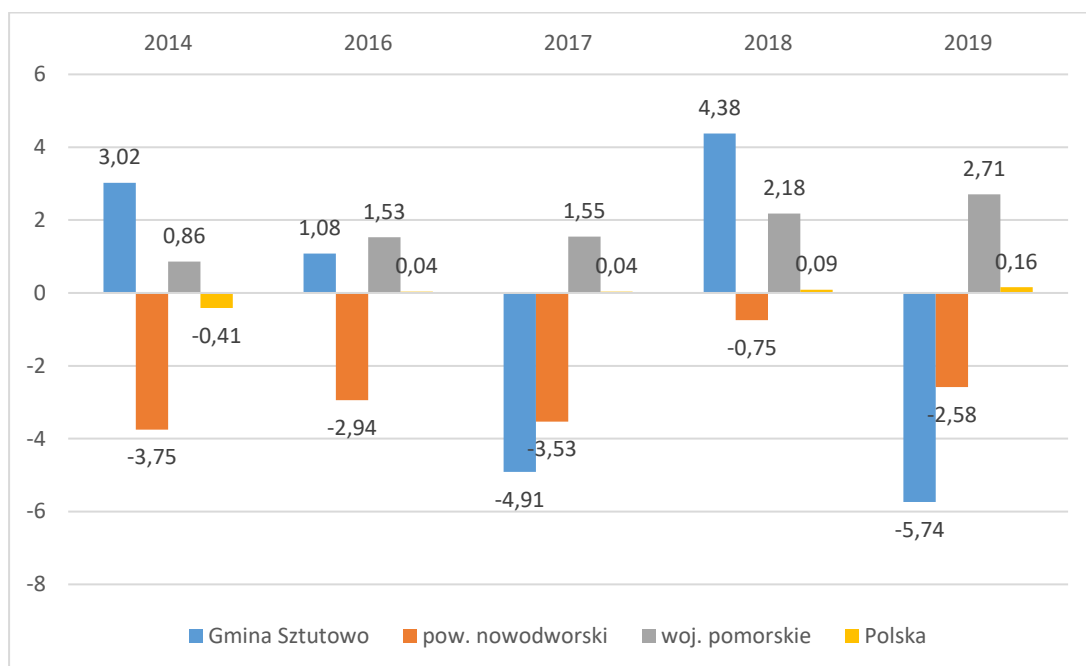
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
zameldowania	z miast	26	8	22	22	19	20
	ze wsi	12	8	22	10	18	16
	ogółem	41	bd	49	33	44	38
wymeldowania	do miast	17	21	32	25	23	45
	na wieś	13	23	13	26	5	14
	ogółem	30	bd	45	51	28	59

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 08.06.2021).

Z powyższej tabeli wynika, że na przestrzeni lat 2014-2019 w Gminie Sztutowo zameldowuje się więcej osób z miast niż ze wsi. Analogicznie, z gminy wymeldowuje się więcej osób do miast, co można tłumaczyć decyzją poszukiwania lepszych perspektyw na terenach zurbanizowanych.

Wykres 1 Saldo migracji ogółem na 1000 mieszkańców (jednostka miary: osoba)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 08.06.2021).

Na powyższym wykresie można zauważyć spadek wartości salda migracji ogółem na 1 000 mieszkańców dla Gminy Sztutowo w 2019 r. (dla 2015 r. nie uzyskano danych).

Tab. 6 Bezwzględne i względne współczynniki ruchu naturalnego ludności w Gminie Sztutowo w latach 2014-2020

Współczynnik	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
urodzenia żywe ogółem	bd	bd	36	27	26	29	28
zgony ogółem	bd	bd	33	35	44	32	43
przyrost naturalny ogółem	bd	bd	3	-8	-18	-3	-15
urodzenia żywe na 1 000 ludności	10,15	11,41	9,72	7,36	7,12	7,93	bd
zgony na 1 000 ludności	9,33	7,88	8,91	9,54	12,05	8,75	bd
przyrost naturalny na 1 000 ludności	0,82	3,53	0,81	-2,18	-4,93	-0,82	bd

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 08.06.2021).

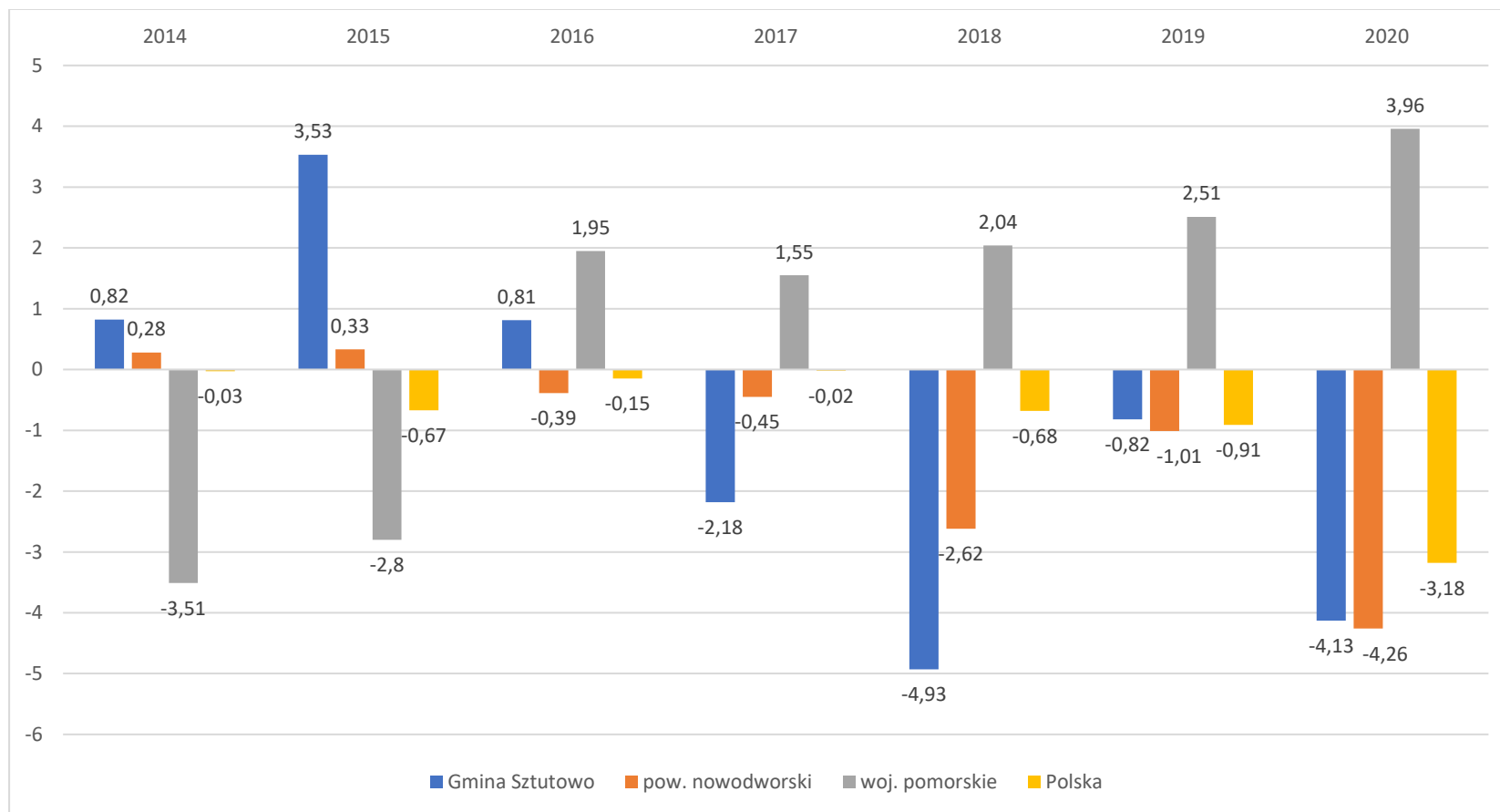

Zarówno współczynniki względne, jak i bezwzględne wskazane w powyższej tabeli, świadczą o tym, iż w latach 2014-2020 liczba zgonów mieszkańców Gminy przewyższa liczbę urodzeń. Jest to bardzo negatywna sytuacja (ujemny przyrost naturalny). W przeliczeniu na 1000 osób, w ostatnich kilku latach zgony przewyższają urodzenia żywe.

Na poniższym wykresie w roku 2020 w Gminie Sztutowo zauważalny jest ujemny przyrost naturalny na 1000 ludności. Wartość ujemnego przyrostu naturalnego jest tylko nieco niższa niż wartość w powiecie nowodworskim. W porównaniu do Polski wskaźnik ten jest jeszcze mniej korzystny. Jedynie w latach 2014-2016 Gmina Sztutowo odnotowywała dodatni przyrost naturalny. Najlepszą sytuację w Gminie Sztutowo odnotowano w tym względzie w roku 2015.

Wykres 2 Przyrost naturalny na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 09.06.2021).

Tab. 7 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w% ludności ogółem

Jednostka	Ekonomiczna grupa wiekowa	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Sztutowo	przedprodukcyjna	19,5	18,7	18,8	18,4	18,5	17,9	17,2
	produkcyjna	64,0	63,9	63,2	62,6	62,2	61,7	61,5
	poprodukcyjna	16,5	17,4	18,0	19,0	19,3	20,4	21,3
pow. nowodworski	przedprodukcyjna	19,3	18,9	18,7	18,5	18,3	18,0	17,9
	produkcyjna	64,5	64,3	63,8	63,1	62,5	62,0	61,5
	poprodukcyjna	16,2	16,7	17,5	18,4	19,2	20,0	20,6
woj. pomorskie	przedprodukcyjna	19,5	19,4	19,4	19,6	19,6	19,7	19,8
	produkcyjna	62,8	62,2	61,6	60,9	60,3	59,8	59,3
	poprodukcyjna	17,7	18,4	19,0	19,5	20,0	20,5	20,9
Polska	przedprodukcyjna	18,0	18,0	17,9	18,0	18,1	18,1	18,2
	produkcyjna	63,0	62,4	61,8	61,2	60,6	60,0	59,5
	poprodukcyjna	19,0	19,6	20,2	20,8	21,4	21,9	22,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 09.06.2021).

W powyższej tabeli zauważalny jest zmniejszający się udział osób w wieku produkcyjnym w Gminie Sztutowo na przestrzeni rozpatrywanego przedziału czasowego. Podobna tendencja zachodzi w powiecie. Co więcej, odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Sztutowo jest niższy niż w powiecie, województwie i Polsce. Z kolei osób w wieku poprodukcyjnym przybywa z każdym rokiem. Sytuacja ta ma odzwierciedlenie w postępującym procesie starzenia się ludności gminy, który wpisuje się nie tylko w trendy powiatu, województwa, ale również ogólnopolskie.

Tab. 8 Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Sztutowo w latach 2014-2020

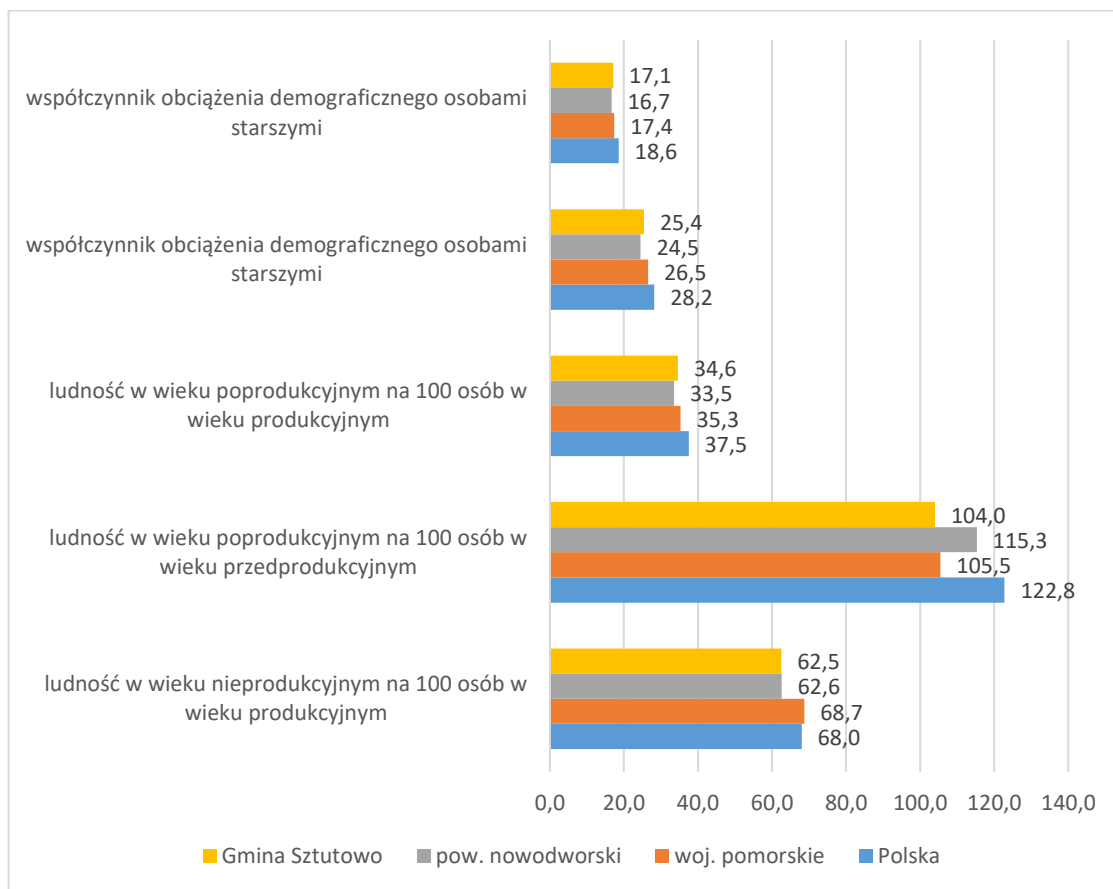
Wskaźnik obciążenia demograficznego	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Wzrost %
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	56,2	56,6	58,2	59,7	60,8	62,0	62,5	11,2
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	84,8	93,0	96,0	103,1	104,6	113,7	104,0	22,6
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	25,8	27,3	28,5	30,3	31,1	33,0	34,6	34,1
współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	18,1	19,4	20,5	21,9	22,1	23,4	25,4	40,3
odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	12,8	13,6	14,3	15,1	15,2	16,0	17,1	33,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 09.06.2021).

Wartości wskazane w powyższej tabeli prezentują wzrost obciążenia demograficznego we wszystkich analizowanych latach. Największy wzrost odnotowano we współczynnikach obciążenia demograficznego osobami starszymi, który wyniósł aż 40,3%.

Wykres 3 Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2020 r. (jednostka miary: osoba)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 09.06.2021).

Trend zwykły, jeśli chodzi o wskaźnik obciążenia demograficznego Gminy Sztutowo, jest zbliżony ze współczesnymi tendencjami demograficznymi, jakie zachodzą nie tylko w Polsce, ale i w całej Europie. Na procesy depopulacji oraz starzenia się społeczeństwa wykazuje analiza danych statystycznych z GUS. Taki ubytek liczby mieszkańców Gminy Sztutowo powoduje deformację struktury wiekowej, co ma źródło w ujemnym przyroście naturalnym i ujemnym saldzie migracji.

Z jednej strony spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, czyli w wieku do 17 roku życia, daje możliwość zmniejszenia obciążenia na opiekę oraz edukację dzieci i młodzieży. Jednakże w długim okresie negatywne konsekwencje przewyższają krótkookresowe korzyści. Nie ma zastępowalności pokoleń. Co więcej, młodsze pokolenia nie mogą zagwarantować środków na świadczenia emerytalne przeznaczone dla osób starszych. Dodatkowo, rośnie koszt opieki zdrowotnej i społecznej dla seniorów, a także koszt dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych.

3.2. Edukacja

Na terenie Gminy Sztutowo działa jedno przedszkole przy ul. Zalewowej 10, w którym działa pięć oddziałów. W sumie, w roku szkolnym 2019/20 przedszkole liczyło 113 dzieci. Z poniższej tabeli wynika, iż liczba miejsc wychowania przedszkolnego w Gminie Sztutowo na przestrzeni lat 2014-2019 wzrosła, zaś liczba dzieci uczęszczających do przedszkola zmalała. Pozytywną stroną jest to, że liczba miejsc przedszkolnych jest wystarczająca, co ukazują dane zebrane w poniższej tabeli.

Tab. 9 Wychowanie przedszkolne w Gminie Sztutowo w latach 2014-2019

Lp.	Wychowanie przedszkolne razem	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	liczba przedszkoli ogółem	1	1	1	1	1	1
2	liczba oddziałów przedszkolnych	5	5	5	5	5	5
3	liczba miejsc	118	125	125	125	125	bd
4	liczba dzieci	118	109	115	118	116	113

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 09.06.2021).

Poniższa tabela przedstawia porównanie odsetka dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym dla Gminy Sztutowo w stosunku do jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w latach 2014-2019. Pominięcie w tabeli roku 2015 wynika z braku danych. Wskaźniki wychowania przedszkolnego dla Gminy Sztutowo są znacznie niższe niż dla powiatu nowodworskiego, województwa pomorskiego czy Polski. Widoczne dysproporcje mogą świadczyć o tym, że na wsiach i w mniejszych gminach jest nadal trudniejszy dostęp do opieki przedszkolnej. Co więcej, dominują tu tradycyjne modele rodzin wielopokoleniowych, w których to dziadkowie bądź matki sprawują opiekę nad dziećmi. Przekłada się to na niższą aktywność zawodową wśród kobiet.

Tab. 10 Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2014-2019

Lp.	Jednostka	Wskaźnik dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Gmina Sztutowo	ogółem	69,8	bd	69,8	70,9	68,1	68,8
		na wsi	69,8	bd	69,8	70,9	68,1	68,8
2	pow. nowodworski	ogółem	74,5	bd	69,9	75,3	78,3	79,0
		w miastach	108,2	bd	94,8	105,2	107,6	107,8
		na wsi	92,5	bd	60,8	63,6	65,9	66,7
3	woj. pomorskie	ogółem	76,9	bd	75,5	82,8	86,5	87,8
		w miastach	87,5	bd	85,5	93,4	96,6	97,3
		na wsi	61,6	bd	61,3	67,8	72,2	73,9
4	Polska	ogółem	82,3	bd	80,7	86,4	89,5	90,4
		w miastach	95,7	bd	93,4	99,9	103,4	104,0
		na wsi	64,0	bd	63,4	67,9	70,5	71,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 09.06.2021).

Na terenie Gminy Sztutowo znajduje się również Szkoła Podstawowa im. Pamięci Ofiar Stutthofu, która w roku 2020 liczyła 17 oddziałów, a średnio uczyło się w niej 300 uczniów¹⁰. Na przestrzeni lat 2014-2019 następował spadek liczby uczniów. Wpływ na taką sytuację miała realizacja wprowadzonej 1 września 2017 r. reformy systemu edukacji, która polegała na stopniowej likwidacji gimnazjów. W myśl ustawy o prawie oświatowym w 2018 r. wygasła działalność Gimnazjum Publicznego w Sztutowie. W owym czasie wspomniane Gimnazjum funkcjonowało już wraz z klasami I-VIII (zob. tabela).

¹⁰ Raport o stanie gminy Sztutowo za rok 2020, opracowania własne gminy Sztutowo, str.92.

Tab. 11 Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe w Gminie Sztutowo w latach 2014-2019

Lp.	Placówka	Dane	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	szkoły podstawowe	liczba ogółem	1	1	1	1	1	1
		liczba oddziałów	13	13	12	14	17	17
		liczba uczniów	219	239	218	255	305	288
		liczba absolwentów	33	34	29	-	-	37
2	gimnazja	liczba ogółem	1	1	1	0	0	-
		liczba oddziałów	7	6	5	3	2	-
		liczba uczniów	119	96	82	50	27	-
		liczba absolwentów	32	46	34	27	22	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 09.06.2021).

Wskazane w tabeli wartości współczynnika skolaryzacji brutto w latach 2014-2019 prezentują stosunek osób uczących się na danym poziomie nauczania do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi kształcenia. Wskaźnik ten stosowany jest do badania poziomu edukacji. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w Sztutowie wzrósł o 0,62% w rozpatrywanym okresie, natomiast dla gimnazjów w latach 2014-2018 spadł o 17,75%. Wartości współczynnika skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w przypadku Gminy Sztutowo był nieco wyższy niż średnie dla powiatu. Natomiast, jeśli chodzi o wartości współczynników dla gimnazjów, to były one znacznie niższe w porównaniu do województwa, powiatu i Polski. Ponadto dla Gminy Sztutowo współczynniki dla obu typów szkół były niższe niż 100%, co może sugerować, iż nie wszystkie dzieci zostały objęte obowiązkiem szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego. Innym wyjaśnieniem, może być to, że dzieci uczęszczały do szkół poza miejscem zameldowania, a nawet za granicą.

Tab. 12 Współczynnik skolaryzacji brutto w latach 2014-2019

Lp.	Jednostka	Współczynnik skolaryzacji brutto	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Gmina Sztutowo	szkoły podstawowe	86,73	85,05	86,85	87,03	91,32	87,27
		Gimnazja	102,59	91,43	82,83	74,63	84,38	-
2	pow. nowodworski	szkoły podstawowe	90,05	85,22	89,54	88,00	88,39	86,87
		Gimnazja	90,92	90,56	92,82	94,59	97,13	-
3	woj. pomorskie	szkoły podstawowe	94,89	90,69	96,70	94,79	94,99	94,49
		Gimnazja	97,70	99,11	101,10	102,92	102,55	-
4	Polska	szkoły podstawowe	94,72	90,94	96,62	95,24	95,46	95,13
		Gimnazja	98,41	98,90	100,01	100,99	101,21	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 09.06.2021).

W rozpatrywanym przedziale czasowym zdawalność egzaminu ósmoklasisty w szkole podstawowej w Sztutowie początkowo nie przekraczała wartości wojewódzkiej i dla Polski, co przedstawiają dane zgromadzone w poniższej tabeli. Spadek nastąpił w 2019 r., na co, podobnie jak i w całym kraju, wpływ mogły mieć odbywające się w roku szkolnym 2018/2019 strajki nauczycieli. Wyraźny wzrost wyników egzaminu w 2020 r., pomimo trwającej sytuacji epidemiologicznej, może świadczyć o tym, że szkoła poradziła sobie ze zdalną formą nauczania. Wpływ na to miało wprowadzenie przez szkołę analiz trudności uczniów w edukacji zdalnej oraz frekwencji. Dzięki tej analizie można było wdrożyć modyfikację obowiązujących procedur. Od listopada 2020 w szkole edukację zdalną realizują uczniowie zagrożeni brakiem promocji do następnej klasy. Dodatkowo rodziców wyposażono w sprzęt do edukacji zdalnej w domu. Wszystkie wprowadzone przez Gminę działania przyczyniły się do pozytywnego wyniku egzaminu¹¹.

¹¹ Raport o stanie gminy Sztutowo za rok 2020, opracowania własne gminy Sztutowo, str.94.

Tab. 13 Zdawalność egzaminów ósmoklasisty w szkołach podstawowych (jednostka miary: %)

Lp.	Jednostka	Przedmioty	2019	2020
1	Gmina Sztutowo	j. polski	52	62
		j. angielski	56	58
		matematyka	37	41
2	pow. nowodworski	j. polski	54	53
		j. angielski	58	49
		matematyka	33	36
3	woj. pomorskie	j. polski	58	58
		j. angielski	54	54
		matematyka	45	45
4	Polska	j. polski	63	59
		j. angielski	59	54
		matematyka	45	45

Źródło: opracowanie własne na podstawie Biuletynu Informacyjnego Urzędu Gminy w Sztutowie za rok 2019 oraz 2020, Sprawozdanie ogólne z egzaminu maturalnego 2019, wyd. Centralna Komisja Egzaminacyjna (CKE), Warszawa 2019 r.

Edukacja w Sztutowie naznaczona jest spadkiem liczby ludności, co obserwuje się w całej Polsce. Wskutek procesu depopulacyjnego spada liczba placówek oświatowych niemal wszystkich rodzajów, a wzrost liczby uczniów szkół podstawowych o 31,5%, traktować należy jako rezultat przekształceń wprowadzonych w związku z reformą szkolnictwa. Celem reformy jest m.in. wzrost poziomu nauczania, a przez to kwalifikacji przyszłych pracowników na rynku pracy. Brak alternatywy przy wyborze szkoły ponadpodstawowej może przyczyniać się do zwiększania odpływu młodzieży do innych miast, w których szkoły dysponują bardziej różnorodną ofertą edukacyjną. Na wzroście migracji potencjalnych uczniów zaważyć mogą również ostatnie wyniki zdawalności egzaminu ósmoklasisty w szkole podstawowej w Sztutowie. Ich wyniki były zadawalające, ponieważ przekraczały średnie wartości nie tylko dla powiatu, województwa, ale również dla Polski.

3.3. Ochrona zdrowia

W Gminie Sztutowo działają obecnie następujące niepubliczne placówki ochrony zdrowia, w których mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w zakresie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Eter-Med. Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, prowadzący działalność w Ośrodku Zdrowia, przy ul. Kanałowa 7 w Sztutowie – podstawowa opieka zdrowotna, praktyka lekarza rodzinnego,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lekarz Domowy Jan Drozd z siedzibą w Krynicy Morskiej, prowadzący działalność przy ul. Rybackiej 41 w Kątach Rybackich – podstawowa opieka zdrowotna, praktyka lekarza rodzinnego.

W 2019 r. Pracownia Diagnostyki Obrazowej Lux Med. Sp. z o.o. przeprowadziła dwie akcje badań mammograficznych w Sztutowie, w ramach „Populacyjnego programu wczesnego wykrywania raka piersi”.

Pod koniec 2019 r. Urząd Gminy Sztutowo zorganizował zbiórkę krwi Ultrakrew „Każdy ma swój Krwiobieg”. Akcja ta miała swój finał w styczniu 2020 r. w ramach ogólnopolskiej promocji zbiórki krwi¹².

Według danych GUS w roku 2020 w Gminie Sztutowo udzielono 8 090 porad lekarskich. Ich liczba w porównaniu do 2019 r. (9 223) zmalała. Wpływ na to w głównej mierze miał wybuch pandemii SARS-CoV-2, który utrudniał dostępność do specjalistów.

Poniższa tabela, sporządzona na podstawie danych udostępnionych przez GUS, przedstawia liczbę przychodni, jaka przypada na 10 000 ludności. Z jej analizy wynika, iż w Gminie Sztutowo w rozpatrywanym okresie sytuacja jest stabilna. Co więcej, wskaźnik ten był wyższy niż wartość dla Polski i wojewódzka oraz dla powiatu nowodworskiego. Wskazuje to, że mieszkańcy Sztutowa mają lepszy dostęp do podstawowych usług opieki zdrowotnej.

¹² Raport o stanie gminy Sztutowo za rok 2019, opracowania własne gminy Sztutowo, str.34.

Tab. 14 Liczba przychodni na 10 000 ludności (jednostka: obiekt)

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Gmina Sztutowo	8	8	8	8	8	8	8
2	pow. nowodworski	6	5	6	6	6	6	6
3	woj. pomorskie	4	4	4	4	5	5	5
4	Polska	5	5	6	6	6	6	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 09.06.2021).

Mniej korzystnie przedstawia się sytuacja z dostępnością do aptek w Gminie Sztutowo. Według danych GUS w latach 2014-2020 funkcjonowała jedna apteka, a od 2017 r. dodatkowo jeden punkt apteczny. W rezultacie na jedną aptekę przypada tutaj zdecydowanie większa liczba osób niż w powiecie nowodworskim, województwie czy Polsce, co przedstawia poniższa tabela.

Tab. 15 Ludność przypadająca na aptekę ogólnodostępną (jednostka miary: osoba)

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Gmina Sztutowo	3 677	3 685	3 684	3 655	3 668	3 634	3 622
2	pow. nowodworski	3 296	3 287	3 274	3 589	3 575	3 558	3 544
3	woj. pomorskie	3 366	3 170	3 133	3 120	3 223	3 514	3 529
4	Polska	3 094	3 017	2 933	2 882	2 978	3 124	3 174

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 14.06.2021).

Placówka ochrony zdrowia w Gminie Sztutowo będzie musiała przygotować się w nadchodzących latach do coraz większej potrzeby świadczenia opieki z zakresu geriatry, zarówno podstawowej, jak i specjalistycznej. Nieodłącznym elementem działań w tym zakresie powinny stać się również akcje informacyjno-edukacyjne, mające na celu przygotowanie społeczeństwa i rozwinięcie jego świadomości na temat problemów wieku starczego oraz rozbudowa ośrodka zdrowia z ukierunkowaniem na potrzeby osób starszych.

3.4. Pomoc społeczna

Celem pomocy społecznej jest ułatwienie pokonania trudnej sytuacji życiowej osobom oraz całym rodzinom, które same nie potrafią poradzić sobie z tą sytuacją. Wygląda to w ten sposób, że zapewnia się tym osobom godne warunki, które mają zaspokajać ich podstawowe potrzeby. W ramach pomocy społecznej prowadzone są również działania profilaktyczne, które mają na celu zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym. Aktywizacja tych osób sprawi, że osoby te usamodzielnia się i nie zostaną wykluczone przez społeczeństwo.

W Polsce pomocy społecznej udzielają zarówno organy administracji rządowej, jak i pozarządowej, które współpracują z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, takimi jak Kościół Katolicki, inne związki wyznaniowe oraz prawne (np. stowarzyszenia, fundacje). Osobom, których dochód nie przekracza kryteriów określonych w oparciu o ustawę o pomocy społecznej oraz przepisy wykonawcze, przysługuje prawo do świadczeń socjalnych. W przypadku rolników, do udzielenia świadczeń rodzinnych potrzebne jest ustalenie dochodu na podstawie dochodu miesięcznego przeliczanego z pracy w gospodarstwie rolnym z 1 ha, który określony jest w obwieszczeniu Prezesa GUS.

W rozpatrywanym okresie (zob. tabela poniżej) nastąpił spadek o 48,74% liczby gospodarstw korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej; niemal o połowę spadła w tym czasie liczba gospodarstw poniżej kryterium dochodowego (53,13%). Spadek ten jest zjawiskiem korzystnym i wpisuje się w trendy krajowe, powiatowe i wojewódzkie.

Tab. 16 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej według kryterium dochodowego w Gminie Sztutowo (jednostka miary: gospodarstwo domowe)

Lp.	Rok	Ogółem	Powyżej kryterium dochodowego	Poniżej kryterium dochodowego
1	2014	119	87	32
2	2015	109	88	21
3	2016	118	99	19
4	2017	90	68	22
5	2018	76	60	16

Lp.	Rok	Ogółem	Powyżej kryterium dochodowego	Poniżej kryterium dochodowego
6	2019	61	46	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 14.06.2021).

Poniższa tabela ukazuje wartości wskaźnika beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 000 mieszkańców. Procentowe ujęcie spadku tego wskaźnika dla wyszczególnionych jednostek w latach 2014-2019 kształtuje się najwyżej dla Gminy Sztutowo – 64,26,0%, następnie dla pow. nowodworskiego – 51,83%; woj. pomorskie – 39,80% oraz Polska – 39,71% odnotowując porównywalną wartość omawianego wskaźnika. Taka tendencja świadczy o tym, że poziom pauperyzacji maleje nie tylko w samej Gminie Sztutowo, ale również w całej Polsce. Wpływ na to miało m.in. wdrożenie od 1 kwietnia 2016 r. w ramach polityki społecznej programu „Rodzina 500+” oraz od lipca 2018 r. programu „Dobry start 300+”. Oba programy przyczyniły się do poprawy sytuacji materialnej rodzin, stąd można zaobserwować wyraźny spadek osób korzystających z pomocy społecznej.

Tab. 17 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności (jednostka miary: osoba)

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Gmina Sztutowo	1094	954	891	646	564	391
2	pow. nowodworski	1227	1113	999	809	734	591
3	woj. pomorskie	799	739	676	587	532	481
4	Polska	768	710	645	568	513	463

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 15.06.2021).

Organizacją samorządu lokalnego w Gminie Sztutowo, która jest odpowiedzialna za identyfikację zjawisk wymagających interwencji socjalnej oraz podejmowanie działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych, jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Sztutowie. Jednostka ta wykonuje swoje zadania poprzez udzielanie różnych świadczeń, które są finansowane z budżetu państwa oraz realizowane na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych i innych ustaw.

W 2020 r. udzielono:

- 2645 świadczeń w postaci zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego,
- 1405 świadczeń opiekuńczych,
- 136 świadczeń rodzicielskich,
- 27 świadczeń jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dzieci,
- 8 zasiłków okresowych z powodu bezrobocia,
- 6760 świadczeń wychowawczych 500+,
- 401 świadczeń „Dobry start”,
- 101 świadczeń alimentacyjnych.

GOPS w Sztutowie prowadzi również działania w ramach wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Do tej pory udzielono wsparcia 82 osobom, w tym 40 dzieciom.

Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pokrył w 2020 r. w całości lub w części koszty pobytu dla 6 osób z terenu Sztutowa w Domach Pomocy Społecznej w ośrodkach w Bielawkach, Stegnie i Elblągu. Dodatkowo zrealizowano usługę teleopieki domowej dla 7 osób. Co więcej, dzięki współudziałowi GOPS, 13 dzieci mogło wyjechać na kolonie letnie do Zakopanego zorganizowane przez Kuratorium Oświaty w Gdańsku.

W 2020 r. GOPS zatrudnił asystenta rodziny, który pod swoją opieką miał 4 rodziny, w tym 9 dzieci. Jego zadaniem jest wspieranie rodzin i szukanie (wspólnie z nimi) odpowiednich rozwiązań w trudnych sytuacjach życiowych tych rodzin, służących poprawie funkcjonowania rodziny. Wszystko po to, by osiągnęły one podstawowy poziom stabilności życiowej i uniknęły umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Od lutego 2020 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztutowie przeprowadza zadania w zakresie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób czy rodzin wymagających

takiej opieki. Z takiej formy pomocy skorzystało 5 osób. Usługi te zostały częściowo zwolnione z opłat zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Sztutowo Nr XIII/135/2019 z dnia 16.12.2019 r.

Kolejnym programem mającym na celu pomoc mieszkańcom realizowanym przez GOPS w 2020 r. był program „Opieka wytchnieniowa”. Jego zadaniem było odciążenie członków rodziny w opiece nad osobami, które wymagają całodobowej opieki i posiadają znaczny stopień niepełnosprawności. Z tego programu skorzystała jedna osoba.

W ramach pomocy osobom starszym w Gminie Sztutowo realizowany był program „Opieka 75+”. Jego zadaniem było zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych dla osób, które ukończyły 75 rok życia, u których dochód nie przekracza 250% kryterium dochodowego ujętego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Z takiej formy pomocy skorzystała jedna osoba¹³.

W najbliższych latach na kształt polityki społecznej w Gminie Sztutowo, ale również w całej Polsce, wpłynie negatywnie niż demograficzny, a także starzenie się społeczeństwa. Sytuację potwierdzają dane demograficzne, w tym spadek liczby dzieci, na które rodzice pobierają świadczenie 500+ i zasiłki rodzinne. Niestety w przypadku emerytów korzystających z usług GOPS sytuacja znacząco nie poprawi się nawet po wprowadzeniu tzw. trzynastki, o ile emerytury i renty pozostaną na tak niskim poziomie. Stąd też dodatkowym źródłem dochodów dla wielu seniorów będą nadal stałe zasiłki i świadczenia otrzymywane z pomocy społecznej. Utrzymujący się trend starzenia się społeczeństwa będzie stanowił poważne obciążenie dla budżetu samorządowego.

Ponadto samorządy będą musiały podjąć działania odnośnie rozwoju sektora usług opiekuńczych, który z biegiem lat będzie wymagał zwiększenia nakładów. Problemem jest również brak wykwalifikowanych pracowników socjalnych z wykształceniem zgodnym z art. 116 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Co więcej, dużym problemem są również złe warunki lokalowe oraz bariery architektoniczne niedostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Pojawienie się pandemii COVID-19 dodatkowo utrudniło proces udzielania świadczeń pomocy społecznej.

¹³ Raport o stanie gminy Sztutowo za rok 2020, opracowania własne gminy Sztutowo, str.100-103.

3.5. Kultura

Organizacja wydarzeń kulturalnych stanowi jeden z fundamentów, który buduje pozytywny wizerunek oraz markę Gminy Sztutowo. Przyczynia się to do promocji regionu jako miejsca wartego odwiedzenia przez turystów. Bogata oferta w zakresie form spędzania wolnego czasu poprawi jakość życia mieszkańców oraz sprawi, że wzrośnie atrakcyjność turystyczna i osiedleńcza tego miejsca. Działalność kulturalna i edukacyjna na terenie gminy obejmuje głównie zadania realizowane przez świetlice w Sztutowie, Grochowie Trzecim i Kątach Rybackich oraz przez Bibliotekę w Sztutowie. Należy podkreślić aktywność świetlic, które realizują szeroką ofertę kulturalną w postaci warsztatów plastycznych, sztukniczych, kreatywnych zajęć dla dzieci czy wielu różnych akcji ekologicznych i wolontariackich. Ponadto lokalna biblioteka prowadzi szkolenia komputerowe dla seniorów oraz „Warsztaty stylu 60+”. Działania te mają na celu aktywizację osób starszych, tak aby zapobiegać zjawisku wykluczenia społecznego. W obu przypadkach działalność kulturalna przynosi wzrost kapitału społecznego.

Tab. 18 Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności (jednostka miary: osoba)

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Gmina Sztutowo	326	313	291	306	311	309
2	pow. nowodworski	196	196	198	199	190	173
3	woj. pomorskie	163	165	162	165	161	164
4	Polska	164	162	159	157	155	156

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 15.06.2021).

Powyższa tabela przedstawia spadek o 5,12% wartości wskaźnika czytelników biblioteki publicznej w Gminie Sztutowo przypadających na 1 000 ludności w latach 2014-2019. Spadek ten jest niższy niż w przypadku powiatu (- 11,73%) i Polski (-4,88%). Nieco odmienna sytuacja przedstawia się dla województwa pomorskiego, gdzie obserwuje się wzrost tego wskaźnika o 0,61%. Inaczej prezentuje się liczba wypożyczonych woluminów na 1 czytelnika; w tej kwestii także nastąpił spadek wartości tego wskaźnika, przy czym najwyższy odnotowany został dla województwa pomorskiego (-12,90%) i powiatu nowodworskiego (- 10,81%), zaś dla Gminy Sztutowo wyniósł on (-9,35%). Nieco lepiej wskaźnik ten przedstawia się dla Polski (-6,01%), co obrazuje poniższa tabela. Pomimo działań ze strony bibliotek, widać

wyraźny spadek. Może to być rezultatem rozwoju e-czytelnictwa. Bank Danych Lokalnych GUS nie podaje jeszcze danych za rok 2020, ale z raportu o stanie gminy za rok 2020 można wnioskować, że z racji pandemii biblioteka cieszyła się większym zainteresowaniem.

Tab. 19 Wypożyczenie księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach (jednostka miary: wolumin)

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Gmina Sztutowo	13,9	14,4	12,4	13,3	12,7	12,6
2	pow. nowodworski	14,8	14,2	13,6	13,2	13,1	13,2
3	woj. pomorskie	15,5	14,7	14,4	13,7	13,6	13,5
4	Polska	18,3	18,0	18,1	17,5	17,1	17,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 16.06.2021).

Z uwagi na trudną sytuację epidemiczną świetlica w Sztutowie w 2020 r. przeprowadziła następujące działania: Dzień bez plastiku (rozdawanie ekologicznych toreb), Spotkanie na skraju lasu (przyrodnicza ścieżka edukacyjna przeprowadzana przez pracowników Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiśłana”), mała akcja ekologiczna (zbieranie śmieci w lesie), udział w uroczystościach w Archikatedrze Gdańsk-Oliwa upamiętniających 75 rocznicę marszu śmierci więźniów obozu koncentracyjnego Stutthof, Akcja Pomagamy – Gdańsk-Sopot (uszycie 500 rybek dla pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej w Sopocie), Bałtycka Odyseja (akcja sprzątania plaż), zbiórka dla schroniska Malborskiego Stowarzyszenia Przyjaciół Zwierząt Reks, VII Dzień Osadnika (udział w scenkach historycznych ku pamięci przodkom. Inicjatywa prowadzona była w ramach integracji mieszkańców Żuław) (zob. kolejna ryc.)¹⁴. Te i wiele innych akcji promocyjnych regionu podejmuje lokalna świetlica zarówno w Sztutowie, jak i pozostałych sołectwach w Kątach Rybackich czy Grochowie Trzecim. W gminie brakuje Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu, który mógłby się zająć wydarzeniami kulturalnymi, skierowanymi nie tylko do mieszkańców, ale również do turystów.

¹⁴ Raport o stanie gminy Sztutowo za rok 2020, opracowania własne gminy Sztutowo, str.104-110.

Ryc. 4 Scenka historyczna z VII Dnia Osadnika

Źródło: Raport o stanie gminy Sztutowo za rok 2020, opracowania własne gminy Sztutowo, str.106

Na terenie Gminy Sztutowo funkcjonuje kilka boisk sportowych. Mieszkańcy mogą korzystać z tych kompleksów zgodnie z uchwałą XVIII/163/2016 z dnia 14 kwietnia 2016 r. w sprawie ustalenia wysokości opłat za korzystanie z terenu boisk sportowych w Gminie Sztutowo (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r. poz.1835). Cennik i zasady rezerwacji boisk są dostępne na oficjalnej stronie urzędu Gminy Sztutowo. Każdy z użytkowników zobowiązany jest do przestrzegania zasad po wcześniejszej rezerwacji. Na kolejnej stronie znajduje się mapa boisk dostępnych na terenie Sztutowa.

Mapa 9 Boiska w Gminie Sztutowo

Źródło: https://www.sztutowo.pl/?page_id=3312 (dostęp:31.08.2021).

Nieodłączną destynacją turystyczną Gminy Sztutowo jest Muzeum Stutthof w Sztutowie – niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny i zagłady (1939-1945). W muzeum zachowały się: wartownia, budynek komendantury, garaże i magazyny, brama śmierci, część baraków, krematorium, komora gazowa, willa komendanta, hale fabryczne, budynek psiarni czy kuchnia obozowa¹⁵. Muzeum posiada nowoczesną stronę internetową z możliwością wirtualnego zwiedzania. Na czas pandemii było to doskonałe przedsięwzięcie z tej racji, że dostęp dla odwiedzających w tym czasie był uniemożliwiony. Pomimo wyraźnego spadku odwiedzających w latach 2019-2020 wskutek pandemii, Muzeum w Sztutowie odnotowało wzrost wskaźnika

¹⁵ <http://stutthof.org/wystawy/> (dostęp:16.06.2021).

liczby odwiedzających na 1000 ludności o 7,08% (zob. poniższa tabela). Świadczy to o tym, że muzeum cieszy się większym zainteresowaniem odwiedzających niż muzea w powiecie (wzrost o 2,62%), województwie (spadek o 36,25%) czy Polsce (-45,49%).

Tab. 20 Liczba zwiedzających muzea i oddziały na 1 000 ludności (jednostka miary: osoba)

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Gmina Sztutowo	25 263,3	27 351,6	31 506,9	34 518,4	35 461,1	43 799,3	27 052,0
2	pow. nowodworski	2 700,5	2 983,1	3 404,4	3 671,8	3 744,9	4 524,6	2 771,3
3	woj. pomorskie	224,8	290,3	329,1	345,1	371,0	420,6	143,3
4	Polska	795,4	865,2	945,5	976,1	992,5	1 047,7	433,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 16.06.2021).

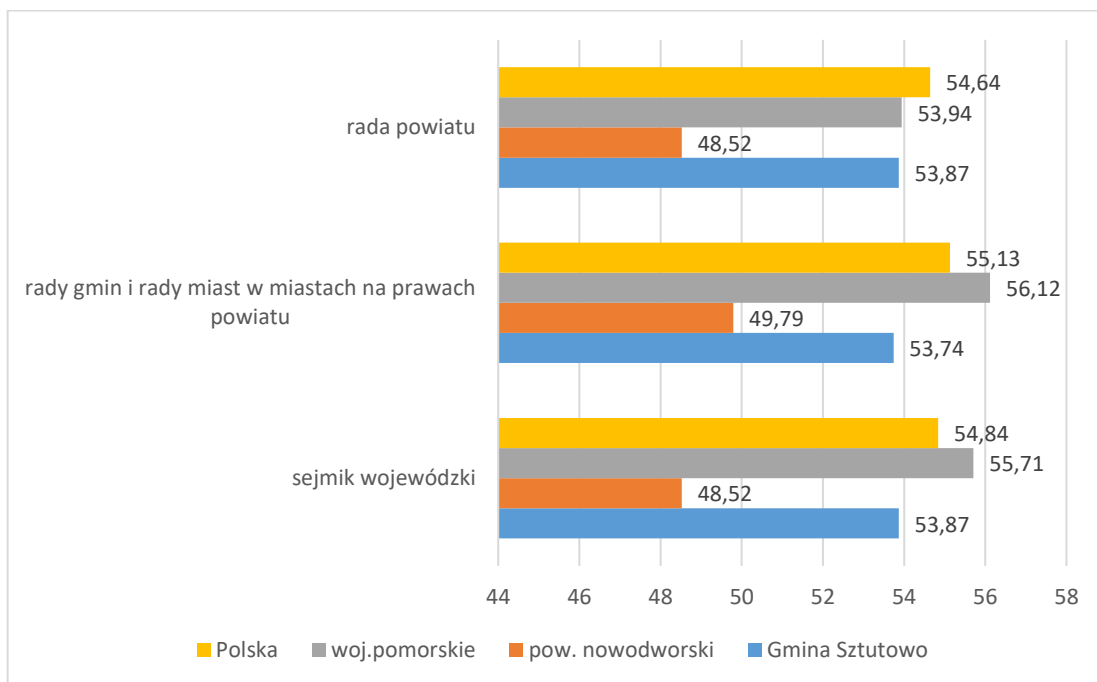
Sfera kulturalna w gminie Sztutowo wymaga nieustannych inwestycji i działań modernizacyjnych, głównie ze środków publicznych, ponieważ instytucje kultury nie są instytucjami o charakterze komercyjnym. Co więcej, aktywności przeprowadzane przez pracowników świetlic i biblioteki są w dalszym ciągu skierowane do mieszkańców, a nie dla turystów. Wskutek tego walory krajobrazowe i uzdrowiskowe tego miejsca nie są wystarczająco promowane.

3.6. Aktywność społeczna

Przez aktywność społeczną rozumie się czynną postawę obywatelską w ramach działań społecznych. Z tym pojęciem związane są wszelkie aktywności, które mają wpływ na otoczenie przyrodnicze i społeczne. Przejawia się to we wzajemnej pomocy sąsiedzkiej, uczestnictwie w wydarzeniach kulturalnych i regionalnych, wolontariacie, jak również przynależności do grup społecznych (np. stowarzyszeń, fundacji, grup przy parafii) czy w udziale w wyborach. Działania te zwiększają samoświadomość obywateli oraz poczucie ważności jednostki w decydowaniu o losach kraju i lokalnej społeczności. Udzielanie się w wielu organizacjach i stowarzyszeniach przyczynia się do wzmacniania więzi społecznych i budowy cennego kapitału społecznego.

Wykres 4 Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 r (jednostka miary: %)

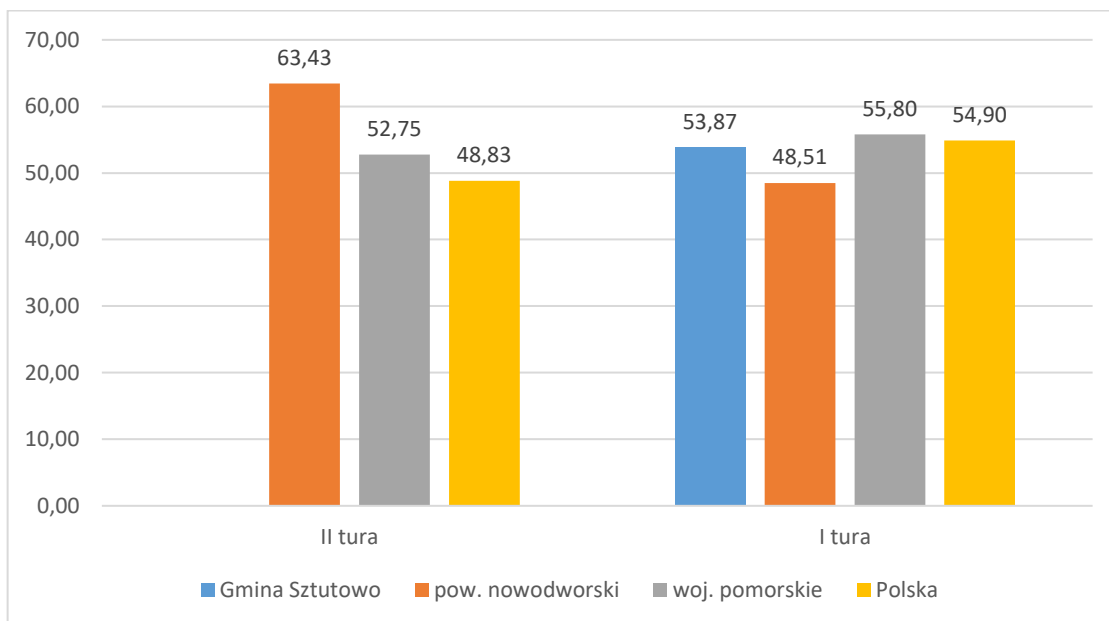

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 17.06.2021).

Powyższy wykres przedstawia dane odnośnie frekwencji w wyborach samorządowych w 2018 r. Z zaprezentowanych wartości wynika, że w wyborach do rady powiatu, rady gminy i rady miast w miastach na prawach powiatu oraz do sejmiku wojewódzkiego aktywny udział mieszkańców Gminy Sztutowo był wyższy niż w przypadku powiatu. Zaś niższa niż to jest widoczne w województwie i Polsce. Udział w wyborach jest formą obywatelskiej aktywności i wynika z poczucia wpływu na otaczającą rzeczywistość.

Wykres 5 Frekwencja w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w 2018 r (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 17.06.2021).

Z danych zawartych na powyższym wykresie wynika, że udział mieszkańców Gminy Sztutowo w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast był wyższy w pierwszej turze od frekwencji dla powiatu i nieco niższy niż frekwencje wojewódzka i ogólnopolska. W przypadku gminy nie została przeprowadzona druga tura wyborów na wójta, z racji wyłonienia zwycięzcy już po pierwszej turze¹⁶.

Kolejnym istotnym aspektem odnoszącym się do aktywności społecznej są organizacje pozarządowe, które funkcjonują na obszarze Gminy Sztutowo. Istnienie stowarzyszeń, fundacji czy innych oddolnych organizacji społecznych ma na celu łączenie ludzi dla realizacji wspólnych celów czy zainteresowań. Z prawnego punktu widzenia stowarzyszenie jako jedna z form organizacji pozarządowej może posiadać osobowość prawną oraz być zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) wraz z obowiązującym statutem. Może też mieć charakter stowarzyszenia zwykłego, gdzie nie potrzebne są powyższe elementy. Stowarzyszenia charakteryzują się tym, że od członków oczekują dobrowolności uczestnictwa, samorządności, trwałości w działaniach, a także aktywności bez nastawienia na zyski finansowe. Poniżej pokrótce przedstawione zostaną organizacje pozarządowe działające gminie.

¹⁶ <https://nowydworgdanski.naszemiasto.pl/wybory-samorzadowe-2018-zwyciestwo-w-pierwszej-turze-w-gm/ar/c8-4850740>, (dostęp: 17.06.2021).

W Gminie Sztutowo działa stowarzyszenie „Lokalna Organizacja Turystyczna Gminy Sztutowo”, która działa w oparciu o przepisy zawarte w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o Polskiej Organizacji Pozarządowej (Dz.U. z 1999 r. Nr 62, poz. 689 z późn.zm.) oraz ustawie z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (tj. Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 z późn. zm.). Do zadań stowarzyszenia należy m.in. kreowanie i upowszechnianie wizerunku Sztutowa, tak aby zwiększyć atrakcyjność miejscowości nie tylko w kraju, ale również zagranicą, zwiększyć liczbę turystów i wpływy finansowe z turystyki. To tylko część działań, które to stowarzyszenie realizuje, aby popularyzować Gminę Sztutowo wśród turystów¹⁷.

W Gminie nie brakuje również Ochotniczej Straży Pożarnej, która w 2020 r. mogła pochwalić się kolejną wygraną w ramach Programu „ORLEN dla Strażaków”. Dzięki otrzymanej darowiźnie OSP mogła zaopatrzyć się m. in. w nowy sprzęt przeciwpożarowy, który posłuży w działaniach ratowniczych oraz szkoleniach i pokazach. Działalność Straży Pożarnej w Gminie Sztutowo stanowi istotny element w zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańców, turystów, rolników oraz przedsiębiorców. Nowe wyposażenie zapewni strażakom skuteczniejsze i bezpieczne wypełnianie obowiązków¹⁸ (zob. ryc. Poniżej).

Ryc. 5 Sprzęt strażacki zakupiony w ramach grantu z Fundacji Orlen

Źródło: <https://www.sztutowo.pl/?p=22001>, (dostęp: 17.06.2021).

„Stowarzyszenie Szkolna 13” jest organizacją apolityczną, samorządną, trwałą, dobrowolną i niezarobkową działającą w oparciu o ustawę z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. Nr 20, poz. 104 ze zm.), ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. Nr 96 poz. 873 z 2003 r. ze

¹⁷ http://www.lotsztutowo.mierzeja.pl/file/repository/Statut_LOT_gminy_Sztutowo.pdf, (dostęp:17.06.2021).

¹⁸ https://www.sztutowo.pl/?page_id=1901, (dostęp: 17.06.2021).

zm.) oraz na mocy uchwalonego statutu. Do celów Stowarzyszenia należy wspomaganie działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej Szkoły Podstawowej im. Pamięci Ofiar Stutthofu w Sztutowie, działalność charytatywna na rzecz absolwentów i uczniów wspomnianej szkoły, którzy zmagają się z trudną sytuacją życiową, upowszechnianie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, jak również promowanie tematyki ekologii, ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego¹⁹.

Kolejna organizacja „Fundacja przez Mierzeję” prowadzi działalność na rzecz rozwoju Mierzei Wiślanej, integracji mieszkańców, w szczególności dzieci, upowszechniania tematyki ochrony środowiska i przyrody zwłaszcza na obszarze Parku Krajobrazowego Mierzeja Wiślana i jego otuliny, a także Zalewu Wiślanego²⁰. Fundacja przeprowadza liczne konkursy z nagrodami. Tak też było w 2020 r., kiedy, pomimo pandemii, udało się przeprowadzić taki konkurs. Został on ogłoszony z okazji Dnia Ziemi, a polegał on na stworzeniu projektu o tym, jak nie przeszkadzać ziemi w ramach akcji „Rodzina dla Ziemi”. Dzięki temu projektowi udało się przybliżyć tematykę ekologii oraz podkreślić rolę rodziny w życiu społecznym i proekologicznym²¹.

Fundacja „Strefa Mocy” powstała z chęci otwarcia przed młodymi nowych perspektyw i lepszego życia. Jej wizją jest ograniczenie negatywnych skutków deficytów edukacyjnych oraz kompetencyjnych młodzieży, jak również wzbudzenie wśród młodych poczucia tożsamości ze swoim miejscem zamieszkania. Wszystkie te działania mają na celu wprowadzenia korzystnych zmian na poziomie świadomości społecznej²².

Udział mieszkańców Sztutowa w wyborach czy uczestnictwo i działalność w stowarzyszeniach np. o charakterze kulturalnym, ekologicznym i społecznym pozwala angażować różne grupy społeczne również w promocję regionu. Wsparcie aktywności społecznej w każdej postaci wpływa pozytywnie nie tylko na rozwój lokalnej samoświadomości mieszkańców, ale również przyczynia się do budowania kapitału społecznego. Konsekwencją tych działań jest napływ turystów i wzrost gospodarczy. Dlatego też Gmina Sztutowo powinna

¹⁹ <https://szkolna13.wixsite.com/info/o-stowarzyszeniu>, (dostęp: 17.06.2021).

²⁰ <https://rejestr.io/krs/609693/fundacja-przez-mierzeje>, (dostęp: 17.06.2021).

²¹ <https://www.facebook.com/przezmierzeje/>, (dostęp: 17.06.2021).

²² <http://fundacijastrefamocy.pl/>, (dostęp: 17.06.2021).

kontynuować wspieranie wszelkiej działalności społecznej, zarówno przy wykorzystaniu własnych środków, jak i przy udziale zewnętrznych form finansowania.

3.7. Porządek i bezpieczeństwo

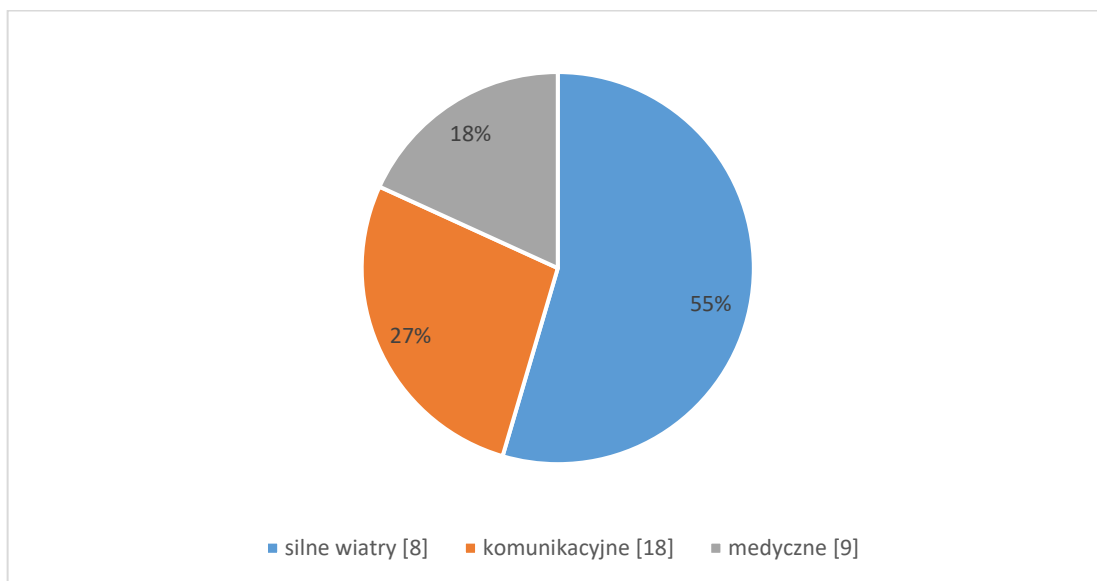
Jeśli chodzi o bezpieczeństwo oraz porządek publiczny, na terenie Gminy Sztutowo odpowiada za nie Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Gdańskim. W Sztutowie znajduje się posterunek, za który odpowiedzialny jest kierownik jednostki wraz z dzielnicowym. Obsługują oni Gminę Sztutowo i miejscowości Grochowo Drugie, Grochowo Pierwsze, Grochowo Trzecie, Groszkowo, Kąty Rybackie, Kobyla Kępa, Łaszka, Płonina, Skowronki (rejon nr 7). Kontakt do dzielnicowego udostępniony jest na stronie internetowej Komendy Powiatowej Policji w Nowym Dworze Gdańskim. Priorytetowym planem działania aspiranta w pierwszym półroczu 2021 r. jest ograniczenie i wyeliminowanie naruszeń zapisów wynikających z przepisów dotyczących ustanowienia ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem epidemii COVID-19²³. Poza zadaniami z zakresu ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń, dzielnicowy angażuje się w działania profilaktyczne i edukacyjne, m.in. podczas spotkań z mieszkańcami, a zwłaszcza osobami starszymi, które są bardziej podatne na oszustwa. Ponadto przekazuje informacje o zagrożeniach oraz udziela porad i wskazówek, jak należy postępować by ich skutecznie unikać. Dzielnicowy edukuje również najmłodszych odbiorców poprzez naukę prawidłowych i bezpiecznych zachowań na drodze oraz ogólnych zasad bezpieczeństwa, zwłaszcza w globalnej sieci.

Zgodnie z danymi zebranymi przez GUS i ujętymi na poniższym wykresie, do najczęstszych zagrożeń występujących w Gminie Sztutowo w 2019 r. należały zjawiska pogodowe, takie jak silne wiatry. Stanowiły one niemal połowę wszystkich sytuacji zagrażających życiu i bezpieczeństwu (55,0%). Kolejnym rodzajem niebezpieczeństwa były zagrożenia komunikacyjne (27,0%). W mniejszym stopniu zdarzały się zagrożenia medyczne (18,0%).

²³ <http://www.nowydworgdanski.policja.gov.pl/pm9/dzielnicowi/pp-w-sztutowie/56609,PP-w-Sztutowie.html>,
(dostęp:17.06.2021)

Wykres 6 Miejsce zagrożenia według rodzaju zagrożenia w Gminie Sztutowo w 2019 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 17.06.2021).

Z wartości wskaźnika zagrożeń przypadających na 1 000 mieszkańców ukazanego w poniższej tabeli wynika, że w latach 2018 i 2019 na terenie Gminy Sztutowo zarejestrowano większy spadek zagrożeń (38,08%) niż w powiecie nowodworskim (33,33%). W przypadku Polski i województwa sytuacja utrzymywała się na tym samym poziomie i wskaźnik ten był niższy niż w Gminie Sztutowo czy powiecie.

Tab. 21 Miejsce zagrożenia na 1 000 ludności w 2018 i 2019 r.

	Gmina Sztutowo	pow. nowodworski	woj. pomorskie	Polska
2018	21	24	9	8
2019	13	16	9	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 17.06.2021).

Władze samorządowe podejmują samodzielnie lub wspólnie z innymi jednostkami działania ukierunkowane na zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, co pokazują dane przedstawione w kolejnym podrozdziale. Nacisk na tego typu kwestie zwiększa poziom bezpieczeństwa i sprawia, że podnosi się atrakcyjność Gminy pod względem turystycznym i gospodarczym. Ważną sprawą dla mieszkańców jest podpisanie porozumienia międzygminnego w dniu 8 września 2020 r. pomiędzy Gminą Stegna, a Gminą Sztutowo w sprawie współdziałania Gmin wchodzących w skład aglomeracji Stegna. Dzięki nawiązanej

współpracy ścieki komunalne z obu gmin będą mogły być zbierane i przekazywane do końcowego punktu zrzutu w ramach ochrony środowiska wodnego.

3.8. Administracja

W latach 2014-2019 nastąpił w Gminie Sztutowo wzrost poziomu całkowitych dochodów o 49,68% oraz spadek wydatków o - 8,60%, co prezentują dane ukazane w poniższej tabeli. Wzrost dochodów wpisuje się w tendencje wojewódzkie i krajowe. W roku 2019 odnotowano nadwyżkę finansową wyższą o 0,34% w stosunku do poprzedniego roku. Spadły również wydatki o 7,8%. W porównaniu do powiatu nowodworskiego (37,69%), w Gminie Sztutowo obserwowany był wyższy wzrost dochodów na przestrzeni lat 2014-2019.

Tab. 22 Dochody i wydatki w Gminie Sztutowo w latach 2014-2019 ogółem (jednostka miary: zł)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dochody	14 064 136,61	13 447 803,50	15 870 762,00	15 120 519,86	20 980 197,01	21 051 679,60
Wydatki	22 279 924,65	15 131 118,23	14 635 959,65	14 433 779,86	22 085 105,75	20 362 868,02
Deficyt /nadwyżka	-8 215 788,04	-1 683 314,73	1 234 802,35	6 86740	-1 104 908,74	688 811,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 18.06.2021).

Jeśli chodzi o dochody jednostek samorządu terytorialnego, kształtowane są przede wszystkim w oparciu o ustawę z dn. 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego i ustawę z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych oraz ustawę zasadniczą, które wskazują 3 rodzaje dochodów JST. W praktyce samorządowej wyróżnia się cztery źródła dochodów tych jednostek: dochody własne (podatki i opłaty lokalne, opłaty z usług, dochody z majątku itp.), subwencję ogólną, dotacje oraz udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). Poniżej znajduje się tabela, która przedstawia strukturę dochodów ogółem Gminy

Sztutowo w latach 2017-2019 w ujęciu procentowym. Z danych w tabeli wynika, że największy wzrost dochodów nastąpił w dziale transport i łączność (4500%), następnie gospodarce mieszkaniowej (139,53%), kulturze fizycznej (100%). Natomiast największy spadek dochodów obserwuje się w edukacyjnej opiece wychowawczej (66,66%), rolnictwie i łowiectwie (25,00%), rodzinie (20,26%) oraz gospodarce komunalnej i ochronie środowiska (18,18%). W 2019 r. największe źródło dochodów Gminy stanowił wpływ od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej, a także z różnych rozliczeń (19,6%).

Tab. 23 Struktura dochodów Gminy Sztutowo ogółem (wg działów Klasyfikacji Budżetowej (jednostka miary: %)

Lp.	Dział Klasyfikacji Budżetowej	2017	2018	2019
1	Rolnictwo i łowiectwo	2,0	1,4	1,5
3	Transport i łączność	0,2	17,7	9,2
5	Gospodarka mieszkaniowa	4,3	9,6	10,3
6	Administracja publiczna	0,5	0,3	0,4
7	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	-	0,0	0,0
8	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	38,8	30,1	34,1
9	Różne rozliczenia	22,7	17,3	19,6
10	Oświata i wychowanie	1,6	1,0	1,0
11	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	0,0	0,0
12	Pomoc społeczna	2,5	1,6	1,7
13	Edukacyjna opieka wychowawcza	0,3	0,2	0,1
14	Rodzina	22,7	16,0	18,1
15	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4,4	3,3	3,6
16	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	-	0,0	-
17	Kultura fizyczna	0,0	0,1	0,2

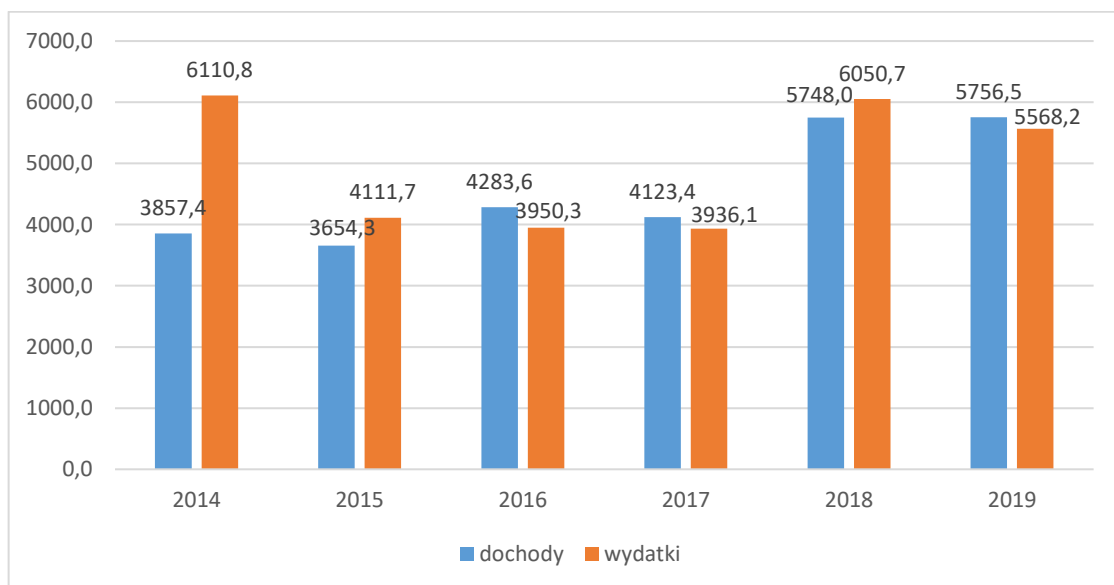

Lp.	Dział Klasyfikacji Budżetowej	2017	2018	2019
18	Pozostałe	0,0	1,4	0,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, Statystyczne Vademecum Samorządowca (dostęp: 18.06.2021).

Na poniższym wykresie porównano wysokości dochodów i wydatków Gminy Sztutowo przypadających na 1 mieszkańca w latach 2014-2019. W przypadku dochodu wzrósł on o 49,23%, zaś wydatki spadły o 8,89%. Jeśli zestawimy dochody i wydatki Gminy Sztutowo per capita z danymi z powiatu nowodworskiego (odpowiednio w tym samym okresie dochody w powiecie: + 39,96% i wydatki: +27,93%), zauważyć można w przypadku dochodu gminy przypadających na 1 mieszkańca wyższy wzrost niż w powiecie. Dla województwa pomorskiego wartości te kształtowały się odpowiednio: dochód + 49,54% i wydatki + 52,54%, a dla kraju: dochód + 50,3% i wydatki + 50,4%.

Wykres 7 Dochody i wydatki na jednego mieszkańca w Gminie Sztutowo na przestrzeni lat 2014-2019 (jednostka miary: zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 18.06.2021).

W 2019 r. Gmina Sztutowo wypada znacznie lepiej w stosunku do 2014 r., jeśli chodzi o stan finansów publicznych. Generalnie, wydatki, które musi ponieść gmina, bilansują się z jej dochodami. Jest tak, pomimo, że w latach poprzednich wzrosły koszty usług, ceny energii, materiałów budowlanych i eksploatacyjnych, opłaty związane z korzystaniem z wody czy związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych. Dane związane

z planowanymi dochodami, wydatkami, wynikami budżetu, przychodami, wskaźnikami planowanej i dopuszczalnej spłaty zobowiązań oraz prognozami nadwyżki operacyjnej zostały ujęte w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Sztutowo na lata 2021-2024, uchwalonej 24 lutego 2021 r.

Zaspokajanie potrzeb mieszkańców, szczególnie w odniesieniu do inwestycji, gminy wymaga konieczności zachowania dyscypliny finansowej i pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania. W przypadku przedsiębiorstw prywatnych należy inwestować w rozwój firmy, aby zwiększać zyski i zaspokajać potrzeby właścicieli i innych grup interesariuszy. W przypadku jednostek samorządu terytorialnego takie wsparcie na inwestycje gwarantują fundusze unijne. Tym samym wpływają również na rozwój społeczny i gospodarczy gmin wiejskich, takich jak Sztutowo.

Jak wynika z tabeli, w latach 2018-2019 na terenie gminy dofinansowanie otrzymały 65 projektów, które stanowiły 0,49% ogółu projektów w województwie pomorskim. Większość z przedsięwzięć realizowanych na obszarze Gminy sfinansowana została w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP), którego celem jest wspieranie projektów o kluczowym znaczeniu dla regionu. Pozostałe programy cieszyły się już mniejszym zainteresowaniem. Siedem przedsięwzięć otrzymało dotację z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC), którego zadaniem jest wspomaganie cyfrowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych przy pełnym wykorzystaniu możliwości, jakie oferuje technologia cyfrowa. Trzy projekty były realizowane z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POiŚ) oraz dwa z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja i Rozwój (POWER). POiŚ to program wspierający przede wszystkim gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptacje do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne oraz ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Z kolei POWER wspiera m.in. aktywizację osób młodych poniżej 30 roku życia pozostających bez zatrudnienia, szkolnictwo wyższe, innowacje społeczne, mobilność i współpracę ponadnarodową, a także reformy w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, zdrowia i dobrego rządzenia.

Tab. 24 Liczba umów/decyzji o dofinansowanie projektów z Gminy Sztutowo według programów operacyjnych ogółem (szt.)

Lp.	Program	2018	2019	2020	Razem
1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	2	2	2	6
2	Program Operacyjny Polska Cyfrowa	4	4	5	13
3	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	0	2	2	4
4	RPO Województwa Pomorskiego	11	13	18	42

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 18.06.2021).

Sytuacja finansowa Gminy Sztutowo wpisuje się w ogólnokrajowe trendy społeczne i gospodarcze, czego przejawem są jej rosnące dochody (w tym dochody z podatku PIT, CIT i inne) i malejące wydatki. W najbliższych latach można się jednak spodziewać wzrostu zapotrzebowania na świadczenia i usługi w ramach pomocy społecznej, ochrony środowiska oraz cyfryzacji. Wynika to z omówionych trendów demograficznych, ale i pożądaných zmian (w tym środowiskowych) w Polsce i na świecie.

Wzrost dochodów i spadek wydatków daje Gminie duże możliwości, co w dalszej perspektywie umożliwia inwestycje własne (w tym sfinansowanie wkładu własnego w ramach projektów z UE w perspektywie 2021-2027). Spowolniony wzrost był wynikiem nieprzewidzianej sytuacji związanej z pandemią COVID-19 w 2019 i 2020 r. Spowodowała ona zredukowanie dochodów gmin w całym kraju, a także spowolnienie gospodarcze, związane z przeznaczaniem środków na przeciwdziałanie skutkom pandemii.

Zaprezentowane dane świadczą o rosnącej świadomości i aktywności inwestycyjnej Gminy i przedsiębiorstw prywatnych. Liczba zawartych umów, a tym samym wysokość pozyskanych środków, z roku na rok zwiększa się, co w efekcie powinno przyczyniać się do dalszego rozwoju gospodarczego i społecznego regionu.

Tab. 25 Analiza SWOT dotycząca strefy społecznej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dostępność i dobra jakość edukacji przedszkolnej - aktywność społeczności lokalnej, obecność stowarzyszeń i fundacji - zbilansowany budżet gminy - dziedzictwo kulturowe i zabytki regionu: Muzeum Stutthof, Muzeum Zalewu Wiślanego - sprawnie działająca pomoc społeczna	- system promocji gminy - starzejące się społeczeństwo - niedostateczny system zdrowotny - ujemny przyrost naturalny - na terenie gminy brak cmentarza komunalnego - ujemne saldo migracji - dość wysokie bezrobocie wśród mieszkańców Gminy - spadek wskaźnika czytelników książek wśród mieszkańców Gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
- rosnąca liczba osób starszych daje możliwość stworzenia atrakcyjniejszej oferty turystycznej i uzdrowiskowej gminy dla turystów - rozwój usług zdrowotnych poprzez rozbudowę ośrodka zdrowia - rozwój ekonomii społecznej jako szansa aktywizacji osób wykluczonych i bezrobotnych w gminie - dzięki wprowadzeniu programu 500+, możliwy jest wzrost urodzeń dzieci, a także zwiększenie wydatków rodzin na turystykę - uruchomienie bonu turystycznego daje możliwość wzrostu aktywności turystycznej	- niekorzystny trend demografii, malejący przyrost naturalny, starzejące się społeczeństwo - brak cmentarza komunalnego - wzrost kosztów opieki zdrowotnej - przyciąganie młodych ludzi z gminy przez większe miasta ościennie - następstwa gospodarcze i społeczne pandemii COVID-19 - wzrost zapotrzebowania na świadczenia w ramach pomocy społecznej - rozwój zjawiska wykluczenia społecznego, w tym cyfrowego

Źródło: opracowanie własne.

4. STREFA GOSPODARCZA

4.1. Przedsiębiorczość

Na przedsiębiorczość wpływa wiele czynników, są to głównie czynniki makroekonomiczne, takie jak przepisy prawa, system podatkowy, trendy społeczne czy też dostęp do finansowania, ale i mikroekonomiczne. Czynniki makroekonomiczne są zależne od władz lokalnych czy regionalnych, ale mają wpływ na inicjowanie przedsiębiorczości na poziomie lokalnym. Rozwój gospodarczy ma istotny wpływ na wzrost atrakcyjności dla inwestorów, którzy mogą wybrać ten właśnie region na realizację swoich inwestycji i rozwinięcie biznesu.

Tab. 26 Podmioty nowo zarejestrowane według sekcji i działów PKD 2007 w Gminie Sztutowo

Lp.	Sekcja PKD	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4	1	4	2	2	0
2	F Budownictwo	10	10	12	23	13	15
3	S i T Pozostała działalność usługowa i Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	45	56	60	49	46	30
Razem		59	67	76	74	61	45

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 21.06.2021).

W powyższej tabeli przedstawiono dane dotyczące podmiotów nowo zarejestrowanych według grup sekcji PKD 2007 w latach 2015-2020 w Gminie Sztutowo. W całkowitej liczbie podmiotów zarejestrowanych nastąpił spadek wynoszący 23,73%. Odnotowano również zmniejszającą się liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów reprezentujących rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (-100%), a także w pozostałych działalnościach usługowych i gospodarstwach domowych zatrudniających pracowników, gospodarstwach domowych produkujących wyroby i świadczących usługi na własne potrzeby

(- 33,33%). Jedyne odnotowany wzrost wystąpił w budownictwie (50,00%). Wpływ na to mogło mieć to, że ludzie w czasie pandemii zaczęli remontować swoje domy i mieszkania.

Tab. 27 Liczba podmiotów w podziale na sekcje

Sekcja	Nazwa	Ilość wpisów
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	27
C	Przetwórstwo przemysłowe	34
E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami	1
F	Budownictwo	59
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	46
H	Transport i gospodarka magazynowa	14
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	192
J	Informacja i komunikacja	8
K	Działalność finansowa i ubezpieczenia	3
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	17
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3
P	Edukacja	3
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3
S	Pozostała działalność usługowa	10
	OGÓŁEM	439

Źródło: Raport o stanie gminy Sztutowo za rok 2020, opracowania własne gminy Sztutowo, str.16.

Powyższa tabela przedstawia liczbę podmiotów w Gminie Sztutowo w podziale na sekcje. W 2020 r. w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) zarejestrowano 439 podmiotów gospodarczych, dokonano w tym czasie 30 nowych wpisów.

Tab. 28 Podmioty wyrejestrowane według grup sekcji PKD 2007 w Gminie Sztutowo

Lp.	Sekcja PKD	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2	1	4	4	0	0
2	F Budownictwo	13	13	14	9	16	9
3	S i T Pozostała działalność usługowa i Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	46	43	44	44	29	18
Razem		61	57	62	57	45	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 21.06.2021).

Powyższa tabela przedstawia dane odnośnie podmiotów wyrejestrowanych według grup sekcji PKD 2007 w Gminie Sztutowo w latach 2015-2020. O 55,73% spadła liczba wyrejestrowanych ogółem podmiotów w gminie, co jest korzystne dla przedsiębiorczości tego terenu. Spadła również liczba podmiotów wyrejestrowanych, jeśli chodzi o rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybołówstwo (-100%), a także pozostałe działalności z sekcji S i T (- 60,87%). Najmniejszy spadek odnotowano w budownictwie (-30,77%).

Tab. 29 Podmioty według klas wielkości na 1000 mieszkańców ogółem w Gminie Sztutowo

Lp.	Klasa wielkości według liczby zatrudnionych	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	ogółem	138,4	137,9	140,9	143,9	146,4	152,4	157,9
2	0-9 osób	135,7	135,1	138,2	141,2	144,2	150,0	155,4
3	10-49 osób	2,4	2,4	2,4	2,5	1,6	1,9	1,9
4	50-249 osób	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,6	0,6
5	250-999 osób	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

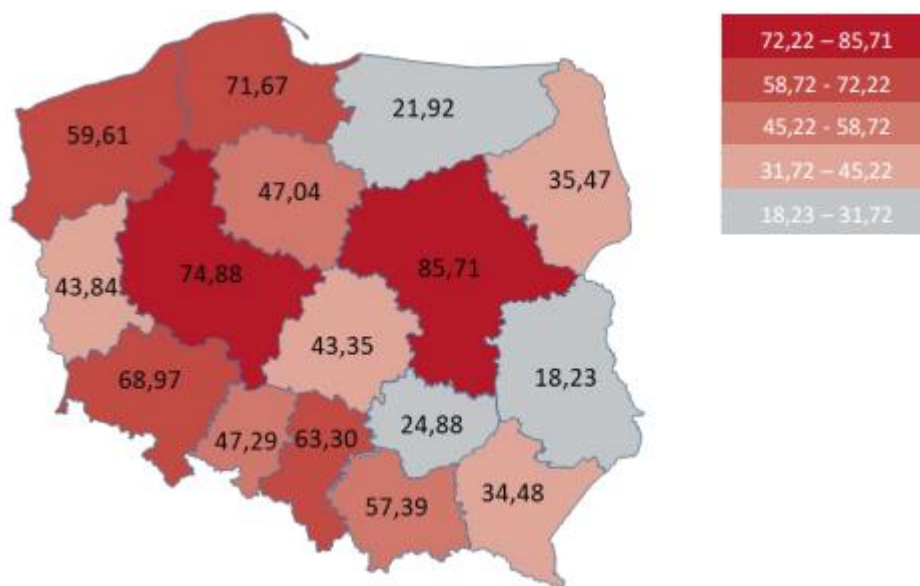
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 21.06.2021).

Na terenie Gminy Sztutowo znajdują się w głównej mierze firmy należące do małego i średniego sektora oraz mikroprzedsiębiorstw (MSP). Największy wzrost podmiotów wg klas wielkości na 1 000 mieszkańców odnotowano dla średniego sektora (100%), stanowią one

jedynie 0,38% ogółu podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Sztutowo. Mikroprzedsiębiorstwa plasują się na drugim miejscu, ich wzrost osiągany jest na poziomie 14,52%, stanowiły one w 2020 r. aż 98,42% ogółu podmiotów. W przypadku małych firm zarejestrowano spadek ilości podmiotów o 20,83%, przy czym zajmują one 1,20% całkowitej liczby podmiotów w Gminie. Poziom przedsiębiorczości w 2020 r. w Gminie Sztutowo wyniósł (14,09%). W porównaniu do średniej w skali województwa pomorskiego, które prezentuje poniższa mapa, gmina Sztutowo wypada niekorzystnie, ponieważ województwo pomorskie odznacza się jednym z najwyższych w kraju poziomów przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej.

Mapa 10 Poziom przedsiębiorczości w województwach Polski

Źródło: Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce PARP 2020.

Tab. 30 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Gmina Sztutowo	138	138	141	144	146	152	158
2	pow. nowodworski	108	108	111	115	121	124	129
3	woj. pomorskie	120	122	124	126	127	131	136
4	Polska	107	109	110	112	114	117	122

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 21.06.2021).

O aktywności gospodarczej mieszkańców Gminy Sztutowo decyduje liczba podmiotów, które są zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON) na 1 000 ludności, co przedstawia powyższa tabela. Z danych zawartych w tabeli wynika, że na przestrzeni lat 2014-2020 w Sztutowie odnotowano wzrost o 14,49%. Porównywalny wzrost średniej tego wskaźnika zarejestrowano w województwie (13,33%) i Polsce (14,02%). W przypadku powiatu nowodworskiego liczba podmiotów przypadających na 1 000 ludności jest nieco wyższa od pozostałych jednostek, bowiem wzrosła ona o 19,44%.

Tab. 31 Podmioty gospodarcze na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Gmina Sztutowo	216,2	215,9	222,9	229,9	235,4	247,0	256,6
2	pow. nowodworski	167,5	168,4	174,1	182,7	192,7	200,5	209,3
3	woj. pomorskie	190,9	196,3	201,1	207,5	210,8	219,3	228,9
4	Polska	170,0	174,3	178,3	183,3	187,6	195,9	204,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 21.06.2021).

W przypadku wartości wskaźnika dotyczącego liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, co przedstawia powyższa tabela, widać procentowy wzrost w latach 2014-2020. Najwyższy zarejestrowany wzrost był w powiecie nowodworskim (24,96%) i znacznie przekraczał on poziom osiągnięty przez Polskę (20,47%), województwo pomorskie (19,91%) oraz Gminę Sztutowo (18,69%).

Gmina nie prowadzi specjalnych akcji promocyjnych ani zniżek dla przedsiębiorców. W lokalnych mediach promowane są oferty odnośnie sprzedaży działek. Sztutowo dysponuje

5 działkami, które mogą być przeznaczone pod inwestycje o charakterze produkcyjnym lub być wykorzystane do celów turystycznych. Od wielu lat gmina promuje się pod hasłami dotyczącymi aktywnego wypoczynku. Nagłaśniane są: nordic walking, trasy rowerowe, beach soccer, siatkówka plażowa, wędkarstwo, żeglarstwo i jazda konna. Takie atrakcje mogą przyciągnąć inwestorów z branży turystycznej i rekreacyjnej. Ponadto gmina jest zawsze otwarta na rozmowę z przedsiębiorcami, aby nawiązać współpracę.

Gmina Sztutowo powinna w kolejnych latach rozwijać wszelkie wymienione w niniejszym rozdziale formy aktywności, ale także tworzyć nowe i dostosowywać je do wciąż zmieniającego się rynku. Tym samym musi prowadzić działania na rzecz miejsc pracy poza turystyką. Powinna też wprowadzić nowe formy promocji unikatowego terenu, którym dysponuje i promować się na rynkach zagranicznych.

4.2. Rynek pracy

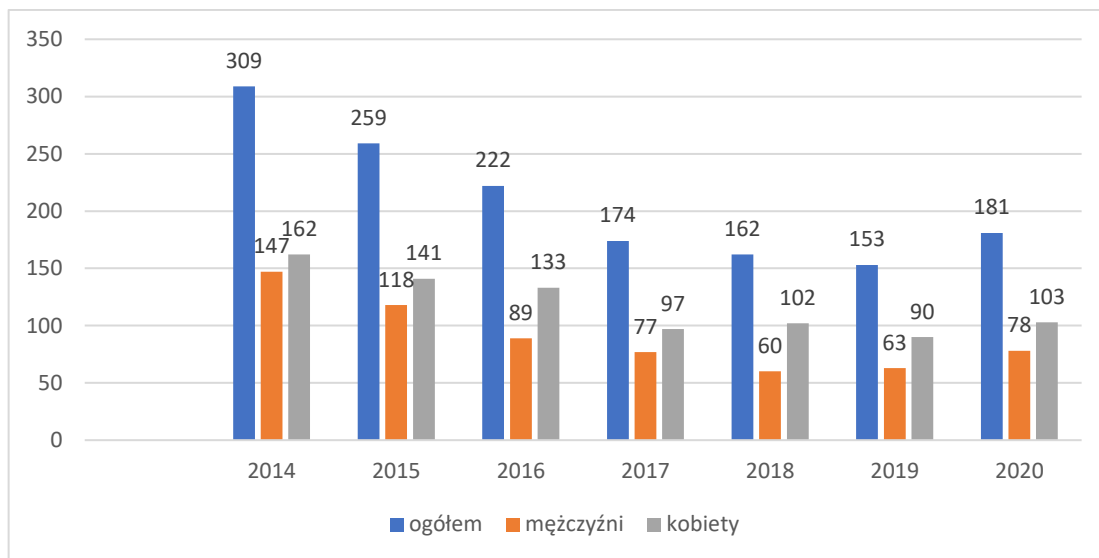
W latach 2014-2020 liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Sztutowo zmalała o niemal połowę (41,42%). Spadek ten zaprezentowany jest w poniższej tabeli, wpisuje się on w trendy ogólnokrajowe, choć jego wartość była niższa niż spadek odnotowany w powiecie (47,42%) oraz minimalnie niższa niż w województwie (41,90%); wyższa natomiast niż w kraju (42,67%). Jak pokazuje poniższa tabela w Gminie większy ubytek bezrobotnych zarejestrowanych nastąpił wśród mężczyzn (46,94%), co również wpisuje się w trendy ogólnokrajowe, z tym, że poziom spadku był nieco niższy niż powiecie (51,96%), ale znacząco wyższy niż w województwie (41,90%) i kraju (42,67%).

Wyższy udział kobiet w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych, świadczy o dużym znaczeniu sektora publicznego na miejscowym rynku pracy, w którym zatrudnienie znajdują zazwyczaj mężczyźni. Jeśli chodzi o Gminę Sztutowo, to może mieć to związek z dominującą na tym terenie branżą usługową, zwłaszcza działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, budownictwem, handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, przetwórstwem przemysłowym oraz rolnictwem i rybołówstwem. Gmina Sztutowo jest typowo rolniczym obszarem Żuław, dlatego obok turystyki uprawia się tutaj rolę. Stanowi ona główne źródło utrzymania mieszkańców. Na terenie gminy w 2020 r. znajdowało się 214 gospodarstw rolnych, w głównej mierze uprawiano zboża, buraki cukrowe

i rzepak²⁴. Dzięki żyznej glebie i pojawiającym się na niej trwałym użytkom zielonym, dotychczas wypasano bydło mleczne i opasowe, jednak obecnie rolnicy odchodzą od wypasu krów mlecznych na rzecz bydła opasowego lub też całkowitej rezygnacji z hodowli. Ponadto przechodzi się z gospodarki produkcyjno-handlowej na wyłącznie produkcyjną. Dodatkowo dostęp do morza i wód zalewu pozwala na rozwój rybołówstwa²⁵.

Wykres 8 Bezrobotni zarejestrowani według płci w Gminie Sztutowo w latach 2014-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 22.06.2021).

W przypadku odnotowanego w Gminie Sztutowo całkowitego spadku zarejestrowanej w Urzędzie Pracy liczby osób bezrobotnych następuje także spadek bezrobotnych zarejestrowanych, którzy mieszczą się w grupach defaworyzowanych na rynku pracy ze względu na wiek, co ukazano na poniższym wykresie. Na przestrzeni lat 2014-2020 największy spadek liczby bezrobotnych nastąpił w najstarszej grupie, czyli osób powyżej 50 roku życia. Wyniósł on 45,65%; taka sytuacja może dowodzić, że dla przedsiębiorców liczy się doświadczenie zawodowe kandydatów. Dla tej grupy wiekowej jest to sytuacja pozytywna, jednak dla osób młodszych i bez kompetencji sytuacja wygląda już niekorzystnie (brak danych za 2014 r. dla bezrobotnych zarejestrowanych do 30 r. życia). W przypadku osób do 25 roku życia spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł tylko 26,83%, natomiast dla bezrobotnych do 30 roku życia 35,06%. Wartości wskazane na wykresie pokazują, iż na terenie

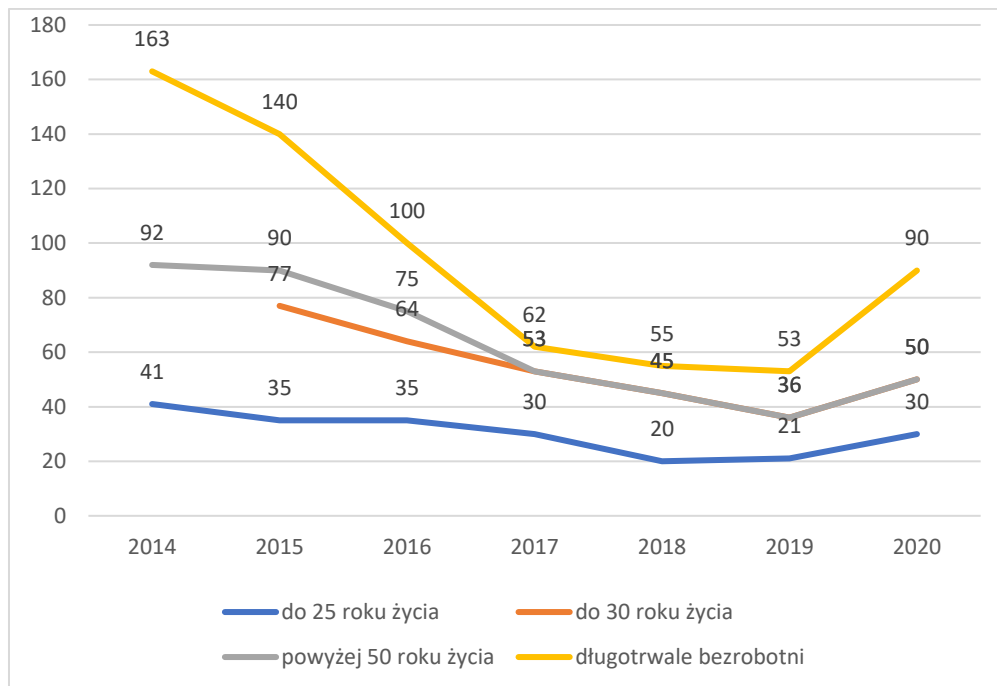
²⁴ Raport o stanie gminy Sztutowo za rok 2020, opracowania własne gminy Sztutowo, str.13.

²⁵ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sztutowo 2015-2020, str.32.

Sztutowa największe problemy ze znalezieniem pracy mają osoby w wieku od 25 do 30 lat, a więc wchodzące na rynek pracy tuż po zakończeniu studiów.

Wykres 9 Bezrobotni zarejestrowani do 25 roku życia, do 30 roku życia, powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotni w Gminie Sztutowo w latach 2014-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 22.06.2021).

Poniższa tabela zawiera dane ukazujące procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym z podziałem na płeć. W latach 2014-2020 w Gminie Sztutowo odnotowano spadek, który wpisuje się w trendy wojewódzkie i krajowe. Taki spadek to zjawisko pozytywne, jednak w Gminie jego wartość procentowa ogółem wyniosła 38,16%, była niższa niż dla powiatu nowodworskiego (44,02%), województwa pomorskiego (40,30%) i Polski (38,67%). Podobnie kształtowały się wartości tego spadku dla liczby bezrobotnych zarejestrowanych kobiet i mężczyzn (zob. poniższa tabela).

Tab. 32 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w latach 2014-2020 (jednostka miary: %)

Lp.	Jednostka	Bezrobotni zarejestrowani	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1		ogółem	13,1	11,0	9,5	7,6	7,1	6,8	8,1

Lp.	Jednostka	Bezrobotni zarejestrowani	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Gmina Sztutowo	kobiety	11,4	9,2	7,0	6,1	4,8	5,1	6,3
		mężczyźni	15,2	13,2	12,7	9,4	10,0	9,0	10,3
2	pow. nowodworski	ogółem	13,4	11,8	9,0	6,9	6,7	5,9	7,5
		kobiety	11,1	9,3	6,3	4,9	4,5	4,0	5,7
		mężczyźni	16,1	14,8	12,1	9,3	9,3	8,2	9,8
3	woj. pomorskie	ogółem	6,7	5,4	4,5	3,5	3,3	3,0	4,0
		kobiety	5,6	4,4	3,4	2,5	2,3	2,1	3,1
		mężczyźni	7,9	6,6	5,7	4,6	4,4	4,0	5,1
4	Polska	ogółem	7,5	6,5	5,6	4,6	4,2	3,8	4,6
		kobiety	6,9	5,9	5,0	3,9	3,5	3,2	4,0
		mężczyźni	8,2	7,2	6,4	5,4	5,0	4,4	5,3

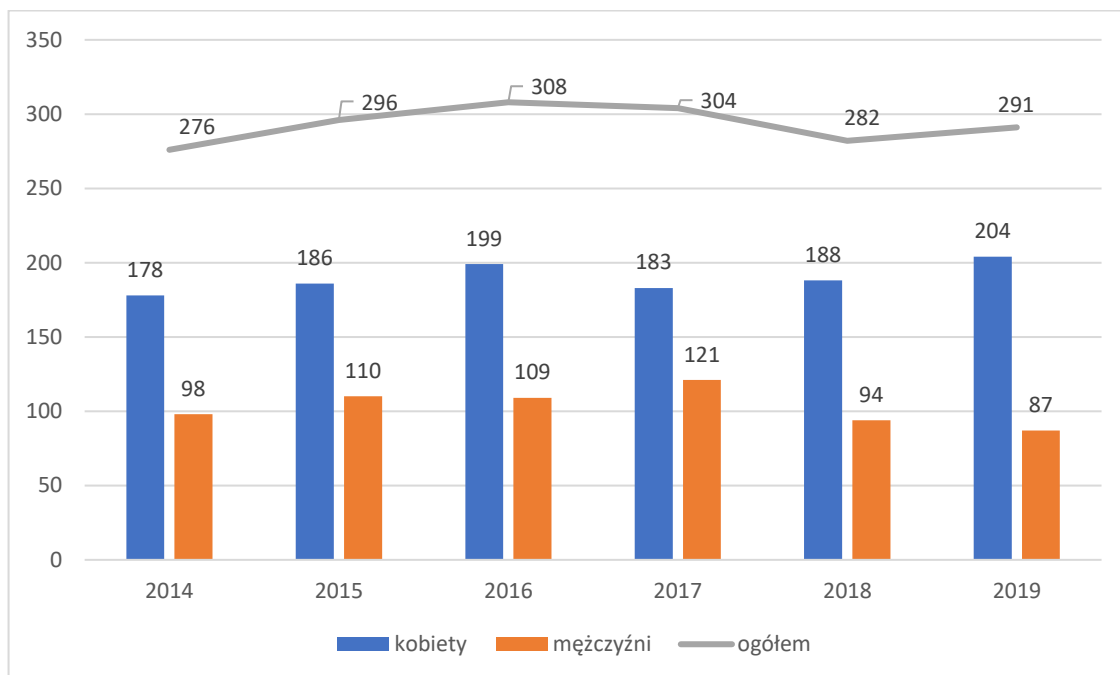
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 22.06.2021).

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez GUS, ogół pracujących w Gminie Sztutowo według innego podziału niż PKD wg płci w latach 2014-2019²⁶ stanowił ok. 6,68% jej populacji (2014 r. – 7,51%, 2015 r. – 8,03%, 2016 r. – 8,36%, 2017 r. – 8,32%, 2018 r. – 7,69%, 2019 r. – 8,01%). Poniższy wykres wskazuje na nieznaczną tendencję wzrostową liczby pracujących w Gminie Sztutowo; wynosiła ona 5,43%. Może to świadczyć o polepszających się warunkach pracy. Ponad 70,00% wszystkich zatrudnionych stanowią kobiety. W kolejnych latach sytuacja zatrudnionych kobiet do ogółu wyglądała następująco: w 2014 r. – 64,49%, w 2015 r. – 62,83%, w 2016 r. – 64,61%, w 2017 r. – 60,20%, w 2018 r. – 66,66% i w 2019 r. – 70,10%, co dowodzi o dość dobrej koniunkturze gospodarczej w Gminie Sztutowo. Zdecydowanie więcej mężczyzn niż kobiet podejmuje pracę w niestabilnych koniunkturalnie branżach, natomiast kobiety przeważają w stabilnym sektorze publicznym. Sytuacja ta nie koresponduje ze stwierdzonym powyżej dość dobrym poziomem aktywności gospodarczej mieszkańców Gminy Sztutowa.

²⁶ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Wykres 10 Pracujący w Gminie Sztutowo według innego podziału niż PKD

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 22.06.2021).

Poniższa tabela przedstawia liczbę pracujących na 1000 ludności wg podziału innego niż PKD w Gminie Sztutowo. Jest ona ponad dwukrotnie wyższa (6,67%) niż średnia powiatu nowodworskiego (2,42%) i niższa od średniej wojewódzkiej (11,95%) i Polski 10,87%. Z racji, że w dwóch ostatnich wykresach wzięto pod uwagę jedynie dane uwzględniające inny podział niż PKD, sytuację na rynku pracy w Gminie Sztutowo można określić jako niekorzystną.

Tab. 33 Pracujący na 1000 ludności według innego podziału PKD

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Sztutowo	75	80	84	83	77	80
2	pow. nowodworski	124	124	124	131	133	127
3	woj. pomorskie	226	229	238	248	251	253
4	Polska	230	232	240	247	251	255

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 22.06.2021).

Z racji uwarunkowań środowiskowych, takich jak Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”, Natura 2000, strefy konserwatorskie i strefy archeologiczne, a także położenie obejmujące obszar pasa nadbrzeżnego, w skład, którego wchodzi pas techniczny i pas ochrony brzegów morskich, na terenie Gminy nie może rozwijać się produkcja oraz przemysł, a jedynie branża usługowa.

Pomimo spadku liczby bezrobotnych zarejestrowanych oraz wysokich wskaźników aktywności gospodarczej wśród mieszkańców Gminy Sztutowo, tutejszej sytuacji na rynku pracy nie można niestety uznać za korzystną. Wśród bezrobotnych przeważa odsetek osób trwale pozostających bez pracy, których aktywizacja należy do procesów trudnych. Stąd też w przypadku niepowodzenia ich realizacji, skutki społeczne i gospodarcze bezrobocia długotrwałego w dłuższej perspektywie będą odczuwalne dla budżetu Gminy. Są to m.in.: konieczność utrzymania bezrobotnych i służb związanych z ich obsługą, spadek dochodów rodzin, rozszerzanie się ubóstwa, utrata kwalifikacji zawodowych czy też wykluczenie społeczne.

Na rynek pracy w Gminie Sztutowo mają wpływ bez wątpienia efekty uwarunkowań demograficznych, a więc procesy starzenia się społeczeństwa i jego intensywnej depopulacji. Przez to kurczą się realne i potencjalne zasoby pracy, przy jednoczesnym obniżeniu się potencjału konsumpcyjnego oraz pojawieniu się niechęci przedsiębiorców do podejmowania ryzyka inwestycyjnego²⁷. Wśród pracujących w Gminie Sztutowo przeważają mężczyźni, ma to związek z branżami dostępnymi na tym rynku pracy.

Poprawa sytuacji na rynku pracy wymaga szeregu działań wspartych odpowiednimi zasobami finansowymi ukierunkowanych na aktywizację młodszych i starszych mieszkańców, wspieranie gospodarki regionu i współpracę z przedsiębiorcami.

4.3. Turystyka

Gmina Sztutowo położona jest w dogodnym regionie Polski do rozwijania się turystyki; na rozwój tej gałęzi gospodarki w województwie pomorskim wpływ ma dostęp do Morza Bałtyckiego oraz walory przyrodnicze Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”, Zalewu

²⁷ Por. P. Szukalski, *Depopulacja – konsekwencje dla rynku pracy*, *Rynek Pracy* nr 1 (160)(2017), s. 11-19.

Wiślanego, Rezerwatu Przyrody „Kąty Rybackie”. Jedną z cech wyróżniających województwo pomorskie to mikroklimat, który tworzy się w tej części Polski, przez co mogą tworzyć się uzdrowiska.

W czasie obostrzeń związanych z pandemią w roku 2020 czas dla turystyki i sportu w tym regionie i nie tylko tam był niezwykle trudny. Część zaplanowanych imprez była odwoływana albo przeprowadzana w okrojonym zakresie. W Sztutowie działa „Towarzystwo Sportowe Mierzei Wiślanej”. W tym stowarzyszeniu działają trzy sekcje: piłki nożnej trawiastej pod nazwą Bałtyk, futsalu pod nazwą Hemako oraz beach soccer, również pod nazwą Hemako.

Futsal Hemako należy do halowej piłki nożnej. Drużyna odnosi wiele sukcesów w Halowej Lidze Piłki Nożnej. Po raz kolejny w 2020 r. załoga okazała się najlepszą w powiecie. Ponadto drużyna może pochwalić się zdobyczą w kwalifikacji Fair Play oraz wygraną w turnieju Pomorskim Futbolu Club na szczęblu wojewódzkim. Kolejne tytuły trafiły również indywidualnie dla najlepszego zawodnika turnieju oraz w takich kategoriach, jak najlepszy strzelec czy bramkarz.

Piłka trawiasta - z uwagi na pandemię drużyny odczuły najbardziej konsekwencje pandemii. Z jej powodu grupa seniorów nie zdążyła rozpocząć meczy ligowych, zaś dzieci w wyniku przerwanych zajęć halowych nie mogły podjąć treningów na dworze. Nie można było przeprowadzić ani rozgrywek, ani treningów. Dopiero latem i jesienią poszczególne grupy wiekowe mogły powrócić do rozgrywek. Powrót do regularnego trybu zajęć będzie możliwy w późniejszym czasie.

Beach soccer Hemako, w wyniku pandemii Komisja Futsalu i Piłki plażowej przeprowadziła rozgrywki w ograniczonym zakresie. Eliminacje do Mistrzostw Polski w tym czasie przejął Puchar Polski. Z ośmiu drużyn utworzono dwie grupy Mistrzów Polski. Młodzieżowcy rozegrali jeden turniej w Gdańsku Brzeźnie. W 2020 r. drużyna rozpoczęła swoją działalność od udziału w zimowym halowym turnieju w Gliwicach - Winter Milenium Beach Soccer Cup 2020. Drużyna w tym turnieju zajęła piąte miejsce. Po przerwie wywołanej pandemią odbył się Puchar Polski. W tych zawodach drużyna zajęła już siódme miejsce, zaś młodzieżówka Hemako zdobyła tytuł dla najlepszej drużyny. Ponadto drużyna wygrała turniej w Chodcz Beach Soccer Cup 2020, a jeden z zawodników zdobył tytuł najlepszego strzelca.

W 2020 r. Towarzystwo Sportowe Mierzei Wiślanej otrzymało dotacje z Gminy Sztutowo i Powiatu Nowodworskiego²⁸.

Na terenie Gminy Sztutowo oraz w Kątach Rybackich wyróżnia się cztery ciekawe szlaki do wędrówki Nordic Walking:

- szlak żółty „Muzealne” - jest najłatwiejszą i najkrótszą trasą z proponowanych, liczy 4,3 km. Rozpoczyna się w okolicy stadionu sportowego w Sztutowie na skrzyżowaniu ulic Sportowej i Obozowej. Początkowo prowadzi ona wzdłuż ulicy Obozowej do muzeum Stutthof, trasa prowadzi obok dawnej strzelnicy obozowej, obozu koncentracyjnego, stosu całopalnego oraz lasu. Trasa umożliwia podziwianie pięknego drzewostanu i podmokłych terenów porośniętymi brzoza. Na przybycie tej trasy potrzeba ok. 40 min.
- szlak zielony „Przez sztutowskie lasy” - to szlak średniozaawansowany, o dł. 5,3 km. Trasa wyznaczona jest przez nadmorski las okolic Sztutowa, rozpoczyna się ona przy zejściu do plaży w Sztutowie. Po drodze można podziwiać różnorodną szatę roślinną nadmorskiego boru sosnowego i wrzoścem bagiennym. Za wałem morskim porośniętym sosnami i świerkami rozpoczyna się obszar zasiedlony przez kormorany czarne, które można równie spotkać w rezerwacie w Kątach Rybackich. Trzeba 1,5 h do przebycia tej trasy.
- Szlak czerwony „Las zachodni w Kątach Rybackich” - trasa o łatwiejszym przebiegu, rozciąga się na 5,3 km, potrzeba 1h do jej przebycia. Początek tego szlaku pokrywa się z początkiem szlaku niebieskiego. Obie te trasy rozpoczynają się od parkingu „rykowisko”, przy ul. Morskiej w Kątach Rybackich. Trasa w większości prowadzi przez las sosnowy, później pojawiają się brzozy i ogromne świerki, a pod koniec dostrzec można las bukowy. Trasa kończy się, gdy rozpoczyna się już droga szutrowa do parkingu.

²⁸ Raport o stanie gminy Sztutowo za rok 2020, opracowania własne gminy Sztutowo, str.110-111.

- Szlak niebieski „Las wschodni w Kątach Rybackich” - szlak ten należy do łatwiejszych tras, rozciąga się on na długości 5,2 km, potrzeba 1h do jego przebycia. Trasa przebiega przez dukt leśny z przepięknym lasem bukowym. Po drodze przechodzi się przez niewielki wąwóz oraz wzdłuż brzegu morskiego. Trasa kończy się na parkingu.²⁹

Ryc. 6 Kąty Rybackie. Jesienny rajd Nordic Walking w Krainie Kormoranów - 12.11 2016

Źródło: <https://zulawymierzeja24.pl/aktualnosci/11681,katy-rybackie-jesienny-rajd-nordic-walking-w-krainie> (dostęp:23.06.2021).

Gmina Sztutowo oprócz tras do pieszych wędrówek Nordic Walking posiada również trasy rowerowe wyznaczone przez kilka szlaków o różnym stopniu trudności. Ponadto Gmina prowadzi działania ukierunkowane na rozwój ich infrastruktury, ale również tworzy nowe ścieżki rowerowe w ramach realizowanego projektu z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020³⁰. Turystyka rowerowa jest kwalifikowana jako część turystyki aktywnej. Pod pojęciem turystyki kwalifikowanej rozumie się turystykę czasową, dobrowolną, wymagającą zarówno przygotowania kondycyjnego, jak i posiadania umiejętności posługiwania się sprzętem, chęcią oraz potrzebą kontaktu z innym środowiskiem

²⁹ http://www.nordicwalking.sztutowo.pl/?page_id=18, (dostęp: 23.06.2021).

³⁰ https://www.sztutowo.pl/?page_id=13152 (dostęp: 23.06.2021)

społecznym, przyrodniczym i kulturą, zaspokajania potrzeb ruchu i wysiłku fizycznego oraz aktywności³¹. Wyróżnia się kilka tras rowerowych w Sztutowie (zob. poniższa rycina):

- Szlak Nadmorski (Sztutowo – kąpielisko morskie – Kąty Rybackie) – 7km <CZERWONY>
- Szlak Kormoranów (Muzeum Stutthof – rezerwat kormoranów – Sztutowo) – 11,5 km <ŻÓŁTY>
- Mała Nadzalewowa Pętla Żuławska (Kąty Rybackie -Kobyła Kępa-Kąty Rybackie – 7,5 km <ZIELONA>
- Duża Pętla Żuławska (Sztutowo – Łaszka – Płonina – Grochowo Pierwsze – Grochowo Drugie – Sztutowo) – 23,4 km <NIEBIESKA>
- Szlak Bursztynowy (wzdłuż Mierzei, po terenie leśnym) 13,0 km.

Ryc. 7 Rowerowe Trasy Turystyczne w Gminie Sztutowo

Źródło: https://www.sztutowo.pl/?page_id=335 (dostęp: 23.06.2021).

Na podstawie danych udostępnionych przez GUS i zaprezentowanych w poniższej tabeli, w latach 2014-2019 widoczny jest w Gminie Sztutowo spadek całkowitej liczby

³¹ [Analiza podaży turystyki rowerowej 2019.pdf \(pot.gov.pl\)](#) (dostęp: 23.06.2021).

obiektów oferujących turystom noclegi; przyczyną tego była pandemia oraz sezonowość bazy noclegowej w tym miejscu. Ponadto niewiele jest w gminie obiektów całorocznych, które i tak odnotowały spadek liczby o 42,86% we wskazanym okresie. Inna sytuacja przedstawia się w powiecie, który odnotował wzrost obiektów całorocznych ogółem o 21,88%, więc znacznie więcej niż wzrost odnotowany w kraju (6,63%) oraz w województwie pomorskim (11,01%). W 2020 r. baza noclegowa dostępna w Gminie Sztutowo stanowiła 15,82% całkowitej bazy noclegowej tego powiatu oraz 11,38% województwa pomorskiego.

Tab. 34 Turystyczne obiekty noclegowe w lipcu w Gminie Sztutowo (jednostka miary: obiekt, miejsce)

Lp.	Obiekty noclegowe	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	obiekty ogółem	obiekt	31	30	32	32	36	34	28
2	obiekty całoroczne	obiekt	7	8	8	8	7	7	4
3	miejsca noclegowe ogółem	miejsce	1 965	1 985	2 095	2 177	2 262	2 457	2 395
4	miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	635	643	669	659	637	607	412

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 24.06.2021).

Od lat największą liczbą miejsc noclegowych w Gminie dysponują według danych GUS ośrodki wczasowe; w 2020 r. oferowały one razem 987 miejsc, co równało się 39,04% całkowitej liczby dostępnych miejsc. Na drugim miejscu plasowały się pokoje gościnne/kwarty prywatne, miejsca noclegowe; we wspomnianym roku udostępniane w nich miejsca w liczbie 190 stanowiły 7,93% ogółu wynajmowanych miejsc noclegowych. Pozostałe miejsca udostępniano w innych obiektach hotelowych, hostelach oraz kwaterach agroturystycznych.

W Gminie Sztutowo widać spadek liczby obiektów oraz miejsc noclegowych – jego przyczyn należy upatrywać w stanie epidemiologicznym wywołanym wirusem COVID-19, wskutek którego ucierpiała branża turystyczna w całym kraju, ale także i na całym świecie. Dane odnośnie liczby poszczególnych kategorii turystycznych obiektów noclegowych w gminie pokazuje poniższa tabela.

Tab. 35 Kategorie turystycznych obiektów noclegowych w lipcu w Sztutowie (jednostka miary: obiekt)

Lp.	Obiekty	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	hotele ogółem	1	1	1	1	1	1	1
	hotele całoroczne	1	1	1	1	1	1	1
2	ośrodki wczasowe, obiekty ogółem	6	7	8	8	9	8	6
	ośrodki wczasowe, obiekty całoroczne	3	3	3	3	3	2	1
3	inne obiekty hotelowe ogółem	1	1	1	1	1	1	1
	inne obiekty hotelowe całoroczne	1	1	1	1	1	1	1
4	pokoje gościnne/ kwatery prywatne, obiekty ogółem	9	9	10	9	9	11	6
	pokoje gościnne/ kwatery prywatne, obiekty całoroczne	0	1	1	1	1	2	0
5	hostele ogółem	1	0	1	1	1	0	0
	hostele całoroczne	-	-	-	-	-	-	-
6	kwatery agroturystyczne ogółem	4	4	3	3	3	3	3
	kwatery agroturystyczne całoroczne	2	2	2	2	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 24.06.2021).

W zaprezentowanych powyżej w tabeli obiektach turystycznych oferujących noclegi funkcjonują także placówki gastronomiczne, których ogólna liczba wzrosła w latach 2018-2020 o 20,00%. W 2020 r. wśród tych placówek działało najwięcej stołówek (7), następnie barów

i restauracji (2), natomiast o 25,00% zmalała liczba restauracji na przestrzeni wskazanych lat (zob. poniższa tabela).

Tab. 36 Rodzaje placówek gastronomicznych w turystycznych obiektach noclegowych w Gminie Sztutowo (jednostka miary: obiekt)

Lp.	Obiekty noclegowe	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	restauracje	bd	bd	bd	bd	4	4	3
2	bary i kawiarnie	bd	bd	bd	bd	0	1	2
3	stołówki	bd	bd	bd	bd	6	7	7
ogółem		bd	bd	bd	bd	10	12	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 05.07.2021).

Gmina Sztutowo dzięki szerokiemu wachlarzowi atrakcji przyciąga nie tylko polskich turystów, ale również zagranicznych, co było widać w okresie sprzed pandemii. Niestety w latach 2018-2020 liczba ta zmalała o ponad połowę, co ukazuje poniższa tabela. Najchętniej gminę odwiedzali w 2020 r. Czesi (92 osoby), Niemcy (66 osób) oraz Rosjanie (57 osób) co z pewnością ma związek z uwarunkowaną bliskością wspólnej granicy. W przypadku Czechów i Niemców podejrzewać można, iż byli to zazwyczaj tzw. turyści jednodniowi. Turyści zagraniczni spędzający czas w gminie Sztutowo stanowili 13,35% ogółu turystów zagranicznych odwiedzających w 2020 r. powiat nowodworski oraz 0,14% odwiedzających województwo pomorskie.

Tab. 37 Turyści zagraniczni ogółem w latach 2014-2020

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Sztutowo	759	620	617	623	821	610	255
2	pow. nowodworski	4 200	3 369	3 759	4 445	4 618	4 538	1 910
3	woj. pomorskie	430 308	451 860	504 565	559 741	572 393	615 704	176 690
4	Polska	5 470 335	5 689 570	6 378 793	6 803 667	7 082 231	7 470 546	2 263 761

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 05.07.2021).

Kwestie turystyki w Gminie Sztutowo to ważny aspekt rozwijany dzięki uwarunkowaniom przyrodniczym oraz kulturowym. Bogata oferta spędzania wolnego czasu przyciąga turystów nie tylko z kraju, ale również i zza granicy. Gmina zapewnia możliwość uprawiania turystyki rekreacyjnej dzięki dostępności wielu szlaków do Nordic Walking oraz

tras rowerowych. Władze powinny skutecznie prowadzić działania na rzecz promowania atrakcji turystycznych dostępnych na terenie Gminy oraz poszerzanie jej oferty. Szczególne znaczenie może mieć tutaj wprowadzenie współpracy gminy z różnorodnymi partnerami zewnętrznymi i wewnętrznymi oraz jej członkostwo w organizacjach i stowarzyszeniach o profilu turystycznym. Da to większe możliwości w zakresie współpracy i promocji, a w dalszej perspektywie – rozwoju gospodarczego i społecznego.

Gmina dysponuje zbyt małą bazą noclegową, jeśli chodzi o okres poza sezonem. W konsekwencji turystyka w tym czasie maleje i wpływy z tej gałęzi do budżetu Gminy są mniejsze. Informacje odnośnie oferty noclegowej publikowane są na bieżąco na stronie internetowej, ponadto na stronie udostępniona jest całoroczna telefoniczna informacja turystyczna, dzięki czemu można uzyskać informacje na temat atrakcji i imprez turystycznych, które dostępne są na terenie gminy. Poniżej znajduje się analiza SWOT odnośnie do całej strefy gospodarczej.

Tab. 38 Analiza SWOT dotycząca strefy gospodarczej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• duży potencjał turystyczny i rekreacyjny ze względu na położenie w pasie wybrzeża Morza Bałtyckiego • wzrost aktywności w branży budowlanej • spadek wyrejestrowanych ogółem podmiotów gospodarczych w gminie • wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej w latach 2014-2020 na 1 000 ludności • promocja aktywnego wypoczynku ze strony gminy • otwartość władzy gminy na nawiązanie kontaktów z przedsiębiorcami w celu realizacji inwestycji	• spadek nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych według sekcji i działów • występowanie jedynie firm małych, średnich oraz mikroprzedsiębiorstw • brak akcji promocyjnych i zniżek dla przedsiębiorstw ze strony gminy • brak dużych zakładów pracy na terenie gminy • wyższy udział kobiet w ogóle bezrobotnych • większa liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych do 30 roku życia • uwarunkowania środowiskowe nie pozwalają na rozwijanie się produkcji oraz przemysłu • przewaga odsetka osób trwale pozostających bez pracy

• spadek o połowę liczby zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2014-2020 • spadek liczby osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia	
SZANSE	ZAGROŻENIA
• położenie w strefie o wysokim poziomie przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej • przyciągnięcie inwestorów z branży turystycznej i rekreacyjnych • tereny inwestycyjne na sprzedaż • korzystanie z funduszy UE w celach rozwoju gospodarki	• obciążenie dla budżetu gminy z racji utrzymania bezrobotnych i służb związanych z ich obsługą • spadek dochodów rodzin • rozszerzanie się ubóstwa • utrata kwalifikacji zawodowych • wykluczenie społeczne • rosnąca konkurencja w branży turystycznej wśród gmin ościennych • brak perspektyw dla młodzieży i wsparcia lokalnej przedsiębiorczości • stopniowa marginalizacja tradycyjnych sektorów gospodarczych jak rolnictwo czy rybołówstwo

Źródło: opracowanie własne.

5. STREFA PRZESTRZENNA

5.1. Infrastruktura techniczna

Dostęp mieszkańców do infrastruktury technicznej obejmującej poszczególne rodzaje gospodarki komunalnej jest jednym z podstawowych kryteriów uwzględnianych w badaniach nad poziomem i warunkami życia obywateli danej jednostki administracyjnej.

Tab. 39 Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w% ogółu ludności

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Sztutowo	96,0	96,0	96,0	96,1	96,0	96,0
2	pow. nowodworski	70,1	70,5	70,6	70,8	70,6	70,9
3	woj. pomorskie	82,0	82,7	82,9	83,1	83,1	83,7
4	Polska	68,7	69,7	70,2	70,5	70,8	71,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 06.07.2021).

Jak wskazują dane GUS, we wskazanym okresie ogół ludności korzystających z instalacji kanalizacyjnej w Gminie Sztutowo jest stabilny od wielu lat, co prezentuje powyższa tabela. Procentowy udział mieszkańców gminy mających dostęp do sieci kanalizacyjnej jest wyższy niż wartość wojewódzka i dla powiatu nowodworskiego, ale również zdecydowanie wyższa, jak wartość tego wskaźnika dla Polski. Gospodarką ściekową w Gminie Sztutowo zajmuje się Przedsiębiorstwo Kanalizacyjne „Mierzeja” z siedzibą w Stegnie³² (zob. rysunek poniżej).

³² Raport o stanie gminy Sztutowo za rok 2020, opracowania własne gminy Sztutowo, str.86-87.

Ryc. 8 Przedsiębiorstwo Komunalne „Mierzeja” Sp. z o.o.

Źródło: https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fwww.pkmierzeja.pl%2Findex.php%3Fpage%3D8&psig=AOvVaw1aB_APFNm3DRbOKB_3bLm&ust=1625650046627000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUKEwi_oN69kM7xAhXPvSoKHxHmCBEQr4kDegUIARCIAQ (dostęp: 6.07.2021).

Tab. 40 Korzystający z instalacji wodociągowej w% ogółu ludności

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Sztutowo	94,2	94,2	94,2	94,3	96,5	96,6
2	pow. nowodworski	97,2	97,5	97,5	97,5	98,5	98,6
3	woj. pomorskie	96,1	96,2	96,2	96,3	96,4	96,5
4	Polska	91,6	91,8	91,9	92,0	92,1	92,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 06.07.2021).

Zaopatrzeniem gminy Sztutowo w wodę zajmuje się Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o. o. W roku 2020 spółka ta wraz z gminą przeprowadziła inwestycje pod nazwą „Budowa sieci wodociągowej Kąty Rybackie - Kobyla Kępa etap I” o długości 770 m. Procentowy udział mieszkańców Sztutowa korzystających z instalacji wodociągowej kształtuje się na podobnym poziomie, jak w województwie pomorskim i nieco wyżej niż w Polsce, a nieco niżej niż w powiecie nowodworskim, co ukazuje powyższa tabela. W Sztutowie odnotowuje się najwyższy wzrost, jeśli chodzi o korzystających z instalacji wodociągowej w latach 2014-2019, który wyniósł 2,55% w porównaniu do pozostałych jednostek samorządu terytorialnego, jak powiat nowodworski (1,44%), województwo pomorskie (0,42%) czy Polska (0,66%).

Tab. 41 Mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie ogółem

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Sztutowo	1 263	1 354	1 363	1 372	1 413	1 451
2	pow. nowodworski	10 795	10 965	11 056	11 267	11 380	11 597
3	woj. pomorskie	714 024	726 718	740 587	755 421	771 741	789 377
4	Polska	11 412 300	11 556 730	11 720 568	11 890 006	12 071 726	12 271 074

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 06.07.2021).

Wskaźnik mieszkań wyposażonych w instalacje centralnego ogrzewania jest nieco mniejszy w stosunku do pozostałych porównywanych w latach 2014-2019 jednostek (powyższa tabela). Sztutowo odnotowuje największy wzrost (14,89%) jeśli chodzi o liczbę mieszkań przyłączonych do centralnego ogrzewania.

Oświetleniem dróg w Gminie Sztutowo zajmuje się Przedsiębiorstwo Energetyczne Energa Oświetlenie z siedzibą w Sopocie. W 2020 r. zrealizowano oświetlenia przy ulicy: Chabrowej, Leśny Zakątek, Przemysłowej, Makowej, Wąskiej, Sztutowskiej Kępie, Bałtyckiej w Sztutowie oraz przy ulicy Kwiatowej w Kątach Rybackich. W ramach umowy wybudowano sieć oświetleniową, która objęła łącznie 74 lampy na dedykowanych słupach oświetleniowych.

W 2020 r. przeprowadzono wiele remontów i modernizacji na obiektach komunalnych, takich jak:

- wyposażenie w nowy sprzęt siłowni zewnętrznych w Kątach Rybackich,
- naprawa przyłącza wody w świetlicy w Płoninie,
- wykonanie prac zabezpieczających dachu na obiekcie magazynowym przy ul. Muzealnej 7 w Sztutowie,
- pobudowanie trzech przepustów w drogach ulicy Makowej i ulicy Ogrodowej w Sztutowie (zob. poniższa rycina),
- odnawianie i remont elementów dachu na budynkach placówek publicznych w Sztutowie oraz Kątach Rybackich,
- budowa wiaty przystankowej w Grochowie Pierwszym,
- modernizacja instalacji grzewczej w budynku przychodni lekarskiej w Sztutowie,
- naprawa kanalizacji deszczowej w ul. Sportowej w Sztutowie,

- modernizacja instalacji elektrycznej i wymiana sprzętu oświetleniowego w budynkach i na terenach komunalnych,
- wyposażenie w nowy sprzęt placów zabaw w Kątach Rybackich oraz przy świetlicy w Łaszce,
- naprawa budynku świetlicy w Kobylej Kępie³³.

Ryc. 9 Przepust uliczny ul. Makowa w Sztutowie

Źródło: Raport o stanie gminy Sztutowo za rok 2020, opracowania własne gminy Sztutowo, str.87.

W myśl Planów gospodarki niskoemisyjnej, placówki publiczne na terenie Gminy Sztutowo zostały wyposażone w nowoczesne ekologiczne źródła energii. Należą do nich:

- Szkoła podstawowa w Sztutowie - pelet, panele słoneczne, olej
- Przedszkole w Sztutowie - pompa ciepła, piec olejowy
- Urząd Gminy w Sztutowie - piec olejowy
- Ośrodek Zdrowia w Sztutowie - pelet
- Świetlica w Kątach Rybackich - pelet
- Biblioteka w Kątach Rybackich - pelet
- Ośrodek Zdrowia w Kątach Rybackich - pelet.

Gmina Sztutowo wypada dobrze, gdy chodzi o infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną. Słabo jednak wypada jej gazyfikacja. Procent korzystających z urządzeń

³³ Raport o stanie gminy Sztutowo za rok 2020, opracowania własne gminy Sztutowo, str.86-87.

wodno-kanalizacyjnych kształtuje się na poziomie zdecydowanie wyższym niż wartości dla powiatu, województwa i Polski. Inwestycje w infrastrukturę techniczną przyczynią się zatem nie tylko do podniesienia standardu życia mieszkańców Sztutowa, ale również wpłyną na zwiększenie atrakcyjności turystycznej, co w dalszej perspektywie przyczyni się do rozwoju gospodarczego i społecznego.

Dostęp do sieci internetowej to jeden z ważniejszych czynników sprzyjających włączeniu społecznemu oraz wyrównaniu możliwości edukacyjnych i szans na rynku pracy. Umożliwienie przedsiębiorstwom korzystanie z Internetu pozwala na uzyskanie przewagi konkurencyjnej, zwiększa szansę na obniżenie kosztów, poszerzenie rynków zbytu i usprawnienie kontaktu z klientami, co w efekcie skutkuje rozwojem gospodarczym i utworzeniem nowych miejsc pracy. Dlatego też dostęp do sieci internetowej stał się nieodłącznym elementem, który musi być brany pod uwagę w procesie pozyskiwania potencjalnych inwestorów. O tym, jak bardzo istotne jest podejmowanie działań zapobiegających wykluczeniu cyfrowemu oraz mających na celu zwiększenie kompetencji cyfrowych mieszkańców, zaświadczyła pandemia spowodowana wirusem COVID-19, podczas której na znaczeniu zyskały e-usługi, w tym zwłaszcza praca zdalna, e-edukacja czy e-zakupy.

5.2. Zasoby mieszkaniowe

W przypadku zasobów mieszkaniowych, są one jednym z najważniejszych wskaźników reprezentujących poziom i jakość życia mieszkańców. Jeśli warunki mieszkaniowe stają się coraz lepsze, to w takim wypadku dana gmina czy miasto postrzegane są jako atrakcyjne na tle innych oraz częściej są brane pod uwagę przy wyborze miejsca osiedlenia się.

W strukturze mieszkaniowej dominuje budownictwo jednorodzinne i to właśnie w tej perspektywie będą budowane kolejne mieszkania. Prognozowana przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę w gminie Sztutowo w roku 2030 ma wynieść 48 m², natomiast łączna powierzchnia mieszkań 200 tys. m². Co więcej przewiduje się łączenie mieszkań, przez co zmniejszy się liczba mieszkań, ale zwiększy się ich powierzchnię³⁴.

³⁴ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Sztutowo na lata 2015-2020, str.33-34.

Całkowita liczba budynków mieszkalnych i mieszkań w gminie Sztutowo w latach 2014-2019 wzrosła, a tendencja ta wpisuje się w trendy wojewódzkie oraz ogólnokrajowe, co przedstawia poniższa tabela. W przypadku liczby mieszkań w Sztutowie na przestrzeni wskazanych lat odnotowuje się największy ich wzrost (13,04%) w porównaniu do powiatu nowodworskiego (6,19%), województwa pomorskiego (8,77%) i Polski (5,93%). Zupełnie inaczej przedstawia się sytuacja odnośnie liczby budynków mieszkalnych w gminie. Wprawdzie odnotowano wzrost o 6,59%, jednak jest on wolniejszym niż w powiecie nowodworskim (7,91%), województwie pomorskim (11,24%) i Polsce (7,24%).

Tab. 42 Liczba budynków mieszkalnych i mieszkań

Lp.	Jednostka	Liczba budynków mieszkalnych		Liczba mieszkań	
		2014	2019	2014	2019
1	Sztutowo	941	1 003	1 434	1 621
2	pow. nowodworski	6 862	7 405	12 687	13 472
3	woj. pomorskie	288 298	320 713	824 470	896 745
4	Polska	6 182 136	6 629 920	13 983 039	14 812 774

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 07.07.2021).

W związku z powyższym wzrostem następuje również wzrost liczby mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców Gminy Sztutowo, który w analizowanym przedziale czasowym wyniósł 14,38% (poniższa tabela). Przyrost ten formował się na wyższym poziomie niż w powiecie nowodworskim (8,20%), województwie pomorskim (6,84%) i Polsce (6,19%). W związku z powyższym, przedstawiony wskaźnik przyjmował dla gminy Sztutowo najwyższą wartość w porównaniu z wskaźnikami dla wymienionych jednostek.

Tab. 43 Liczba mieszkań na 1 000 mieszkańców

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Sztutowo	390,0	413,6	416,1	421,9	431,6	446,1
2	pow. nowodworski	349,9	355,3	359,1	366,2	370,8	378,6
3	woj. pomorskie	358,1	362,5	366,5	371,5	376,8	382,6

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
4	Polska	363,4	367,3	371,3	375,7	380,5	385,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 07.07.2021).

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie w 2019 r. obejmowała 95,5 m², była ona wyższa niż średnia powiatu, wojewódzka oraz Polski (poniższa tabela). W latach 2014-2019 w Sztutowie przeciętna powierzchnia użytkowa zmalała o 4,40%, natomiast pozostałe jednostki odnotowały wzrost tego wskaźnika.

Tab. 44 Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (jednostka miary:m²)

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Sztutowo	99,9	97,0	97,3	97,6	96,7	95,5
2	pow. nowodworski	82,5	82,6	83,0	83,0	83,2	83,0
3	woj. pomorskie	71,6	71,8	72,0	72,1	72,2	72,3
4	Polska	73,4	73,6	73,8	74,0	74,2	74,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 07.07.2021).

Polepszenie warunków mieszkańców Gminy Sztutowa w zakresie mieszkalnictwa odnotowuje się na podstawie średniej liczby izb w 1 mieszkaniu w omawianym okresie. Wskazany w poniższej tabeli wskaźnik dla gminy jest wyższy niż w powiecie nowodworskim, województwie pomorskim oraz Polsce. Jednakże niekorzystne jest to, że w Sztutowie odnotowuje się największy spadek (4,74%) przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania w porównaniu do powiatu i województwa. W tym samym czasie średnia krajowa pozostawała stabilna.

Tab. 45 Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu (jednostka miary: izba)

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Sztutowo	4,85	4,71	4,73	4,73	4,68	4,62
2	pow. nowodworski	4,19	4,18	4,20	4,19	4,19	4,18
3	woj. pomorskie	3,80	3,79	3,79	3,78	3,77	3,77
4	Polska	3,82	3,82	3,82	3,82	3,82	3,82

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 07.07.2021).

O tym, że zwiększa się standard mieszkaniowy w Sztutowie, dowodzą także wskaźniki zaprezentowane w dwóch kolejnych tabelach, sporządzonych w oparciu o dane zgromadzone przez GUS. Pierwsza z nich przybliży przeciętną liczbę osób przypadających na jedną izbę, wartość wskaźnika spadła o 7,55% na przestrzeni lat 2014-2019. Wartości tego wskaźnika dla Sztutowa była najwyższa w odniesieniu do powiatu nowodworskiego, województwa pomorskiego oraz kraju. Co jest korzystną sytuacją.

Tab. 46 Przeciętna liczba osób na 1 izbę (jednostka miary: osoba)

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Sztutowo	0,53	0,51	0,51	0,50	0,50	0,49
2	pow. nowodworski	0,68	0,67	0,66	0,65	0,64	0,63
3	woj. pomorskie	0,74	0,73	0,72	0,71	0,70	0,69
4	Polska	0,72	0,71	0,70	0,70	0,69	0,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 07.07.2021).

Na jednego mieszkańca Sztutowa przypadała znacznie większa powierzchnia użytkowa mieszkania w latach 2014-2019 niż w powiecie nowodworskim, województwie pomorskim oraz w kraju. W gminie odnotowuje się ponownie najwyższy wzrost w ujęciu procentowym (9,23%) w porównaniu do wszystkich wskazanych jednostek, które przedstawiają się

następująco w powiecie wskaźnik wzrósł o 8,65%, w województwie o 8,20% oraz w Polsce o 7,49%.

Tab. 47 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (jednostka miary: m²)

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Sztutowo	39,0	40,1	40,5	41,2	41,7	42,6
2	pow. nowodworski	28,9	29,3	29,8	30,4	30,9	31,4
3	woj. pomorskie	25,6	26,0	26,4	26,8	27,2	27,7
4	Polska	26,7	27,0	27,4	27,8	28,2	28,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 07.07.2021).

W gminie Sztutowo widać wyraźny spadek lokali komunalnych (2015 r. – 32, 2016 r. – 32, 2018 r. – 29), co wpisuje się w trend wojewódzki oraz krajowy. Wpływ na taką sytuację ma wysoki koszt utrzymania tych lokali we wspólnotach mieszkaniowych.

Wskazane powyżej dane odnoszące się do zasobów mieszkaniowych świadczą o korzystnej sytuacji mieszkaniowej w Sztutowie. Wpływ na taki stan ma bez wątpienia zwiększająca się liczba budynków mieszkalnych oraz mieszkań, ale także wzrost jakości warunków mieszkaniowych wyrażony wysokim wskaźnikiem liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, spadkiem liczby osób na 1 izbę czy też wskaźnikiem przeciętnej powierzchni mieszkania na jednego mieszkańca. Widać, że na przestrzeni badanego okresu jest znaczna poprawa. Dane udostępnione przez BDL, które posłużyły za podstawę powyższej analizy, dotyczą jednak wszystkich mieszkańców gminy, z pominięciem sytuacji w mieście oraz na obszarze wiejskim. Dlatego też dane te mogą wpływać na końcowy wynik analizy, zwłaszcza, że standard życia na obszarach wiejskich odbiega zazwyczaj znacznie od standardów w mieście. W przypadku mieszkańców terenów wiejskich kwestia mieszkaniowa wygląda nieco odmiennie, ponieważ zwykle na wsi bardziej powszechny jest tradycyjny model rodziny wielopokoleniowej. Wskutek tego jedno mieszkanie użytkowane jest przez większą liczbę osób niż to ma miejsce w mieście.

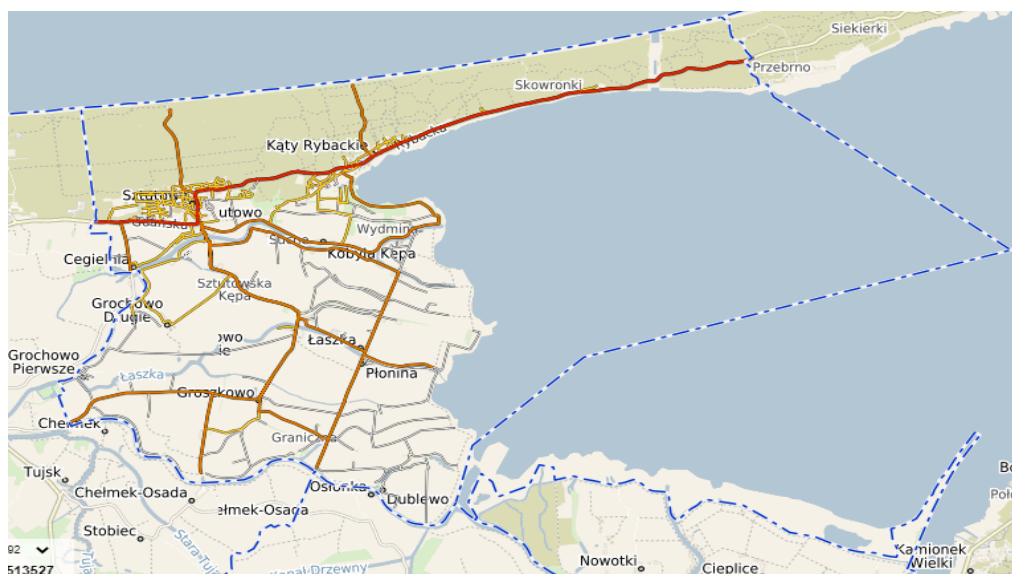
Odnotowany wzrost wymienionych wskaźników dotyczących mieszkalnictwa należy upatrywać w niekorzystnych uwarunkowaniach demograficznych w gminie Sztutowo, w głównej mierze trend depopulacyjny. Taka sytuacja wpływa na zmniejszanie się liczby użytkowników mieszkań, a tym samym zwiększa się powierzchnia użytkowa przypadająca na jednego mieszkańca.

Poprawa sytuacji mieszkaniowej, jeśli chodzi o mieszkania komunalne, które w głównej mierze skierowane są do osób mniej zamożnych w Gminie Sztutowo powinna zostać sprzężona z szeregiem działań prorozwojowych mających na celu polepszenie ogólnej sytuacji demograficznej. Działania te powinny mieć charakter kompleksowy, a ich rezultat powinien w przyszłości przynieść poprawę warunków mieszkaniowych oraz sytuacji gospodarczej gminy.

5.3. Transport i komunikacja

Gmina Sztutowo ulokowana jest w dogodnym położeniu komunikacyjnym na północy kraju. Sieć komunikacyjną w granicach gminy Sztutowo tworzą drogi wewnętrzne stanowiące 80 km, drogi gminne 29,5 km, drogi powiatowe 35,096 km, droga wojewódzka nr 501 Przejazdowo - Gdańsk - Mikoszewo - Krynica Morska - Nowa Karczma na odcinku 13,5 km (zob. poniższa mapa).

Mapa 11 Sieć komunikacyjna Gminy Sztutowo

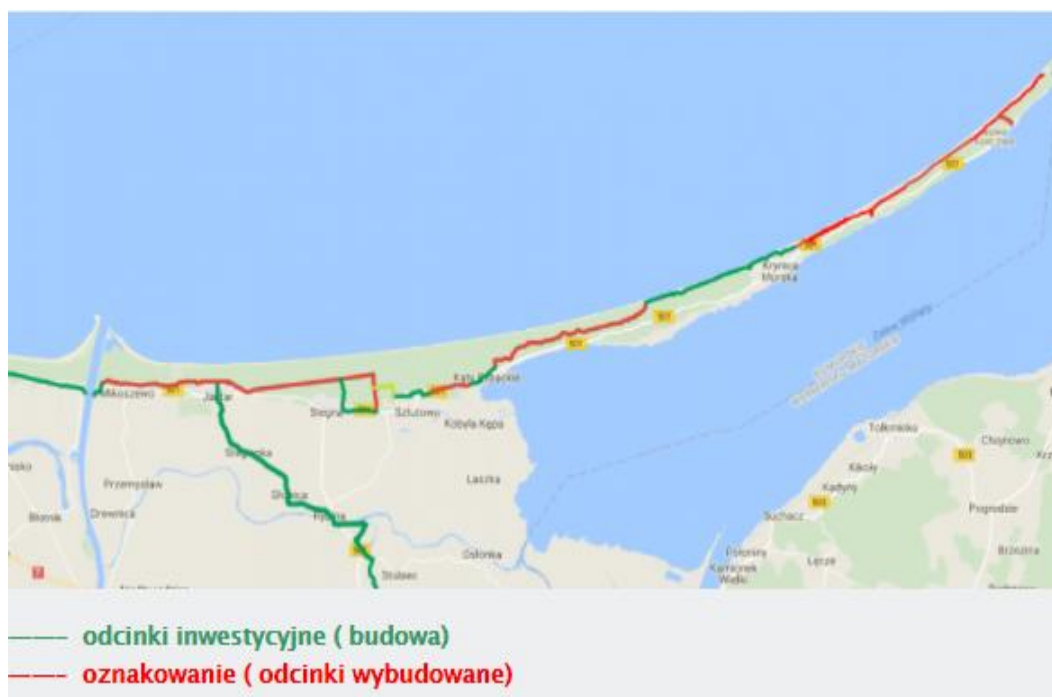

Źródło: <https://sztutowo.e-mapa.net/> (dostęp: 08.07.2021).

W przypadku Sztutowa dominuje transport lekki w postaci samochodów osobowych, stanowi on 91,00% ogółu, zaraz po nim są samochody dostawcze (5,00%). W Sztutowie przeważa ruch pojazdów ciężkich w postaci autobusów, ma to związek z transportem osób do pracy czy szkół oraz transportem turystów w czasie sezonu. Pojazdy ciężarowe mają mały udział w takim ruchu. Od 2003 r. funkcjonuje w okresie letnim kolejka wąskotorowa na odcinku Nowy Dwór Gdański - Stegna - Mikoszewo - Sztutowo (ok. 29 km).³⁵

Ryc. 10 Przebieg Trasy Rowerowej OŚĆ R-10, Mierzeja Wiślana

Źródło: https://www.sztutowo.pl/?page_id=13152 (dostęp: 07.07.2021).

Co więcej, przez Gminę przebiega kilka tras Nordic Walking, które zostały opisane w rozdziale 4.3. Turystyka. Władze Sztutowa oraz Lokalna Organizacja Turystyczna Gminy Sztutowo organizują jesienne i wiosenne rajdy w Krainie Kormoranów przez wspomniane powyżej trasy. Szlaki zostały wyznaczone w ramach poprawy orientacji po terenie Gminy przy udziale Lasów Państwowych - Nadleśnictwa Elbląg. Wszystkie szlaki przebiegają po drogach leśnych. W związku z czym na trasie mogą pojawić się utrudnienia związane z gospodarką leśną. Na rozwidleniach tras na drzewach znajdują się oznakowania w postaci piktogramów

³⁵ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Sztutowo na lata 2015-2020, str.29.

wskazujące kierunek oraz kolor szlaku. Poniżej znajduje się rycina jednego ze szlaków Nordic Walking w Sztutowie.

Ryc. 11 Nordic Walking Sztutowo (szlak zielony)

Źródło: <https://pomorskie.travel/punkty-poi/nordic-walking-sztutowo-szlak-zielony/> (dostęp: 07.07.2021).

Przez Gminę Sztutowo przebiega szlak wodny pod nazwą „Pętla Żuławska”, jest to wodna trasa, która łączy ze sobą szlaki żuławskich rzek Martwej Wisły, Szarpawy, Wisły Królewieckiej, Nogatu, Wisły Śmiałej, Wielkiej Świętej - Tugi, Motławy, Kanału Jagiellońskiego, rzeki Elbląg i Pasłęki, a także wody Zalewu Wiślanego. Stanowi ona element Międzynarodowej Drogi Wodnej E70, biegnącej z Rotterdamu, poprzez berliński węzeł śródlądowych dróg wodnych, północną Polskę do Kaliningradu, a następnie drogą wodną Pregolą i Dejną do Kłajpedy³⁶. Rejs po „Pętli Żuławskiej” to połączenie zwiedzania atrakcji turystycznych z obserwacją dzikiej przyrody. Na jej szlakach występuje wiele zabytków hydrotechnicznych jak np. jazy, stacje pomp, mosty zwodzone. Taki most występuje między innym również w Sztutowie. Trasę można pokonać kajakiem, łodzią motorową, jachtem żaglowym oraz hausbotem. Realizacja tego pomysłu była możliwa dzięki projektowi „Pętla Żuławska - rozwój turystyki wodnej. Etap I” jako istotne przedsięwzięcie turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym z inicjatywy Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013

³⁶ <https://www.goodtimeczarter.pl/pl/region/petla-zulawska.html> (dostęp: 08.07.2021).

Działanie 6.4 „Inwestycje w projekty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym”(zob. poniższa rycina)³⁷.

Ryc. 12 Pętla Żuławska

Źródło: <https://www.goodtimeczarter.pl/pl/region/petla-zulawska.html> (dostęp: 08.07.2021).

Na terenie Kątów Rybackich funkcjonuje port morski, który dostępny jest dla kutrów rybackich oraz niewielkich jachtów. Basen portowy łączy się z trzema nabrzeżami, jego głębokość waha się od 1,5 do 2,0 m. Miejscowi rybacy poruszają się oznakowanymi statkami, a ruch morski kierowany jest przez Bosmanat Portu Kąty Rybackie. Urząd Morski w Gdyni nadzoruje infrastrukturę portową. W Sztutowie mieści się brzegowa stacja ratownicza Służby

³⁷ <https://petlazuławska.pl/kim-jestesmy/> (dostęp: 07.07.2021).

SAR, która posiada łódź ratunkową RIB typu Ł - 4800 R - 5 oraz typu Gemini Waverider 600³⁸. Dzięki rozbudowanej sieci rzek oraz kanałów w delcie Wisły, Sztutowo posiada połączenia z wodnymi drogami śródlądowymi (zob. poniższa rycina).

Ryc. 13 Port morski w Kątach Rybackich

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Port_morski_K%C4%85ty_Rybackie (dostęp: 08.07.2021).

Jak wskazuje poniższa tabela, opracowana na podstawie danych udostępnionych przez GUS, procentowy udział wydatków przeznaczanych na drogi publiczne w ogóle wydatków Sztutowa we wskazanych latach malał i był mniejszy od województwa i Polski, jedynie powiat nowodworski odnotowywał w tym okresie wzrost o 1,52%. Oprócz tego na przestrzeni lat wartość tego spadku wynosiła 9,89% w Gminie, czyli o wiele mniej niż średnia spadku w województwie pomorskim (15,07%) i Polsce (14,71%).

³⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Port_morski_K%C4%85ty_Rybackie (dostęp: 08.07.2021).

Tab. 48 Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem (jednostka miary: %)

Lp.	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Sztutowo	9,1	8,5	4,8	1,1	7,7	8,2
2	pow. nowodworski	6,6	3,1	4,9	6,2	7,7	6,7
3	woj. pomorskie	7,3	6,9	5,6	6,7	8,2	6,2
4	Polska	6,8	6,3	5,6	6,7	7,6	5,8

*gminy bez miast na prawach powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL (dostęp: 08.07.2021).

Gmina w 2020 r. podjęła działania ukierunkowane na polepszenie infrastruktury drogowej; tak też przebudowano następujące ulice: Wczasową w Kątach Rybackich, drogę wewnętrzną w Płoninie, a także zmodernizowano chodniki na ul. Krótkiej w Sztutowie. Wybudowano drogę gminną nr 180036G przy ul. Okrężnej w Sztutowie, drogę gminną na działkach nr 447 i 451 w Kątach Rybackich, ul. M. Konopnickiej w Sztutowie oraz drogę do Grochowa Pierwszego. Ponadto przeprowadzono remont odcinka ul. Akacyjowej w Kątach Rybackich, drogi do Groszkowa Osady, zakończył się również remont nawierzchni drogi ul. Muzealnej w Sztutowie oraz częściowy nawierzchni z płyt Jomb drogi w Kobylej Kępie. Oprócz tego Gmina Sztutowo współfinansowała remont drogi powiatowej nr 2316G na odcinku Łaszka-Płonina, a także wyremontowała drogi po uszkodzeniach bobrowych w Kobylej Kępie, ul. Sztutowskiej Kępie oraz Grochowie Pierwszym.

Wskazane powyżej informacje dotyczące transportu i komunikacji na terenie Gminy Sztutowo wskazują na gorszą sytuację w tym zakresie zarówno na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym. Do negatywnej oceny skłania zwłaszcza niezadowalający wciąż, pomimo przeprowadzanych inwestycji, stan techniczny dróg przebiegających przez obszar Gminy. Konieczność ich modernizacji podkreślali wielokrotnie uczestnicy badania ankietowego. Trudność ta stanowić może poważne ograniczenie dla dalszego rozwoju turystyki, a tym samym gospodarki i społeczeństwa Sztutowa, która ma duży potencjał turystyczny. Jednak wciąż nie wykorzystany. Odpowiedni poziom infrastruktury komunikacyjnej to jeden z czynników przyciągających potencjalnych inwestorów. Zaś dla mieszkańców poprawa stanu

dróg oznacza poprawę bezpieczeństwa oraz podwyższenie standardu życia. Poniżej znajduje się analiza całej strefy przestrzennej

Tab. 49 Analiza SWOT dotycząca strefy przestrzennej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- wyższy procent udziału mieszkańców gminy mających dostęp do sieci kanalizacyjnych niż w powiecie nowodworskim, województwie pomorskim i Polski - najwyższy wzrost osób korzystających z instalacji wodociągowej w porównaniu do powiatu, województwa i kraju - najwyższy wzrost w latach 2014-2019 liczby mieszkań przyłączonych do centralnego ogrzewania - modernizacja instalacji technicznej - wzrost liczby budynków mieszkalnych i mieszkań - wzrost liczby mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców - wyższa przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie w roku 2019 niż w powiecie, województwie i kraju - wyższa przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu w porównaniu do powiatu, województwa i Polski w latach 2014-2020 - spadek liczby osób przypadających na jedną izbę - mały udział pojazdów ciężarowych w ruchu pojazdów w gminie - obecność tras rowerowych, szlaków Nordic Walking i tras wodnych	- słaba gazyfikacja gminy - dominuje mieszkalnictwo jednorodzinne - słabo rozwinięta struktura telekomunikacyjna - w latach 2014-2020 zmalała przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań - spadek liczby lokali komunalnych - niekorzystne uwarunkowania demograficzne zmniejszają liczbę użytkowników mieszkań - spadek procentowy udziału wydatków na drogi - duży udział w sieci dróg lokalnych na terenie gminy, dróg będących własnością Powiatu Nowodworskiego o bardzo złym stanie technicznym

• dominuje transport lekki w postaci samochodów osobowych	
SZANSE	ZAGROŻENIA
• dzięki Planowi Gospodarki Niskoemisyjnej można modernizować budynki w nowoczesne źródła energii • podniesienie standardów życia mieszkańców gminy poprzez zwiększającą się liczbę mieszkań • obniżenie kosztów, poszerzanie rynku zbytu i usprawnienie kontaktu z klientem dzięki rozwojowi infrastruktury telekomunikacyjnej	• wykluczenie cyfrowe • zły stan nawierzchni dróg wywołany ruchem turystycznym • przepisy ustawowe odnośnie lokali socjalnych

Źródło: opracowanie własne.

6. Analiza SWOT

Do przeprowadzenia analizy strategicznej Gminy Sztutowo posłużyła jedna z podstawowych metod sprawdzających, czyli analiza SWOT. Jest to zestawienie silnych i słabych stron jednostki samorządu terytorialnego (ang. *Strengths* oraz *Weaknesses*), przy jednoczesnym określeniu szans i zagrożeń rozwojowych (ang. *Opportunities* oraz *Threats*). Narzędzie to umożliwia zebranie oraz usystematyzowanie informacji o wewnętrznym potencjale Gminy, jego dostrzeganych barierach, a także zwrócenie uwagi na pojawiające się w otoczeniu szanse oraz zagrożenia mające wpływ na działalność Gminy oraz jej rozwój.

Zamieszczona poniżej tabela zawiera wyniki analizy SWOT dla Gminy Sztutowo w oparciu o wyniki przeprowadzonej diagnozy jej sytuacji środowiskowej, społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej.

Tab. 50 Analiza SWOT Gminy Sztutowo

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Gmina Sztutowo położona jest w Parku krajobrazowym „Mierzeja Wiślana” i w jego otulinie- charakteryzuje się on unikalnymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi - bogactwo fauny i flory - niski poziom zanieczyszczenia środowiska naturalnego (brak podmiotów gospodarczych istotnie uciążliwych dla środowiska naturalnego) - występowanie bioklimatu leczniczego (uzdrowiskowego) - dostępność i dobra jakość edukacji przedszkolnej - aktywność społeczności lokalnej, obecność stowarzyszeń i fundacji - zbilansowany budżet gminy	- peryferyjne i niedogodne komunikacyjnie położenie względem większych ośrodków - zagrożenie przeciwpowodziowe na Żuławach Wielkich - ograniczenia działań prorozwojowych wynikające z ochrony prawnej przyrody (99,96% powierzchni Gminy jest nią objęte) - system promocji gminy - starzejące się społeczeństwo - brak dostatecznej opieki zdrowotnej przede wszystkim geriatrycznej - brak cmentarza komunalnego - brak wolnych gabinetów w budynku Ośrodka Zdrowia - ujemny przyrost naturalny

• dziedzictwo kulturowe i zabytki regionu: Muzeum Stutthof, Muzeum Zalewu Wiślanego • sprawnie działająca pomoc społeczna • duży potencjał turystyczny i rekreacyjny ze względu na położenie w pasie wybrzeża Morza Bałtyckiego • wzrost działalności związanych z branżą budowlaną • spadek wyrejestrowanych ogółem podmiotów w gminie • wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej w latach 2014-2020 na 1 000 ludności • promocja aktywnego wypoczynku ze strony gminy • otwartość władzy gminy na nawiązanie kontaktów z przedsiębiorcami w celu realizacji inwestycji • spadek o połowę liczby zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2014-2020 • spadek liczby osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia • wysoki procent udziału mieszkańców gminy mających dostęp do sieci kanalizacyjnych niż w powiecie nowodworskim, województwie pomorskim i Polski • najwyższy wzrost osób korzystających z instalacji wodociągowej w porównaniu do powiatu, województwa i kraju • najwyższy wzrost w latach 2014-2019 liczby mieszkań przyłączonych do centralnego ogrzewania • modernizacja instalacji technicznej	• ujemne saldo migracji • dość wysokie bezrobocie wśród mieszkańców Gminy • spadek wskaźnika czytelników książek wśród mieszkańców Gminy • spadek nowo zarejestrowanych podmiotów według sekcji i działów • występowanie jedynie firm małych, średnich oraz mikroprzedsiębiorstw • brak akcji promocyjnych i zniżek dla przedsiębiorstw ze strony gminy • brak dużych zakładów pracy na terenie gminy • wyższy udział kobiet w ogóle bezrobotnych • większa liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych do 30 roku życia • złe uwarunkowania środowiska nie pozwalają na rozwijanie się produkcji oraz przemysłu • przewaga odsetku osób trwale pozostających bez pracy • słaba gazyfikacja gminy • dominuje mieszkalnictwo jednorodzinne • słabo rozwinięta struktura telekomunikacyjna • w przeciągu 2014-2020 roku zmalała przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań • spadek liczby lokali komunalnych • niekorzystne uwarunkowania demograficzne zmniejszają liczbę użytkowników mieszkań • dominuje transport lekki w postaci samochodów osobowych
---	--

- wzrost liczby budynków mieszkalnych i mieszkań - wzrost liczby mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców - wyższa przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie w roku 2019 niż w powiecie, województwie i kraju - wyższa przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu w porównaniu do powiatu, województwa i Polski w latach 2014-2020 - spadek liczby osób przypadających na jedną izbę - mały udział pojazdów ciężarowych w ruchu pojazdów w gminie - obecność tras rowerowych, szlaków Nordic Walking i tras wodnych - centralne położenie na Mierzei Wiślanej	- spadek procentowy udziału wydatków na drogi - na terenie gminy zły stan dróg powiatowych i drogi wojewódzkiej nr 501
SZANSE	ZAGROŻENIA
- państwowe i unijne wsparcie na wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych - program czyste powietrze, mający na celu znaczne ograniczenie niskiej emisji w gospodarstwach domowych - rosnąca liczba osób starszych daje możliwość stworzenia atrakcyjniejszej oferty turystycznej i uzdrowiskowej gminy dla turystów - rozwój ekonomii społecznej jako szansa aktywizacji osób wykluczonych i bezrobotnych w gminie - dzięki wprowadzeniu programu 500+, możliwy jest wzrost urodzeń dzieci, a także zwiększenie wydatków rodzin na turystykę - uruchomienie bonu turystycznego daje możliwość wzrostu aktywności turystycznej	- zmiany klimatu i nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe (w tym powódzie) - niewystarczające prawne warunki ochrony korytarzy ekologicznych - obciążenie dla budżetu gminy z racji utrzymania bezrobotnych i służb związanych z ich obsługą - niekorzystny trend demografii, malejący przyrost naturalny, starzejące się społeczeństwo - wzrost kosztów opieki zdrowotnej - przyciąganie młodych ludzi z gminy przez większe miasta ościenne - następstwa gospodarcze i społeczne pandemii COVID-19

• dzięki programowi Planu Gospodarki Niskoemisyjnej można modernizować budynki w nowoczesne źródła energii • podniesienie standardów życia mieszkańców gminy poprzez zwiększającą się liczbę mieszkań • obniżenie kosztów , poszerzenie rynku zbytu i usprawnienie kontaktu z klientem dzięki rozwojowi infrastruktury telekomunikacyjnej • korzystanie z funduszy UE w celach rozwoju gospodarki	• wzrost zapotrzebowania na świadczenia w ramach pomocy społecznej • rozwój zjawiska wykluczenia społecznego, w tym cyfrowego • spadek dochodów rodzin • rozszerzanie się ubóstwa • utrata kwalifikacji zawodowej • wykluczenie społeczne • wykluczenie cyfrowe • zły stan nawierzchni dróg wywołany ruchem turystycznym • przepisy ustawowe odnośnie lokali socjalnych • rosnąca konkurencja w branży turystycznej wśród gmin ościennych • brak perspektyw dla młodzieży i wsparcia lokalnej przedsiębiorczości • stopniowa marginalizacja tradycyjnych sektorów gospodarczych jak rolnictwo czy rybołówstwo
---	---

Źródło: opracowanie własne.

Reasumując wyniki przeprowadzonej analizy SWOT, stwierdza się, że Gmina Sztutowo posiada duży potencjał rozwojowy w zakresie turystyki, opierający się na walorach przyrodniczych i kulturowych. Obserwowany od lat trend starzenia się społeczeństw jest zjawiskiem bardzo negatywnym, ale skutkuje wzrostem popytu na usługi okołoturystyczne, może to być szansa na dalszy rozwój gminy Sztutowo. Ważną sprawą jest zbilansowanie działań Gminy z działaniami na rzecz lokalnej społeczności we wszystkich czterech sferach zanalizowanych w diagnozie. Wyszukiwanie wsparcia dla budżetu poprzez środki zewnętrzne pozwoli wzmocnić możliwości finansowe w zakresie realizacji działań, które będą miały na celu zniwelowanie słabych stron wskazanych w powyższej diagnozie.

Spis map

Mapa 1 Położenie geograficzne gminy Sztutowo na tle Polski, województwa pomorskiego i powiatu nowodworskiego	5
Mapa 2 Mapa regionu wodnego Dolnej Wisły, na której są zaznaczone obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi	6
Mapa 3 Żuławy Wiślane	8
Mapa 4 Mapa Gminy Sztutowo z uwzględnieniem sołectw.....	9
Mapa 5 Park Krajobrazowy Mierzeja Wiśłana wraz z otuliną	12
Mapa 6 Rezerwat Przyrody Kąty Rybackie	13
Mapa 7 Położenie obszaru Zalew Wiślany (PLB280010)	14
Mapa 8 Położenie Obszaru Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiśłana (PLH 280007)	15
Mapa 9 Boiska w Gminie Sztutowo	45
Mapa 10 Poziom przedsiębiorczości w województwach Polski	62
Mapa 11 Sieć komunikacyjna Gminy Sztutowo.....	88

Spis rycin

Ryc. 1 Mierzeja Wiśłana.....	10
Ryc. 2 Przybrzeże Południowobałtyckie i pojezierza pomorskie	11
Ryc. 3 Buk pospolity <i>Fagus silvatica</i> L.	16
Ryc. 4 Scenka historyczna z VII Dnia Osadnika	44
Ryc. 5 Sprzęt strażacki zakupiony w ramach grantu z Fundacji Orlen.....	49
Ryc. 6 Kąty Rybackie. Jesienny rajd Nordic Walking w Krainie Kormoranów - 12.11 2016	72
Ryc. 7 Rowerowe Trasy Turystyczne w Gminie Sztutowo	73
Ryc. 8 Przedsiębiorstwo Komunalne „Mierzeja” Sp. z o.o.	80
Ryc. 9 Przepust uliczny ul. Makowa w Sztutowie.....	82
Ryc. 10 Przebieg Trasy Rowerowej OŚĆ R-10, Mierzeja Wiśłana	89
Ryc. 11 Nordic Walking Sztutowo (szlak zielony)	90
Ryc. 12 Pętla Żuławska	91
Ryc. 13 Port morski w Kątach Rybackich	92

Spis tabel

Tab. 1 Analiza SWOT dotycząca strefy środowiska przyrodniczego.....	20
Tab. 2 Liczba ludności (jednostka: osoba).....	22
Tab. 3 Gęstość zaludnienia (jednostka: osoba/km ²)	23
Tab. 4 Bezwzględne i względne współczynniki ruchu migracyjnego ludności w Gminie Sztutowo w latach 2014-2019.....	23
Tab. 5 Migracje na pobyt stały według kierunku (miasto, wieś) w Gminie Sztutowo	24
Tab. 6 Bezwzględne i względne współczynniki ruchu naturalnego ludności w Gminie Sztutowo w latach 2014-2020.....	25
Tab. 7 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w% ludności ogółem	28
Tab. 8 Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Sztutowo w latach 2014-2020.....	29
Tab. 9 Wychowanie przedszkolne w Gminie Sztutowo w latach 2014-2019	31
Tab. 10 Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2014-2019	32
Tab. 11 Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe w Gminie Sztutowo w latach 2014-2019	33
Tab. 12 Współczynnik skolaryzacji brutto w latach 2014-2019	34

Tab. 13 Zdawalność egzaminów ósmoklasisty w szkołach podstawowych (jednostka miary: %)	35
Tab. 14 Liczba przychodni na 10 000 ludności (jednostka: obiekt)	37
Tab. 15 Ludność przypadająca na aptekę ogólnodostępną (jednostka miary: osoba)	37
Tab. 16 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej według kryterium dochodowego w Gminie Sztutowo (jednostka miary: gospodarstwo domowe)	38
Tab. 17 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności (jednostka miary: osoba)	39
Tab. 18 Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności (jednostka miary: osoba).....	42
Tab. 19 Wypożyczenie księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach (jednostka miary: wolumin)	43
Tab. 20 Liczba zwiedzających muzea i oddziały na 1 000 ludności (jednostka miary: osoba)	46
Tab. 21 Miejscowe zagrożenia na 1 000 ludności w 2018 i 2019 r.	52
Tab. 22 Dochody i wydatki w Gminie Sztutowo w latach 2014-2019 ogółem (jednostka miary: zł).....	53
Tab. 23 Struktura dochodów Gminy Sztutowo ogółem (wg działów Klasyfikacji Budżetowej (jednostka miary: %)).....	54
Tab. 24 Liczba umów/decyzji o dofinansowanie projektów z Gminy Sztutowo według programów operacyjnych ogółem (szt.)	57
Tab. 25 Analiza SWOT dotycząca strefy społecznej	58
Tab. 26 Podmioty nowo zarejestrowane według sekcji i działów PKD 2007 w Gminie Sztutowo	59
Tab. 27 Liczba podmiotów w podziale na sekcje.....	60
Tab. 28 Podmioty wyrejestrowane według grup sekcji PKD 2007 w Gminie Sztutowo.....	61
Tab. 29 Podmioty według klas wielkości na 1000 mieszkańców ogółem w Gminie Sztutowo	61
Tab. 30 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności.....	63
Tab. 31 Podmioty gospodarcze na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.....	63
Tab. 32 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w latach 2014-2020 (jednostka miary: %)	66
Tab. 33 Pracujący na 1000 ludności według innego podziału PKD	68
Tab. 34 Turystyczne obiekty noclegowe w lipcu w Gminie Sztutowo (jednostka miary: obiekt, miejsce)	74
Tab. 35 Kategorie turystycznych obiektów noclegowych w lipcu w Sztutowie (jednostka miary: obiekt)	75
Tab. 36 Rodzaje placówek gastronomicznych w turystycznych obiektach noclegowych w Gminie Sztutowo (jednostka miary: obiekt)	76
Tab. 37 Turyści zagraniczni ogółem w latach 2014-2020	76
Tab. 38 Analiza SWOT dotycząca strefy gospodarczej	77
Tab. 39 Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w% ogółu ludności	79
Tab. 40 Korzystający z instalacji wodociągowej w% ogółu ludności	80
Tab. 41 Mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie ogółem	81
Tab. 42 Liczba budynków mieszkalnych i mieszkań	84
Tab. 43 Liczba mieszkań na 1 000 mieszkańców	84
Tab. 44 Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (jednostka miary:m ²)	85
Tab. 45 Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu (jednostka miary: izba)	86
Tab. 46 Przeciętna liczba osób na 1 izbę (jednostka miary: osoba)	86
Tab. 47 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (jednostka miary: m ²)	87
Tab. 48 Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem (jednostka miary: %)	93
Tab. 49 Analiza SWOT dotycząca strefy przestrzennej	94
Tab. 50 Analiza SWOT Gminy Sztutowo	96